

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztári csekszámla: 25.342
--	--	---	----------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Vannak hivatottak!

Egy fiatalember el akarta dobni magát az életet, mert valami testi fogyatékosága miatt attól tartott, hogy nem juthat be a csendőrséghez. Persze, szörnyen eltúlozta a dolgot, de az bizonyos, hogy már pöttömnyi lurkó korában, amikor barackot kanyarítottak a fejbűbjára s megkérdezték: — no mi leszel öcsém? — ő is ezt vágta rá keményen: katona! Hiába mondotta hát egy Linder nevezetű őszirózsás miniszter, hogy nem akar többé katonát látni, az egyenruha, fegyver s a velük járó kivételes dísz és hatalom azóta is változatlanul vonzza és fogja mindig vonzani az emberek képzeletét és vágyait. De Linderék azzal sem számoltak, hogy a magyar sors egyben katonasors is volt mindig, amikor tehát egy magyar megszületik, ugyanakkor megszületett egy — katona is. Ős-ösztönösség ez már minálunk s a kárpát-medencei rendeltetésünk velejárója. Lehet, hogy például Hollandiában hajóst meg csokoládégyárost játszanak a nebulók, nálunk azonban katonásdi járja és dolgoznak a fakardok. Nemzeti adottság, azaz: hivatottság ez a magyarnál, csakhat az őskori csupa-katonaéletből a civilizálódás kiforgatott bennünket s a nemzet nagy tömegeinek szerteágazó munkautakat szab ki a gazdasági élet. Az emberek zöme szépen belenyugszik ebbe. Aki hajdanában a kardbojt és ágyú képét hordozta a vágyaiban, felnőtt korára jámbor tojáskereskedő lesz s némelyikben annyira elfajzik a katonaösztön, hogy kilelné a hideg, ha most már igazi kardot nyomnának a markába.

Ezek azonban kivételek. A nemzet tömbje ma is született katona, milliőkből pedig nem nehéz kiválogatni azt a néhány ezret, akikben a katonahivatás ösztöne és képessége különösképpen él. Szerény nézetünk szerint a magyar csendőrség kiválóságának voltaképpen ez az alapja és magyarázata. Ha ez nem volna, hiába a legtökéletesebb szervezet és szolgálati rendszer, nem lehetnének azok, akik vagyunk: katonanemzet kiválogatottjai, születésüknél fogva elhivatottjai a csendőrelletnek. Akik tehát minden áron csak a rendőri közeget látják a csendőrben és a katonalemet le akarják róla nyirbálni, súlyosan tévednek és gyökerében támadják ezt a virágzó testületet.

Mert ez a fiatalember, aki csak két utat látott maga előtt: csendőrség vagy halál, nem a bűnvádi perrendtartás rendőri közege vágyott lenni minden vágyódásával, hanem daliás, tiszteletet keltő kakastollas — katona. Olyan hatalmas hatalom, olyan vonzóerő ez a magyar ember lelkében, hogy aki enélkül próbálná a sokszáz örsünket egységbe forrasztani, rájönne, hogy csak — csirizel.

Azt mi is tudjuk, hogy az ember tökéletes részletességgel képzett katona és egyben tökéletes rendőri közeg is — nem lehet. De ezt nem kívánja a csendőrtől senki. Kiképzési kérdés, hogy a katonaelemből a vezetés mennyit követel, mi csak azt akarjuk az eddig mondottakból megint hangsúlyozni, hogy aki a csendőrben a katonalemet, a született katonai szellemet, egyszóval a katonalényegét kisujjával is érinti ahelyett, hogy melengetné, téglánként rombolja a maga otthonát.

S ha már belekóstoltunk ezekbe a kérdésekbe, lehetetlen magát a hivatást is szóva nem tenni, most már általában. Ez a csendőrnek vágyó fiatal ember lehetett túlzó, lehetett álmodozó, amikor a létét tette fel a kakastollra, egyet azonban nem lehet tőle megtagadni: hivatásérzet él benne. S ha benne ennyire él, akkor kiegyensúlyozottabban, de nem kevésbé erőteljesen él másokban is. Sokakban. Ezekben. Nem üres szólam tehát, amikor soha csendőr-foglalkozásról, csendőr-mesterségről, hanem mindig csendőr-hivatásról írunk és beszélünk. Igenis vannak hivatottak, akik nem ülnek meg az első terített asztalnál, mert hajtja, üzi őket a hivatásérzet abba az irányba, ahol az élet számukra nemcsak kenyérben, hanem a hivatásban is kiteljesedik. Jut belőlük minden munkaágazatba s minél több jut, annál szerencsésebb a munkaterület, például a mienk is. Mi annyi vizsgálaton szűrjük át az embereket, hogy akiben legalább a szikrája nincs meg a hivatásérzetnek, át kell buknia a rostán. Ezekből a szikrákból lobbantja fel aztán a nevelés, környezet, egyéni megismerés a hivatás igazi és elolthatatlan lángját. Ugyan, van e közöttünk, aki a szorosán vett kötelességen felül egyetlen lépést nem tett, egyetlen tollvonást le nem írt s egyetlen veritékesöppet nem hullatott? Ezek a léptek, tollvonások, veritékesöppek — túl a kötelességen — már a hivatásérzetből fakadnak, amely nem ismer fizetséget, hanem csak lendít mind több és több áldozatra, sokszor az önfeláldozásig. Mert soha az ember géppé süllyedni nem fog. Ettől megóvjá éppen ez a felsőbbrendű hajtóerő: a hivatás érzete és akarata.

Aki pedig ezt önmagában tagadja s másban kétségbevonja: romlott cinikus, aki még a saját gyermeke nevelését is — foglalkozásnak nézi.

Időjárástani ismeretek felhasználása a csendőrségi szolgálatban.

Írta: Dr. AUJESZKY LÁSZLÓ kir. osztály-meteorológus.

A mindennapi életben egyre gyakrabban találkozunk egy olyan tudománynak az alkalmazásaival, amelynek nyolc-tíz évvel ezelőtt még a nevét is alig hallottuk: ez a meteorológia, vagyis az az ága a természettudományoknak, amely az időjárás jelenségeit tanulmányozza és igyekszik az emberek javára felhasználni. Úgy hiszem, nem kell sokat magyarázgatnunk, hogy az időjárás milyen fontos tényező úgyszólván minden ember életének folyásában.

Lássunk néhány példát arról, mi mindenben lehet hatása az időjárásnak olyan kérdésekre, amelyek a csendőrségi szolgálat ezerágú feladatkörébe esnek.

Néhány példa a közrendészeti meteorológia munkaköréből.

A mi éghajlatunk változatos időjárása és a közbiztonsági szolgálatban előforduló ezerféle helyzet és feladat miatt nagyon is sokféle olyan esettel találkozunk magunkat szemben, amelyek télen és nyáron, tavasszal és ősszel másképpen alakulnak

és más időjárástani ismeretek alkalmazását teszik szükségessé.

Szürke, unalmas, őszi napon vastag, formátlan felhőtakaró borul a tájra. Megindul az aprószemű, finom, szemetelő őszi eső. A sivar őszi esendőt csak az országút irányából zavarja meg néha egy átfutó gépkocsi megszokott zaja. Hirtelen erős csattanás, emberek jajkiáltozása szakítja meg a békés esendőt. Baleset történt: az útfordulóban két járómű egy másnak rohant. Szomorúan gyakori eset, szinte már megszokottá kezd válni. A csendőrség rövidesen ott terem a baleset színhelyén. Minden emberileg lehetőleg megtesz az áldozatok megmentésére.

De a segélynyújtás után azonnal megkezdődik a csendőr másik nehéz és nélkülözhetetlenül fontos munkája. A baleset okát ki kell deríteni! Aki lelkiismeretlenségből vagy könnyelműségből súlyos bajt okozott, annak el kell vennie igazságos büntetését. Az ítélet kiszabása az igazságügyi szervek feladata lesz. Azonban a bizonyítékokat, a való tényállást a helyszínen kell összeállítani. Nehéz, felelősségteljes és éber figyelmet követelő munka ez. És itt ismét nagy szükség van bizonyos időjárástani ismeretekre, illetve megfigyelésekre. A járóművezetők majdnem minden baleseti vizsgálat alkalmával időjárási okokat hoznak fel mentségül: köd volt, sötét volt, az úttest síkos volt és így tovább. A bíróságok jól tudják, hogy az ilyesmi nagyon gyakran csak üres kifogás, amit a felelősség súlyos terhe alól menekülni

Levél Bognár Józsefnéhez.

Írta: ZSENAY TIBOR.

— Jobb, ha megírom mindazt, amit a nálam járt fiának el kellett volna mondanom, mert a fia elmondásából nem értette volna úgy meg, mint így. Azt kéri a fia útján, igazoljam, hogy az ura hős volt és hogy felterjesztették az arany vitézségi éremre. Hadiözvegy s azt gondolja, hasznát veheti adónál vagy másfelé.

Sajnálom, hogy csak most, húsz esztendő után találtak rám, mert azóta maga az ura életének egy darabjával szegényebb. Most, hogy az ura hős volt tiszta lelkiismerettel igazolom, egyúttal megismertetem magát valamivel, amit az uráról nem tudott. Ezt csak maga értheti meg, maga, az asszony, aki, nagyon is jól tudom, hívta és várta az urát úgy, hogy tán azóta se hallottam olyat. Ezt a fia teljesen nem értette volna meg.

Biztosan emlékszik arra a levélre, amit maga írt az urának a fiáról, akit az ura sohse látott. Ide-írom, mert a levél nálam van, én vettem ki az ura zsebéből, amikor eltemettük. Nem tudná elolvasni, húsz esztendő pora, gyűrődése már alig engedi szem

elé a betűket. Már akkor is fakó tintával írhatta, maga is gondolhatja, hogy idegen nem igen értene belőle semmit. Hát ide írom. Így szólt a levele:

— Jóska, elsőben is a fiúnkról írok, hála Isten erőben, egészségben meg van, amit neked is tiszta szívből kívánunk. Akár téged látnálak a szemiben, osztán már olyan a karja, meg a kicsi combja, mint a hurka, osztán nagyon rám kapott, folyvást cibál. Édes jó uram, mire hazajössz, tán elmondja, hogy apám. Mert most is már igazítja a száját az én nevemre, hogy mama. Hála Isten, jó egészségben vagyok véle, csak te hiányzol Jóska, mert a bátyád se igen ér rá a két tagon dolgozni egyedül, osztán a jószágok se húznak olyan szívesen. Fél esztendeje, hogy elmentél, édes uram, kérjél szabadságot, oszt ha kellesz, majd visszamész. Kívánom, hogy jó egészségben éljél és csókolunk a kis jóskával együtt szerető feleséged Ilus.

Ez volt a levele, igaz-e Bognárné? Ne sirjon. Vagy... sirjon, magának húsz esztendő után is van biztosan még sírás a szemiben, mert maga nagyon szerette az urát. Amint hogy ő is magát. Azt én jól tudom. Mert esztendeig voltunk együtt sárban, pihenésben, mennydörgésben, sok csatában. Nagyon összeszoktunk. Én öreg katona vagyok már, de mégis elmondhatom, hogy nem szerettem még katonát úgy, mint a maga urát, Bognár József szakaszvezetőt. Amikor tegnap a fia elé állott, azt hittem, az urát látom. Elgondolhatja, hogy nagyon meglepődtem. Húsz esztendő után viszontlátni legderekabb emberemet, bizony, nagyon kalapált a szívem. Mindig is eszembe volt, az igaz, valahányszor kitüntetéset látok csillogni az egyre öregedő katonák mellén, valahány keménykötésű szakaszvezető halad el mellettem. Mindig elsőhajtom: haj, szegény Bognár!

igyekező emberek utólag találhatnak ki. De minden egyes esetben el kell döntení, nem helytálló-e mégis ezek a mentségek, hiszen ártatlan embereket nem szabad megbüntetni. Ezen a ponton jön segítségünkre az időjárás tudományos megvizsgálása, mely majdnem minden esetben tisztázni tudja a tényállást: leleplezi a hamis mentségeket és megerősíti a valóságnak megfelelő, jóhiszemű és mentesítő erejű védekezéseket. Később még részletesebben is elmondjuk, hogy ez az ellenőrzés hogyan lehetséges. Egyelőre jegyezzünk meg magunknak annyit, hogy minden baleseti vizsgálat alkalmával ki kell terjesztenünk figyelmünket arra is, hogy milyen volt az időjárás és célszerű, ha ezt a helyszínén azonnal fel is jegyezzük magunknak. Az igazság kiderítésében, a felelősség megállapításában ezek az adatok nagyon fontos szolgálatot tehetnek még.

Lássunk most egy más természetű példát. Csillagó hólepel borítja a téli tájat. A fák roppanásig meghajlanak a reájuk fagyott nagy hótömbök szörnyű súlya alatt. Most egyszerre erős szélvihar tör ki, jeges vihar, amely hatalmas zuzmaratómegeket rak le minden testre. A fák már nem bírják ezt az újabb erőpróbát. A rengeteg hóhoz az újonnan kifagyó zuzmara súlya járul. Az óriási felületet a szél félelmes ereje támadja meg. Hatalmas ágak hangos csattanással törnek le. Vastag fatörzsek is kettéroppannak az óriási erőhatás alatt. Az előbb még néma téli erdő félelmes recsegéstől lesz hangos. A

nagyobb fák kidőlése puskalövészerű csattanásokkal jár. Olyan a zaj és olyan a pusztulás is, mintha a harctéren járnánk egy elkéseredett ütközetben.* Az erdei utakat sűrűgősen le kell ilyenkor zárni, mert halál fia volna az, aki most az összeomló szálfaerdőn akarna áthaladni. Még gyorsmozgású járóműveket, gépkocsikat sem lehet az erdőn átvezető országutakra engedni, mert a kidőlt fák rövidesen elzárhatják minden irányba az utat és a bennülők napokig foglyaivá lehetnének a pusztuló erdőnek.

Ugyanekkor a faluban roppant dörrenéssel beomlik egy ház. Régi, gyenge tetőzete volt, sok helyen az esővíztől is beázott már. A fagy és a szél is elkezdte. Most a nagy hőteher és a téli szélvihar roppant erejét már nem tudta elviselni. Megint embereket kell menteni, az áldozatokról gondoskodni, de egyben a baleset igazi okát is tisztázni. A házat néhány év előtt kitatarozták. Nem hibás-e a vállalkozó iparos abban, hogy a javítás ellenére mégis ilyen hamar elpusztult az épület? Vagy olyan rendkívüli időjárási erők léptek fel, amelyek rombolását emberi eszközökkel és emberi előrelátással úgy sem lehetett volna megakadályozni, bárha a tulajdonos és az iparosok mindenben a legnagyobb lelkiismer-

* Ez a félelmes jelenség a magyar erdőkben elég gyakori. Legerősebben 1932-33. telén fejlődött ki a Pilis-, Börzsöny-, Mátra- és Mecsekhegységek erdősegeiben, amikor a hőteher, a zuzmara és a szél roppant kárt okozott az erdők faállományában.

Együtt voltunk esztendeig, azért tudom, hogy magát mennyire szerette. Mesélgetett magáról. Leveleit is elolvasta nekem. Biztosan tudja, hogy ott kint a fronton az emberek nem igen haraguszna egymásra, de egymáshoz húznak. Úgy voltunk mi is.

Ezt a levelét is hozzám hozta. Arca piros volt, a keze reszketett, amikor tisztelettel megkért, olvasnám el és a szeme olyan volt, mintha parázs lett volna benne. Állott előttem, sóhajtott. Én már képről is ismertem magát, nem volt hát nehéz elképzelni magam előtt, hogy miképpen is van maga odahaza a bősérményi határban, a tanyán. A kis Jóska-val. Igaz-e, hogy úgy volt, hogy kint ült a napon a ház előtt és játszadozott a fia, bukdácsolt és kapkodott az apró jószág után? Este meg odahúzta magához és a melegéből adott neki, miközben maga nyitott szemmel azt próbálta elképzelni, hogy az apja vajjon hol van és mit csinál és hogy vigyáza rá az Isten addig, amíg megláthatja a fiát? Tudom, hogy így volt, hogy amikor az ura előttem és mellettem sóhajtott, akkor maga ugyanazt csinálta odahaza. Csak egy kicsit kért az istentől, annyit, hogy engedje haza, hogy meglássa a fiát, akit maga kövére táplált és egészségben tart.

Igaz-e, hogy így volt?

Ne törölgesse a szemét, Bognárné. Vigasztalja magát az, hogy amikor az ura elé állott, észrevettem, hogy a kezét a szeméhez nyomta, igaz, hogy mosolygott közben. Tele volt a szíve boldogsággal. Ez a boldogság úgy nőtt, ahogyan a fia. Tudom, hogy haza kellett volna neki mennie, amikor a kis Jóska megszületett, de azt is igazolom, hogy akkor csunya világ volt, nem mehetett az ura. Akkor azt mondta, hogy majd... Hát, amikor ezt a levelet elolvastam, azt kérte tőlem, engedjem haza. Mielőtt szólt volna azonban, én már elhatároztam, hogy

hazaküldöm, ha nem is akarna menni. Megvárom, hogy az arany vitézségi érem megérkezze, azt a mellre tűzzük és menjen úgy haza, hogy legyen a kis Jóska-nak mivel játszogatni.

Én vagyok a hibás, hogy nem láthatta meg többé az urát és hogy a kis Jóska-nak senki se mondhatta mai napig se azt a szót: Fiam, édes fiam.

Telefonáltam az arany érem után, onnan, ahol azt kiadják, azt felelték, hogy két nap múlva, éppen vasárnap megkapjuk. Azt mondtam hát az urának, Bognárné, hogy adok neki tíz nap szabadságot, de csak vasárnap este indulhat el. Az ura tisztelgett, elment tőlem, láttam, hogy menésközből a sapkáját egy kicsit a szemire húzta. Ez nála jókedvet jelent.

Szombaton szedelődzködött. Nem igen volt ott az olasz sziklák között fedezékünk, ő meg különben se szeretett ilyenbe behúzódní, mert azt mondta, hogy nem hisz abban, amit nem lát és nem nyugodt a szakaszáért. Mert igazán is szakaszvezető volt, tisztek már nem igen éltek. Övé volt hát a negyedik szakasz. Mondom, szedelődzködött, képzelje el magának, ott ült az ura a vásott földön kapart lyukban egy ormótlán sziklaboglya tövében, láttam, hogy rakosgatja a hátizsákját. Rézvirág volt benne, tán magának csináltatta valami gránátból, volt ott egy pár szál hervadt virág, azt meg tán maga adta neki egyszer, volt ott fából játékoska meg apró más dolgok és látta volna, milyen piros arccal rakosgatta az ura.

Szombaton este jelentette nekem, hogy rendben van a szakasza, előtte az ellenség esendben van, ami gránátot lőttek rá, az halál Istennek nem tett kárt az emberekben és jelentette, hogy éjjel amúgyse fog tudni aludni, engedjem meg, hogy elmenjen a szomszéd századhoz, elbúcsúzni a jó ismerőseitől.

retességgel jártak el? Ezt is az időjárási körülmények pontos megvizsgálásából lehet eldönteni, mert vannak időjárási események, amelyek ellen nincs védelem. Ezek mindenkit mentesítenek a baleseti felelősség és annak következményei alól. De vannak (igen nagy számban!) olyan esetek is, amikor hibás vagy bűnös emberek merő kifogásnak használják az időjárás félelmes erőit.

Az őszi és téli barátságtalan képei után lássunk néhány tavaszi példát is. A tavasz a legtöbb ember szemében az öröm és megkönnyebbülés évszaka, de akik a közbiztonsági szolgálat nehéz munkáját végzik, azok számára ez a szép évszak sok új megterhelést hoz. A szerencsétlenségek, a tüzesetek, a hirtelen és erőszakos halálesetek tavasszal sokkal gyakoribbak, mint akármelyik más évszakban. Az emberek az első szebb napok beköszöntésekor sokkal könnyelműbbek lesznek, a közlekedésben is jóval vigyázatlanabbak. Együttal megnövekedik az országutak forgalma.

Azt is mutatja a tapasztalás, hogy tavasszal felzökik a tüzesetek száma. Ez elsősorban a levegő kiszáradásával és az élénk tavaszi széljárással áll kapcsolatban. (Ki ne hallott volna a bőjti szélviharok nyomában keletkező súlyos tűzveszedelmekről!) De bűnös a tavaszi tüzesetek nagyobb gyakoriságában maga az ember is. Megint utalnunk kell arra, hogy tavasszal nagyon sok ember könnyelműbben viselkedik, gondatlanul eldobja az égő cigarettát, nem oltja ki kellő figyelemmel a gyufaszálat stb. Ezenkívül az elmebetegek, a beteges gyújtogatók (úgynevezett pyromániás betegek) is sokkal veszedelme-

sebbek lesznek a tavaszi hónapokban, mert általában minden ideges és elmebajos ember állapota a hosszú tél folyamán rosszabbodik és tavasszal súlyos tünetekben szokott kirobbanni.

Az elmebetegek és az ideges emberek állapotának tavaszi súlyosbodásával áll kapcsolatban az a sok összetűzés, veszekedés, merénylet, támadás és esetepaté, ami a tavaszi vasárnapok egyik szomorú velejárója. A szerelem is felébred az emberekben és sok csalódott szerelmes az öngyilkosok szomorú útjára lép. Mások féltékenységből támadnak vetélytársaikra.

Sok tehát tavasszal az erőszakos halál, de mindjárt hozzátesszük, hogy nagyon sok a természetes úton beálló hirtelen haláleset is. Tudvalevő dolog, hogy tavaszkor több ember hal meg, mint akármelyik más évszakban. A szívszélhűdés és a hirtelenül fellépő agyvérzés sok ember életének fonalát váratlanul szakítja el. Hogy a rengeteg hirtelen és gyors haláleset közül melyiket okozta lappangó betegség, melyiket önkéntes elhatározásból folyó cselekvés és melyiket bűnös külső erőszak, azt nem mindig könnyű megállapítani. Gyakran csak a törvényszéki orvos tudja ezt eldönteni. A közbiztonsági szervek egyik fontos feladata itt megint az, hogy a helyszínt azonnal megvizsgálják, érintetlen állapotban megőrizték és a legcsekélyebb nyomokat is felkutatassák. A helyszíni nyomok megmaradására és mindenféle eltorzulására is roppant változatos hatása van az időjárásnak, amiről még később elmondunk néhány megszívlelendő dolgot.

Két utolsó példánkat a nyári időjárás szolgál.

Megengedtem neki, hogye. Másnap vasárnap, amúgy is elmegyünk vele a parancsnoksághoz, ott díszesen feltűzik a mellre az aranyat, hát nem igen van ideje a búcsúzkodásra. Már pedig őt annyian ismerték és szerették, hogy sokan aztán még nehezteltek volna, ha elmegy és azt se mondja: Isten áldjon.

Megengedtem neki, hogye, a szabadságos igazolványt is odaadtam. Mikor odaadtam, akkor mondtam meg neki, hogy holnap reggel viszem őt a parancsnoksághoz az arany vítérségi éremért. Addig nem tudta. Mikor megmondtam neki, elveresedett, de állott és nem szólt, de tudtam, hogy belül sír a lelke az örömtől...

Ilyen ember volt a maga ura, Bognárné.

Szombat éjszaka volt, éjfél körül, amikor hirtelen, mint a záporosó és mennydörgés, elkezdett az olasz ágyuzni meg löni. Hallott már jégverést maga is a bösörményi határban eleget, hát el tudja képzelni, mi lehetett ott, úgy hullott ránk az ágyútűz. Szörnyűséges éjszaka volt. Amikor már vagy két óra hosszáig tiport bennünket az olasz, egyszerre el kezdett ordítani és mint a búzátlában a szarak, olyan sűrűen jöttek felénk. Verekedtünk hajnalig, aztán megfogyatkozva, halálosan fáradtan visszahúztunk, odarogytunk a kövek mellé. Nagyon sokan hiányoztak. A maga ura szomorú arccal jelentette, hogy a fele szakasza odaveszett. Ültünk egymás mellett az éles köveken, vert a szívünk és fájt a fejünk az szótlanok voltunk. Az ellenség is. Csak itt-ott pattant egy lövés, tán azért, mert a lábáról vert sebesültek valamelyike tán emelkedni akart és vizet kérni valakitől és az ellenség azt hitte, hogy ott ép

ember akar valamit és rálőtt, hogy csendes legyen minden a széles hegyoldalon. Ilyen kis lövés pattanás találta el a maga drága, jó urát, szegény Bognár szakaszvezetőt.

Azt mondta egyszer egy lövés után:

— Mit nyughatatlankodnak ezek odaát? — és kinézett a szikladarab mellől, ahol meghúzódtunk. Kinézett és úgy maradt.

Szót se szólhatott.

Csak percek múlva, hogy üres helyét észrevettem mellettem, fordultam arra, amerre elküszött mellőlem és akkor láttam, hogy arera borulva öleli a sziklát, a földet. Arera borulva és úgy nézett ki, mint aki nagyon elgyötrődött, aki aludni, pihenni akar. Súltam neki:

— Bognár?

Nem válaszolt. Mögéje csúsztam, a lábát megfogtam és remélve, hogy alszik, meg akartam arról bizonyosodni.

Nem mozdult.

Meghalt.

Én temettem el az urát, Bognárné, meg is sirattam. Magának, igaz-e, azt írták hivatalosan, hogy az éjszakai harcban fogoly lett az ura vagy eltűnt. Igaz-e? Most már megmondom, én voltam, aki fgy jelentettem be hivatalos helyre, hogy a maga sírása minél későbben induljon meg. Mert, tudtam, hogy ha egyszer elindul, nem szűnik meg, csak az étellel. Aki úgy szerette az urát, az csak akkor szűnik meg utána sírni.

Jobb volt ezt magának elmondani, magának maradjon meg ez az írás az ura keresztfája helyett.

tatja. A meleg nyár a vízi- és fürdőbalesetek veszedelmét hozza. Rengeteg ember megy a vízre, hogy annak örömeit élvezze. Sok ember a víz veszedelmeivel nincs tisztában és ebből ered a rengeteg vízi baleset. A segélynyújtás, a szomorú szerencsétlenségek keletkezési körülményeinek utólagos megállapítása és a felelősség kinyomozása nagyon változatos munkát ró a közbiztonsági szolgálat szerveire. Itt is gyakran előfordul, hogy kényes és nehezen eldönthető kérdéseket az eset alkalmával uralkodó időjárás pontos tudományos megvizsgálásából lehet eldönteni.

A villámcsapás szintén nagyon sok, érdekesnél érdekesebb feladat elé állítja a csendőrségeket. Magyarországon aránylag sok a zivatar, minden erősebb nyári hőhullámot félelmes és pusztító zivatarok szoktak követni és megszüntetni. Innen van az is, hogy a villámsujtásból eredő halálesetek hazánkban sokkal gyakoribbak, mint más európai országokban. Tűzet is gyakran okoz nálunk a villám. De elég gyakori eset az is, hogy a zivatar folyamán bűnös gyújtogatás történik, mert a tettes bízik abban, hogy a villámgyújtás lehetősége eltereli róla a figyelmet és mert a hirtelen időrosszabbodás zűrzavarában nem tűnik fel a gyanús viselkedése. Általában tűzesetek nyomozása és az időjárás között rendkívül szoros kapcsolatok vannak.

Törvényszéki meteorológia és közrendészeti meteorológia.

Az előadott példák bőségesen mutatják, hogy az időjárás tudományos vizsgálata sok tekintetben segítségére lehet úgy az igazságszolgáltatásnak, mint a közbiztonsági szervek működésének.

Az időjárással foglalkozó tudománynak (a meteorológiának, magyarul légkörtannak) már évtizedek előtt külön ága fejlődött ki: az úgynevezett törvényszéki meteorológia. Ennek az a feladata, hogy tudományos alapon véleményt mondjon minden olyan törvényszéki ügyben, amely az időjárással kapcsolatban áll és amelyben a bírónak a helyes döntés érdekében tudományos felvilágosításokra van szüksége az időjárás lefolyása és lehetőségei tekintetében.

A nagyobb országok meteorológiai intézeteiben külön osztályokat kellett felállítani a törvényszéki ügyek elintézésére, mert rengeteg olyan per fordult elő, amelyben az időjárásnak döntő jelentősége van. A meteorológiai intézetek törvényszéki osztályai arra valók, hogy a bíróságoktól beérkezett kérdésekre szabatos és pontos válaszokat adjanak. Az évek során sok-sok ezer ilyen törvényszéki ügyben kell a magyar Meteorológiai Intézetnek is szakvéleményt nyilvánítnia és az igazság kiderítésében segédkezet nyújtania.

A törvényszéki meteorológia munkaterülete rendkívül érdekes és változatos. Fontos alapelve a törvényszéki meteorológiának, hogy csakis olyan észlelésekre támaszkodhatik, amelyek tévedésektől mentesek és amelyek helyességéről utólag is bármikor meg lehet újból győződni. Nem használható például fel valami súlyos peres ügy eldöntésében, midőn a hideg okozta károk megtérítéséről van szó, olyan adat, hogy valaki valahol leolvastott egy hőmérőt és az ennyi vagy annyi fokot mutatott. Hiszen mindannyian emberek vagyunk, akik könnyen tévedünk és utólag kétségbe lehetne vonni, hogy az illető jól nézte-e meg a hőmérőjét.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága Széll József m. kir. titkos tanácsost, a közigazgatási bíróság másodelnökét belügy-miniszterré nevezte ki. (Halmi felv.)

Ezért a meteorológus úgy jár el, hogy minden műszerét önműködővé alakítja át. A nagyobb meteorológiai állomásokon olyan műszerek vannak felállítva, amelyek nemcsak megméri pl. a hőmérsékletet, hanem írószerkezettel vannak ellátva és ezzel a mért adatokat maguktól fel is jegyzik. A hőmérő mutatójára egy kis töltőtoll van erősítve, amely hozzásimul egy papírszalaghoz. A papírszalagot óramű mozgatja egyenletes sebességgel, úgy hogy a toll vonalat húz reá; ez a vonal tehát megmutatja, hogy bármely pillanatban milyen magas volt a hőmérséklet. Ezt a feljegyzést a meteorológiai intézetekben gondosan elteszik és évtizedek múlva is a legpontosabban meg lehet róla állapítani, hogy pl. 1921 május 14-én este háromnegyed tizenegy és tizenegy óra között hány fok volt ezen és ezen a helyen.

De nemcsak a hőmérsékletet jegyzik fel ezek az órái műszerek, hanem az időjárás minden más fontos adatát is. Van olyan műszer, amely a szél irányát és erősségét írja fel. Néhány perc alatt meg lehet állapítani az önműködő szélíró-műszer szalagjairól, hogy példának okáért tíz évvel ezelőtt, 1927 április 15-én hány órákor kezdődött a szélvihar, milyen irányból jött, meddig tartott és így miféle károkat okozhatott. Az eső kezdetét és végét, valamint erősségét is feljegyzik a műszerek, aminek pl. a közlekedési rendészetben előforduló gázolási és összeütközési ügyekben lehet jó hasznát venni. A levegő nedvességtartalmát, a napsütés kezdetét és végét, a napsugárzás erősségét stb. mind feljegy-

zik a rendkívül szellemesen és ügyesen készített meteorológiai műszerek. Ezek a feljegyzések a műszerek megnezésénél előforduló hibákat és tévedéseket teljesen megszüntetik, mert bármikor megtekinthető irott bizonyítékokat szolgáltatnak.

A kisebb vidéki meteorológiai állomásokon persze nincs minden műszer még önműködő, illetve öníró szerkezetre átalakítva, de az ellenőrzés lehetősége itt is megvan, mert az állomáson nemesak egyetlen, hanem több hőmérő is található. Az észlelő meghatározott időpontban mindegyiket leolvassa és a leolvasott hőmérőállást beírja az észlelési naplóba. Ha meg is történik nagynéha az, hogy az egyik hőmérőt tévesen nézte meg, az mégsem fordulhat elő, hogy ugyanazt a hibát a többen is elköveti. A feljegyzésből utólag is megállapítható tehát, mennyi volt a hőmérséklet helyes értéke, ami nagyon sok esetben volt már perdöntő dolog.

Egy fiatalabb hajtása a meteorológiának az úgynevezett közrendészeti meteorológia. Ennek a célja és a módszere nagyon hasonlít a törvényszéki meteorológiához. Csak annyi a különbség, hogy a törvényszéki meteorológia az igazságszolgáltatás bírói szerveinek van segítségére és csak a bíróságok útján feltett meghatározott kérdésekre felel, míg ezzel szemben a közrendészeti meteorológia feladata a közrendészeti szervek állandó támogatása, az őket érdeklő időjárás kérdésekben való kiképzése és működésüknek minden rendelkezésre álló tudományos eszközzel való előmozdítása.

Az időjárás szerepe a bűnügyi nyomozásban.

A bűncselekmények színhelyén visszamaradt nyomokra nagy hatásuk van az időjárás eseményeknek. A lábnyomok, elvesztett tárgyak, összetúrt virágágyak állapota jó időben napokig változatlan maradhat, ellenben a szél, eső, vagy éppenséggel havazás a nyomokat hamarosan eltüntetheti vagy lényegesen elváltoztathatja. A vérnyomok időjárás okokból a legmeglepőbb színárnyalatokat kaphatják.

A hótakaró nyomokat megőrző sajátsága közmondásossá vált, bár sok esetben korántsem annyira megbízható, mint gondolni szokták. A hó ezenfelül igen sok nyomot be is takar, amely különben látható maradna. Derült időben a hóréteg nappal olvad, éjjel újra visszafagy. Eközben a nyomok eltűnnek, vagy felismerhetetlen módon eltorzulnak. A nyomok hóbeli megmaradására tehát csak akkor számíthatunk, ha az idő csendes és borult, de új hó mégsem esik. Ez bizony elég ritka eset, a hó tehát nem oly nagy mértékben barátja a lábnyomok és egyéb nyomok felkutatásának, mint sokszor mondják. Viszont az eső szerepe sem mindig kedvezőtlen, mert igaz ugyan, hogy az erős eső sok mindent letisztít és elmos, de viszont az esőáztatta sáros talaj gyakran hűségesebben őrzi meg a cipő- és keréknyomokat, mint a sokféle változásnak alávetett hótakaró. Az esőből eredő rozsdafoltokból fémtárgyak fekvésére és elmozdítására lehet következtetni, ami gyakran szintén nagyon hasznos. A szabadban talált papírok állapotából azok kintfekvésének idejére lehet következtetni, ha meg tudjuk állapítani, hogy a megtalálás előtti időszakban miféle időjárás uralkodott. Szép száraz és csendes időben az íráskor hosszú i' eig épségben maradnak kint a szabadban is, viszont a szél és eső alapos nyomot hagy rajtuk. Ha tehát a

megtalálás előtti napokban tartósan szép volt az idő, úgy a papíros sokáig lehetett a szabadban anélkül, hogy ez különösebb módon meglátszanék rajta. Rossz időben viszont az íráskor felismerhetősége határozottan arra vall, hogy még nem lehettek hosszú ideig a szabadban.

Időjárás adatok megvizsgálásából gyakran lehet arra nézve is következtetéseket levonni, hogy a bűncselekményt megfontoltan követték-e el. Ha a tettes éppen szeles időben lopózkodott a felgyújtandó épület környékére, vagy a rablógyilkos éppen szeles, sötét éjszakán kóborolt egy elhagyatott utcában (bár erre más oka nem volt és szokott napi időbeosztásával ez semmiképpen nem is egyezett), úgy ez amellett szól, hogy készült cselekményére és előre kiválasztotta az arra legalkalmasabbnak látszó pillanatot. Ehhez kapcsolódik az az érdekes szerep, amely a közrendészeti meteorológiának az úgynevezett alibi-vizsgálatokon jutni szokott.

Ha a cselekmény időpontja már kétséget kizáró módon tisztázva van, akkor kezdődhetik annak az ellenőrzése, hogy a gyanúsított alibi-bizonyítása mennyiben helytálló.

Igen gyakran az alibi-állítás időjárás eseményekre támaszkodik: a gyanúsított azt mondja, hogy időjárás akadályok miatt nem is lehetett jelen a tett színhelyén; olyan nagy eső volt, vagy olyan heves szél fújt, hogy oda sem juthatott stb. Ezek az állítások gyakran hamisak, mert az illető nem is gyanítja, hogy az időjárásra vonatkozó kijelentéseit még hónapok vagy évek múltán is hitelesen ellenőrizni lehet.

Más esetben a tettesre az tereli a gyanút, hogy szokott életmódját vagy napi időbeosztását éppen a tett napján megváltoztatta, messze elkalandozott, munkahelyéről eltávozott, indokolatlanul megközelítette a tett színhelyét stb. Ezt a viselkedést is gyakran időjárás érvekkel próbálja a gyanúsított megmagyarázni, például azzal, hogy szép időben nagy sétára ment, vagy az árvíz elragadta a hidat és ezért kerülőt kellett tennie, stb.

Az alibi gyakran olyan elfoglaltságra vagy munkára hivatkozik, amik az akkori időjáráskor nem is voltak lehetségesek, pl. az illető azt állítja, hogy rettentően rossz időben úszni ment, vagy a szabadban kártyázott valakivel, vagy nyugodtan beszélgett és sétált, vagy szakadó esőben és szélviharban gazdasági munkát végzett volna.

Más esetben a meteorológiai adatok megvizsgálása előmozdítja az eleinte gyanusnak látszó alibi-érvek igazolását. Így például egy bűnügyben, amely német bíróság előtt folyt, a gyanúsított nem tudott a szóbanforgó hónap minden egyes napjára nézve elfogadható alibi-igazolást adni. De amikor a meteorológiai nyomozás során kiderült, hogy a büntett napján zivatar volt, akkor sikerült bebizonyítania, hogy a hónapnak mindazokon a napjain, amelyeken zivatar egyáltalában keletkezhetett, távol tartózkodott a tett színhelyétől, mivel teljes ártatlansága kétségtelen beigazolást nyert.

De nem csak a rosszhiszemű, hanem a jóhiszemű tévedéseket is ellenőrizni lehet időjárás alapon. Mindenki tudja, hogy a tanuvallomások gyakran szándékosan is hamisak, de még gyakoribbak azok az esetek, amikor a tanu régebbi eseményekre emlékezni vél, azonban tévesen emlékezik. Időjárás ada-

Ez az igazi!...

(Lengyel László fhdgy. felv.)

tokkal meg lehet győződni úgy a jóhiszeműen téves, mint a bűnösen hamis tanuvallomások valódi értékéről. A tanunak keresztkérdéseket adunk fel az időjárásra vonatkozóan. A kapott választ összehasonlítjuk a meteorológiai intézet hivatalos adataival. Ha a kettő közt feltűnő ellentmondás van, akkor a tanu kijelentéseinek nem lehet teljes értéket tulajdonítani, mert vagy szándékosan téved, vagy olyan hiányosan figyelte meg az eseményeket, hogy szavahihetőségét ebből az okból kell kétségbe vonni.

Legsúlyosabbak ebből a szempontból azok az esetek, amikor a tanu (vagy hamis tanu) azt állítja, hogy olyasmit hallott vagy látott, amit az akkori időjárás alkalmával nem is hallhatott és láthatott.

Mert az időjárás nagyon befolyásolja a hangok hallhatóságát, a távoli beszéd vagy kiáltás meghallását, a távoli tárgyak és mozgások tiszta meglátását. Amikor például a tanu azt mondta, hogy a tetteket a holdfényes éjszakában tisztán látta és megismerte, olyankor már gyakran bebizonyult, hogy holdfény nem is lehetett, az éjszaka sötét és ködös volt, a másik utcáig lehetetlen volt ellátni. Más esetekben a gyanúsított állítja, hogy a tanuk őt nem láthatták és nem hallhatták az időjárás miatt. Ebben az esetben az időjárási szakvélemény ismét tisztázhatja az , hogy a védekezés helytálló-e és a tanuk, akiknek állítása alapján az eljárás folyik, mennyiben szavahihetők.

Időjárási ismeretek felhasználása a közlekedési rendészetben.

A közrendészeti meteorológia egyik legfontosabb és talán egyúttal legérdekesebb fejezete a közlekedési rendészet körébe esik.

Nincsen olyan közlekedési eszközünk, amelyre az időjárásnak ne volna igen messzemenő hatása. A közlekedési balesetek igen nagy része az időjárással áll kapcsolatban, a többire pedig legtöbbször nagyon könnyű ráfogni azt, hogy időjárási okokból származott; ezt különben a felelős és büntetés előtt álló, vagy kártérítésre kötelezhető személyek nagyon gyakran meg is teszik.

Legtöbb dolgot ad a csendőrségnek, a dolgok természetéből folyóan, az országúti közlekedés. Elsősorban tehát a gépköcsi meteorológiájával kell röviden foglalkoznunk.

Az országúti balesetek legnagyobb része abból származik, hogy a gépköcsi fékező berendezései a döntő pillanatban nem működnek kellően, illetve a fékek nem elég gyorsak és nem elég hathatósan dolgoznak. Ennek igen gyakran időjárási oka van. Mindenki tudja, hogy száraz úttesten a fékező berendezések erőteljesebben és megbízhatóbban dolgoznak, a fékek „jobban fognak“, még a nagy sebességgel száguldó járműveket is hamarabb tudják meglassítani és kisebb távolságon belül tudják teljesen meg is állítani. Száraz, poros úttesten tehát a hirtelen felbukkanó vagy késve észrevett akadályok sem okoznak okvetlenül bajt, vagy legalábbis az összeütkezés lefolyása sokkal szelidebb lesz, mint tökéletlen fékezés esetén.

A gyenge eső rendkívül veszedelmes a fékberendezések használhatósága szempontjából, mert az úttesten bevonatot hoz létre, amelyen alig van surlódás, a kerekek nagy könnyűséggel tovább gördülnek rajta. Minél forgalmasabb egy út, annál nagyobb baj ez, mert ahol sok gépköcsi jár, ott rengeteg hajtó- és kenőolaj csepeg le az úttestre. A nedves úttest sikosságát már kevés olaj is erősen fokozza és a fékezést igen nagy mértékben megnehezíti.

A nagyon erős eső korántsem ennyire kedvezőtlen hatású, mert az a porral együtt az olajréteget is elmossa, az utat tehát kitisztítja. Kivált nem veszedelmesek a heves, závorszerű tavaszi és nyári esők, mert a meleg évszakban az utak hamarosan fel is száradnak. A nagy fékezési nehézségek nem a heves és nagy erejű esőkből, hanem a lassú téli ködszemergésekből származnak, amelyek kevés vizet adnak ugyan, de az utakat hosszú órákra, sőt napokig, olykor hetekig sikamlós-olajos felületűvé teszik.

Sok gépkocsivezető arra hivatkozik, amikor mentegeti magát, hogy a baleset idején nagyon erős záporosó hullott. Ezzel saját mentességét gyengíti, mert a fékek elégtelen működését gyenge esőben sokkal könnyebb elhinni, mint erős esőben. Különben is természetes, hogy az utak csúszóssága és a fékezési nehézségek egymagukban nem szolgáthatnak teljes mentességet, mert ilyen időben a járművezetőnek elemi kötelessége a lehető leglassúbb hajtás, amely mellett a fékek hiányos működése sokkal kisebb baj.

De a rosszabb fékezési viszonyok mellett tudvalevően más súlyos baleseti lehetőségek is leselkednek a gépkocsira a nedves úttesten, olyan baleseti

lehetőségek, amik száraz időben egyáltalában elő sem fordulhatnak. Így például a gépkocsik úgynevezett megcsúszása (megfarolása) rendkívül gyakori oka a nedves úttesten lejárásodó súlyos baleseteknek, viszont száraz utakon ilyesmi meg sem történhetik. Sőt szigorúan vízszintes, lapos úttesteken még nedves időben sem fenyeget ez a baleset. Amde a mi éghajlatunk alatt ilyen szigorúan vízszintes utakat nem lehet építeni, még az Alföld tükörsíma sík vidékein sem. Mert a tökéletesen lapos úton az esővíz egyszerűen megállna, később pedig gödröket és vízfolyásokat vájna az útba, úgyhogy rövid néhány hónap alatt teljesen használhatatlanná válnék a laposan épített út. A kiemelkedő hátú úton biztosan nem csúszik meg a járómű akkor, ha pontosan az út közepén halad, mert most a baloldali kerekek balra, a jobboldali kerekek meg jobbra igyekeznek lecsúszni, a két ellentétes lecsúsztató erő tehát egyensúlyban tartja, illetve megsemmisíti egymást. De abban a pillanatban, amikor a kocsinak ki kell térnie, vagy forgalmi előírások miatt állandóan az út egyik lejtőjén kell haladnia, akkor már könnyen megtörténhetik, hogy a kocsi a menetirányra merőleges irányban kezd lecsúszni, miáltal olyan mozgásokat végez, amelyeket a járóművezető nem szándékozott létrehozni, sőt talán előre sem tudott látni; és ezek a váratlan mozgások sokféle súlyos balesetnek az okozójává lehetnek.

A megcsúszott kocsi árokba fordul, felborul, vagy nekimegy oly tárgyakkal és járművekkel, amelyek eredeti egyenes útjából kiestek és amelyekkel való összeütkezés lehetőségét a közlekedési meteorológiában járatlan és tapasztalatlan járművezető még csak nem is álmodta volna.

Az ügyes járóművezető a csúszásba jutott kocsin is segíthet még, ha a csúszást idejekorán észreveszi, illetőleg a csúszás lehetőségét már eleve figyelemre méltatja, amikor nedves időben erősen domború utakra kell ráhajtania. A lecsúszni kezdő kocsi hirtelen az út másik oldala felé kormányozza és ha ez még jókor sikerül, akkor a kocsi átkerül az úttest ellenkező irányú lejtőjére. Persze erősen sikos időben ezzel még nincs minden elintézve, mert könnyen lehet, hogy a kocsi most az ellenkező irányban kezd csúszni, ami ellen megint ugyanezt a műveletet fordított irányba kell alkalmazni. Nehezebb kocsi így valósággal kígyóvonalban mennék végig a nagyon sikos és nagyon erős domborús útvonalakon, ami persze korántsem veszélytelen, egyrészt mert megtörténhetik, hogy valamelyik kígyózás nem sikerül és a kocsi árokba fordul vagy a gyalogjárók közé fut fel, másrészt pedig, mert a kígyózó vonalban haladó kocsi útja valósággal kiszámíthatatlan a gyalogjárók és a többi jármű szempontjából, ami a kitérést éppen akkor teszi csaknem lehetetlenné, amikor az összes többi járóművek mozgékonyasága és kormányozhatósága (éppen a kedvezőt-

Lord Londonderry azt mondta nemrégiben Londonban:

— Magyarország földrajzi helyzeténél, fényes történelménél és dicső hagyományainál fogva nagyfontosságú kulcsállam... és vissza fogja szerezni az őt joggal megillető helyet a világban.

Amit vissza kell szereznünk: Küküllő vára.

len meteorológiai viszonyok miatt) szintén nagymértékben lecsökkent.

Ha egy közlekedési baleset nyomozása közben azt tapasztaljuk, hogy erős domborúsággal épített úttesten és erősen nedves útfelszín alkalmával történt, akkor alapos a gyanú, hogy annak keletkezésében a gépkocsi megesúszása (farolása) szintén részes lehetett. Természetesen itt is hangsúlyoznunk kell, hogy ezek a körülmények nem okvetlenül mentik a járóművezetők felelősségét, mert a járóművezetőnek kötelessége tudni, hogy mikor kell a koesi megesúszásától tartania és ha a veszedelemes körülmények (mint erősen domború úttest és erősen síkamlós időjárási körülmények) gyanúja fennforog, akkor fokozott gondossággal és mindenekfelett nagyon szerény sebességgel szabad csak járóművét vezetnie.

Éppen ezért a kedvezőtlen meteorológiai körülmények nem minden esetben szerepeltethetők enyhítő körülményként. Ha például bebizonyul, hogy az időjárás az úttestet nagyon síkossá tette és a járóművezető ennek ellenére is megengedhetetlenül nagy sebességgel száguldozott, úgy az időjárás ebben az esetben nem enyhítő körülmény, hanem ellenkezőleg, a baleset okozásáért felelős személy fokozott és különösen súlyos megítélést érdemlő gondatlanságát (vagy tudatlanságát) igazolja.

Amikor pedig a járóművezető olyan esetben hivatkozik a koesi megesúszására, amikor az idő száraz volt, vagy az eső után, de még a baleset előtt nagy szárítóhatású szélvihar szántott az úton végig, akkor mentegetődzése mint üres és alaptalan kifogás kezelendő.

Különös fajtája az országúti baleseteknek, amikor a délelőtti záporosó után az úttest nagyon erősen átnedvesedik és mindjárt utána kisüt a nap, úgy hogy az egész útfelület tükörszerűen csillogni kezd, amivel a járóművezetőket egészen elkápráztatja. Legtöbb bajt okoz ez a jelenség olyan vasárnapokon, amikor az idő reggel még esős, azután hirtelen megjavul és a napsugár csábítására rengeteg kirándulókoesi lepi el a nagyvárosokból kivezető országutakat. A nedves úttest fénytükrözése megmagyaráz sok balesetet, de csak ritkán fogadható el enyhítő körülménynek vagy éppen teljes mentségnek. Mert ha akárminő ok a gépkocsivezető szabad látását korlátozza, akkor kötelessége a koesit oly lassan és óvatosan vezetni, hogy baleset még se történhessék és ha annyira gondatlan, hogy ezt elmulasztja, akkor felelnie kell az összes következményekért. Másrészt azonban el kell ismernünk, hogy ilyen nehéz viszonyok közt gépkocsit vezetni nehéz és fárasztó dolog és a kifáradás könnyen lehet oka súlyos hibák elkövetésének.

Elmegy a kerékpár itt is...
(Monori Pál törm. — Szeged — felv.)

Meg kell említenünk, hogy a magas vezetőülési kocsik (pl. teherfuvarozó autók) csak magas napáltságnál (tehát nyáron a déli órákban) vannak kitéve a fénytükrözésnek. Ezzel szemben az alacsonyan ülő gépkocsivezetőt — például a Lancia, Ford stb. gyártmányú kocsikban — főleg kora reggel és este vakítja a nedves úttest visszatükrözött fényessége.

Rokontermészetű, de sokkal kevésbé veszedelmes jelenség az a fajtája a fénytükrözésnek, amely nagyon erős napsütésben még száraz úttesten is előfordulhat. Kivált homokos, könnyen felmelegedő talajokon erős verőfényben megtörténhetik, hogy a legalsó pár centiméter vastag levegőréteg módfelett felhevül és oldalról nézve hullámozó fényeket látunk rajta. Kivételes napokon ez a hullámozás is nagyon zavarhatja a járóművezetőt, de csak akkor, ha nagyon alacsony vezetőülési kocsiban igen nagy sebességgel rohan. Baj ebből csak meg nem engedett száguldásnál lehet, a meteorológiai viszonyok ebben az esetben tehát csak magyarázzák, de egyáltalában nem mentik a baleset keletkezését.

Egészen külön kell beszélnünk azoknak a nagyon súlyos baleseteknek a megítéléséről, amik télen a jeges vagy ónos esővel bevont úttesteken játszódnak le. A törvényszéki meteorológia és a közrendészeti meteorológia egyik legszövevényesebb és a gyakorlatban lépten-nyomon előforduló kérdése ez, de ezzel a kérdéssel éppen nagy terjedelme miatt, ennek a cikknek a keretében nem foglalkozhatunk.

(Folytatjuk.)

Az összekötőtiszt.

Írta: HADUSFALVY ISTVÁN őrnagy.

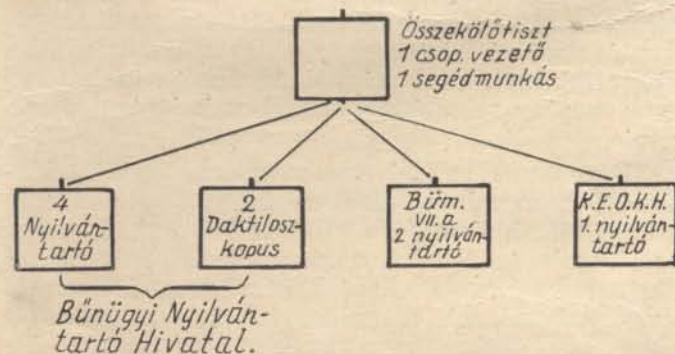
Az élet nem ismer megállást, hanem csak folytonos fejlődést. Aki és ami ezt nem akarja, vagy nem tudja megérténi, halálra van ítélve. Ez vonatkozik mindenre, így a mi testületünkre is. A csendőrség első huszonöt esztendeje az alapvető szervezéssel, a rend és közbiztonság megszilárdításával telt el. A további természetes fejlődést megakadályozta a világháború, bár hiszen ha ez meg nem történik, a legutóbbi arányú fejlődés, átalakulás a csendőrségnél sem következett volna be. A csendőrség szervezete oly kitűnő volt, a közbiztonság oly szilárd alapokon nyugodott, hogy a magyar csendőrségnek a hírneve már akkor túlnőtt az országhatárokon.

De a világháború után különböző bomlasztó eszmeáramlatok kikezdték úgy a győzők, mint a legyőzöttek belső állami életét s nagy és súlyos követelmény elé állították az egyes országok közbiztonsági szervezeteit. És a technika rohamos fejlődése is mindjobban megváltoztatta a bűnözés képét. A csendőrség vezetői hamarosan belátták, hogy az új követelményekhez a csendőrségnek is szüksége van új eszközökre. Ez a felismerés hozta létre többek között a nyomozó alakulatainkat is. Megszületett a nyomozó utasítás.

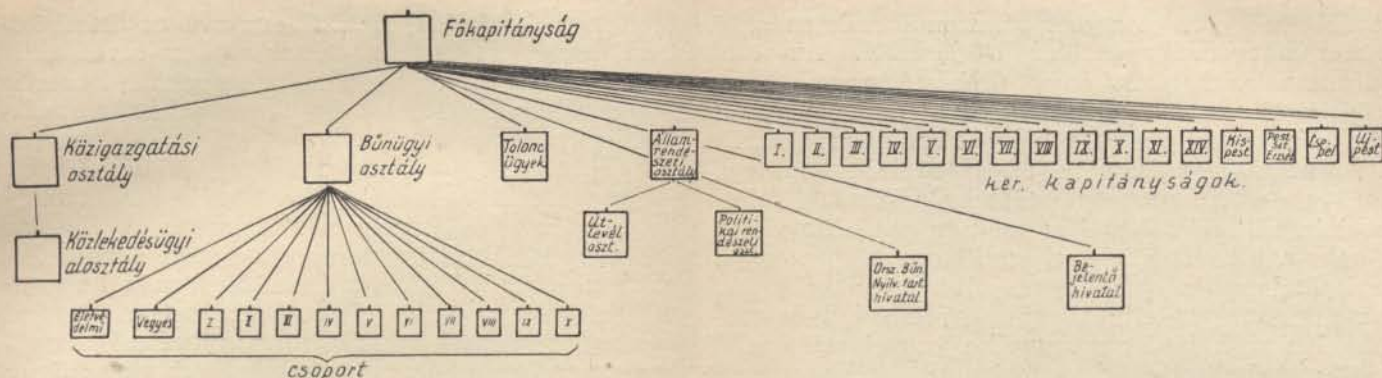
A Nyut. 5. §-a tárgyalja az összekötőtisztet a m. kir. rendőrséggel. Körvonalazza az összekötőtiszt köteleit, de hiába olvassuk el ezt a paragrafust és az utasításnak ezzel összefüggésben lévő más pontjait, arról még sem kapunk tiszta képet, hogy tulajdonképpen mi is az a munka, ami a rendőrfőkapitányság nagy épület-labirintusában levő két szobában folyik.

Ismertetni fogom az ügydarab útját a küldő őrstől mindaddig, míg a kért választ megkapja. Hogy ezt teljesen megérthessük, meg kell előbb nagyjából ismernünk, hogy fővárosunk rendőrsége milyen szerkezetű, hány osztályra, alosztályra és csoportra oszlik.

A rendőrfőkapitányság épületében van elhelyezve az összekötőtiszt hivatali helyisége, amely két irodai helyiségből és egy átvonuló szobából áll. Ez utóbbi a Budapesten szolgálatilag megjelenő járőrök pihenőszobája. Az alábbi rajz mutatja, hogy az összekötőtiszt segéd munkásai hol, milyen munkakörben vannak beosztva.

A munkaidő reggel 8 órakor kezdődik. Ekkorra beérkezik a napi posta is. A beérkezett leveleket abc-sorrendbe szedjük, hogy a déli visszaküldés al-

Megjegyzés: Csak azok az osztályok vannak itt feltüntetve, amelyekkel a csendőrségnek kapcsolata van.

kalmával gyorsan, minden fennakadás nélkül a már előre elkészített borítékba lehessen helyezni.

A belügyminisztérium VII. osztályából, a nyomozó osztálytól, a Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba és az a mellérendelt Daktiloszkópiái Osztályba beosztott csendőrök közül egy-egy naponta eljön a postabontáshoz, hogy abban segédkezzenek, részben pedig, hogy a számukra kiosztott postát feldolgozás végett munkahelyükre elvigyék.

A borítékból kivett postát azonnal rendezzük. A tudakozó lapok számát az örs megnevezésével fennhangon megnevezi a postabontó, az irodai segéd munkás a bemondás alapján bevezeti az ügynevezett prió-könyvbe és egyúttal a postai feladókönyvbe. Ugyanekkor a postázásnál való segédkezés céljából odarendelt egyik csendőr a már előre elkészített borítékokra feljegyzi a beérkezett tudakozó lapok számát és megcímezi azt a beküldő örs címére. Az odarendelt nyilvántartók a nekik átadott s négy példányban kiállított tudakozó lapokat egymásközött szétosztják és az együvé tartozókat egyenlő folyószámmal látják el.

Itt fel kell hívnom az örsök figyelmét ama még mindig elég sűrűn előforduló mulasztásukra, hogy ellefelejtik a tudakozó lapok mind a négy példányának jobb felső sarkát az örs körbélyegzőjével olvashatóan lebélyegezni. (Lásd Nyé. tartalomjegyzék 25. és 35. folyószáma alatt elrendeltek.) Így semmi sem árulja el, hogy ki a küldő. A postabontást pedig csak hátráltatja, mert az összekötőtisztnek kell ráírni mind a négy példányra a beküldő örsöt.

Így készen van egyrészt a beérkezett priorálendő egyének számáról vezetett előjegyzés, másrészt pedig ellen lehet őrizni, hogy az elosztás alkalmával nem történt-e tévedés, mert a prió-könyvbe bevezetett egyének számának egyeznie kell a szétosztott és sorszámmal ellátott tudakozó lapok sorszámaival. De egyúttal elkészülnek az aznapi postai küldemények borítékjai is megcímezve és elküldésre előkészítve. Hasonlóképpen készen áll a postai feladókönyv is. A déli postázásnál nem marad más hátra, mint az időközben a rendőrség egyes osztályaitól az örsök részére továbbítás végett érkezett ügdarabok számának az egyes borítékokon és a postai feladókönyv megfelelő rovatában való folytatólagos feljegyzése, továbbá a már priorált tudakozó lapokkal egyetemben a borítékban való elhelyezése.

Amint már említettem, a négy példányban kiállított tudakozó lapokat négy különböző hivatalba viszik priorálás végett. Hogy priorálhassanak, a

fonetika szerint 15 csoportba osztják s a csoportokon belül újból a fonetika szerint kell őket csoportosítani. Ebből a rövid ismertetésből is elképzelhető, hogy mennyire összevissza keverednek. Milyen nagy és fáradságos időtrábló munka volna ezeket délben az igen sokszor nagyon halvány, alig olvasható örsbélyegzők alapján összepárosítani. A fentírt módszer szerint nincs egyébre szükség, mint minden prioráló csoport a maga anyagát munkájának befejeztével számszerinti sorrendbe szedi. Ennek megtörténtével az 1-es jelzésű tudakozó lap és úgy megtalálja a többi három testvérét, mint bármelyik más sorszámmal ellátott.

A szétosztott és folyószámmal ellátott tudakozó lapokat ekkor elviszik priorálás végett. Egyik része kerül a Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba, másik része a csendőr nyomozó osztálynál lévő csendőrségi központi bűnügyi nyilvántartóba, míg a harmadik és negyedik része az arra illetékes szerveknél különleges szempontokból kerül priorálásra.

Itt kell megemlítenem a tudakozó lapoknak igen gyakran előforduló ama hiányosságát, hogy az örsök még mindig nem fektetnek kellő súlyt arra, hogy a tudakozó lapokon írt adatok olvashatók legyenek. Az olvashatatlan írás alapján igen nehéz megbízható priuszt adni, mert egy betű helytelen írása vagy olvasása elegendő ahhoz, hogy más név jöjjön ki. Ha írógép van az örsön, ajánlatos a tudakozó lapokat azzal kitölteni, mert ezáltal minden tévedés kizárt.

Ugyancsak a reggeli postabontásnál veszi át a daktiloszkópiái osztályba beosztott segéd munkás a napi ujjnyomat-lapokat is azonosítás céljából.

Ezután kerül sor az összekötőtiszt részére érkezett egyéb postára. A jelentések és megkeresések osztályozva az illetékes rendőrségi szervekhez kerülnek.

Ezen az úton pl. az autó rendszáma alapján a tulajdonos személyazonosságát szinte percek alatt meg lehet állapítani. Ez azért fontos, mert bár a Nyé. tartalomjegyzék 6. folyószáma alatt közzétett parancs kötelezően előírja, hogy az örsök az összekötőtiszthez forduljanak ebbeli kérelmükkel, sürgősség esetében akár távbeszélőn is, mégis eltérnek ettől az örsök. Okulás céljából az egyik esetet ismertetni fogom.

Egy Budapesttől 180 km-nyire levő örs székhelyén egy személyautó elüthött egy asszonyt reggel 9 órakor és életveszélyes sérülést okozott. Az autó ismeretlen tulajdonosa anélkül, hogy megállt volna,

tovább robogott. Az eset szemtanúi csak az autós rendszámát tudták közölni a járőrrel. Az őrsparancsnok ahelyett, hogy távbeszélőn az összekötőtisztől az autós tulajdonosának a megállapítását kérte volna, járőrt vezényelt szolgálatba azzal, hogy utazzék Budapesttel ellenkező irányban levő kerületi parancsnokság székhelyén levő rendőrkapitánysághoz s állapítsa meg az autós tulajdonosának a kiletét. Központi nyilvántartás azonban csak Budapesten van, így ez ott nem sikerült. Az őrsparancsnok még most sem követte a helyes eljárást, hanem a járőrt a nagypihenő megtartása után újból útbaindította, de most már Budapestre az összekötőtiszthez. Itt a járőr az eset megtörténte után 48 órával jelentkezett. Az összekötőtiszt 5 percen belül megállapította, hogy a kérdéses autós tulajdonosa nem budapesti, hanem innen 339 km-nyire lévő községben lakó egyéné. Mindenki elképzelheti, hogy mire ez az agyonhajszolt járőr napok múltával oda megérkezett, az autón már minden nyom el volt tüntetve.

A lakóhely megállapításánál hasonló az eljárás, azzal a különbséggel, hogy az a bejelentő hivatal útján történik. Ugyancsak az összekötőtiszt feladata a nyomozás céljából Budapesten járt járőrök menetlevelén a felhasznált villamosjegyek utólagos igazolása is.

Tekintve, hogy ismertetésem célja egyrészt a felmerült hibákra való rámutatás, itt is reá kell mutatnom egyes elkövetett mulasztásokra. A Nyé. tartalomjegyzék 31. pontja alá felveendő rendelkezés pontosan körülírja, miként kell utólagosan a felhasznált villamosjegyek szükségességét az összekötőtiszt által igazoltatni, mégis nagyon sűrűn eltérnek ettől. Ennek azután az a következménye, hogy az összekötőtiszt kénytelen azt kiegészítő jelentéstétel végett visszaadni, ami egyrészt az amúgy is évről-évre mindjobban felszaporodó munkát növeli, másrészt esetleg az őrs elkésik a menetlevelél elszámolásával. Itt ismétlem a fennálló rendelkezést, amely előírja, hogy minden esetben (kivéve a kisszakasszal — tantusz — történt utazást) a felhasznált villamosjegyeket csatolni kell. Továbbá jelenteni kell azt is, hogy a járőr merre, melyik útvonalon járt, azon milyen jegyeket váltott. Azt nem kell magyaráznom, hogy mi az igazolás célja, de hogyan igazolja az összekötőtiszt a felhasználás tényét, ha nem ismeri a bejárt útvonalat s a bemutatott villamosjegyek alapján annak valódiságát nem ellenőrizheti. Rá akarok mutatni még egyes járőrök felületességére is, hogy olyan esetben, ha szolgálatuk végeztével az összekötőtisztnél már nem jelentkezhettek és így az elindulás idejét menetlevelükre rá nem vezetheti, nem teszi ezt a járőrvezető sem. Ebből is zavarok keletkeznek.

A főkapitányságnak címzett megkeresések, illetve az őrsöknek küldött megkeresésekre adott válaszok szétozása már több időt vesz igénybe.

Az őrsök nem ismerhetik a főkapitányság szerteágazó ügybeosztását, ezért megkereséseiket minden

esetben a főkapitánysághoz címezve az összekötőtiszt útján küldjék. Az összekötőtiszt hivatott elbírálni, hogy az ügy a főkapitányság melyik osztályához, illetve kerületi kapitányságához tartozik. Az őrsök ezt a rendelkezést nem minden esetben tartják be, hanem — gondolván, hogy az ügymenetet meggyorsítják — sokszor közvetlenül küldik megkereséseiket. A választ persze hiába várják. Erre az őrs megsürgeti az ügydarabot, de most már természetesen az összekötőtiszt útján. Most már, ha valamelyik őrs egy ügydarabot sürget, az összekötőtiszt azonnal megkeresi a kézbesítő és a levelező könyvében az első és eredeti megkeresés kézbesítésének az idejét. Természetesen miután nem az összekötőtiszt útján küldte, sem a kézbesítő, sem a levelezőkönyvben annak nyomát sem találja. Kénytelen tehát nyomozgatni az ilyen ügyiratok után. Legtöbb esetben helytelenül címzik az őrsök az első megkeresést és így az illetékes osztályhoz csak késedelemmel kerül, másrészt pedig a sürgetésnél az őrsök nem adnak elég támpontot a keresett ügydarabra. A főkapitányság nagy ügyforgalmában, ahol ezer és ezer Horváth, Pap, Szabó stb. ügyeit iktatják, egészen más iktatási rendszerrel kell dolgozni, mint nálunk. Nem elegendő ilyenkor azt írni, hogy pl.: „F. hó 7-én kelt ilyen és ilyen számú megkeresésemben lopás miatt kikérdezni kért Horváth Péter ügyében az őrs a választ a mai napig sem kapta meg. Kérem az ügy mielőbbi szíves elintézését.” Ezt hiába továbbítaná az összekötőtiszt a bűnügyi iktatóba, ott nem tudnának mit kezdeni vele, mert a bűnügyi iktató évente 100.000 iktatószámmal, kartoték-rendszerrel dolgozik. Ehhez pedig szüksége van a sértett nevére, lakóhelyére és az esetleges egyéb személyi adataira, továbbá az elkövetett bűncselekmény ismeretére is. Ha mindezt tudja, ki lehet választani a sok Horváth, Szabó, Kiss, Nagy stb. közül azt az ügydarabot, amelyikre az őrs választ vár. Ha mindezen adatok az összekötőtiszt rendelkezésére nem állanak, pótlás végett kénytelen az őrsnek visszaadni. Ezért szükséges az, hogy az őrsök az összekötőtiszt útján küldjék minden ilyen ügyiratot.

A másik ezzel összefüggő kérdés a főkapitányság egyes osztályaitól vagy kerületi kapitányságaitól az őrsöknek küldött megkeresésekre adott válasznál az őrsök által történt hivatkozás a megkeresés iktatószámaira. A hivatkozás általánosan helytelenül történik. Bár a Nyé. tartalomjegyzék 34. f. száma alá felvenni rendelt parancs felhívta az őrsök figyelmét eme körülményre és megadta erre vonatkozólag az utasításokat, mindamellett nap-nap után érkeznek be helytelen hivatkozással ügydarabok. Minden osztály, illetve kerületi kapitányság más és más jelzéssel iktat. Van, amelyik Fk. I.-gyel, amelyik Fk. II.-vel, E. betű jelzéssel stb. stb.-vel iktat. Ha ezek hiányoznak, az összekötőtiszt találékonyságára van bízva, hogy hová továbbítsa. Sokszor azonban hiába töri a fejét, az őrs értesítéséből nem lehet kiolvasni, hogy a megkeresést melyik rendőrségi szerv küldte az őrsnek. A kerületi kapitányságok által küldött megkeresésekre adott válasznál tehát a küldő kerületi kapitányság számát kell a hivatkozott szám elé írni. Pl.: A VIII. ker. kaptság f. é. január 12-én kelt 916/1937. sz. megkeresésére.

Hasonlóképpen helytelenül történik sok esetben a kért nyomozás megszüntetését célzó megkeresés

Mindenekfelett légy ura saját titkaidnak. Aki mások titkát elmondja, az árulónak tekinthető, aki pedig a sajátját fecsegi el, az bolond számba megy.

VOLTAIRE

beküldése is. Erre vonatkozó pontos utasítást a Nyé. tart. jegyzék 39. f. száma alá felvenni rendelt parancs ad.

Az őrök által beküldött ügydarabok kétfélék: 1. amelyekre az őr feltétlen választ vár és 2. olyanok, amelyekre egyáltalában nem, vagy csak abban az esetben, ha az általános nyomozás eredménnyel végződik. Az első csoportba tartoznak mindazok a megkeresések, amelyekre adott válasz segíti elő a további nyomozást, vagy amelyek alapján szerkesztheti meg az őr az illetékes hatóságoknak szóló jelentését. A második csoportba tartoznak a rendőrség részéről az őrökhöz küldött megkeresésekre adott válaszok, a területi illetékességből megküldött feljelentések, a rendőrfőkapitányság területére kért általános nyomozások, avagy azok visszavonása.

Az összekötőtiszt ezeket az ügyiratokat az illetékes főkapitánysági osztályokhoz, kerületi kapitányságokhoz továbbítja, viszont ezektől az őröknek szóló megkereséseket, válaszokat az őrökre küldi ki.

Itt fel kell hívnom az őrök figyelmét arra, hogy ne sürgessenek! Elsősorban is az őr csak végrehajtó szerv, a főkapitányság pedig hatóság. Ennélfogva nem helyes eljárás az, ha az őr „sürges”. Azért iktattak az őrök és a főkapitányság közé tisztet, hogy ezt a kérdést is megoldja.

Nem akarom itt bővebben ismertetni a főkapitányság ügymenetét, csak annyit akarok megjegyezni, hogy eltekintve sürgős, azonnali intézkedést igénylő ügydaraboktól, sokszor bizony 5–6 nap is eltelik, míg az a tulajdonképpeni végrehajtószervhez, a detektívhez kerül. Az olyan ügyeknél, amelyeknél az érdemi intézkedést a fogalmazó karbeli tisztviselőknak kihallgatás útján kell megtenniük, ott természetesen még tovább tart az elintézés, hiszen a tanut, sértettet vagy gyanúsítottat előbb meg kell idézni. Itt lényegtelen ügyben nem lehet 14 napon belüli elintézését várni. Ez lehetetlen és annak követelése céltalan is. Az összekötőtiszt úgy a levelező könyve, mint a számmutatója alapján állandó figyelemmel kíséri, hogy az őr a kívánt választ a kellő időben megkapja, e célból az ügy elintézését szükség szerint szorgalmazza is.

Előfordul azonban, hogy az egyes osztályok vagy kapitányságok az őrök által kért választ sokszor közvetlenül küldik meg az őröknek, az összekötőtiszt az őrök előtt ismeretes kérdőíven megkérdezi az őröt, hogy megkeresésére a választ megkapta-e már? Csak az őr válasza után szorgalmazza az el nem intézett ügydarabok elintézését. Az olyan ügydarabokat, amelyek személyes elintézését igényelnek, személyesen intézi el az illető osztályon, vagy előadónál.

A napi posta mennyiségétől függ azután, hogy a különböző priorálók csoportok mikorra készülnek el munkájukkal. A téli hónapokban rendszerint 13–14 óra között készen vannak, a nyári hónapokban természetesen ez napról-napra későbbben történik meg, míg azután a legnagyobb forgalom idején — július és augusztus hónapokban — bizony 16, 17 óra is van már, mire munkájukkal végeznek. Ekkor jön a postázás. Ilyenkor látják hasznát annak, hogy a reggeli postabontásnál a postakönyvet és a borítékokat jóelőre elkészítették. Ha ezt nem cselekedték volna, úgy az összekötőtiszt nem tudna megfelelni ama kötelességének, hogy a tudakozó lapoknak még aznap ki kell menniök az őrsökre.

Az eddigiekben nagy vonalakban ismertettem az összekötőtiszt napi munkáját, a posta beérkeztétől, a postának az őrsökhöz való visszajuttatásáig. Az alábbiakban számokban akarom kifejezésre juttatni, hogy milyen ügyforgalmat bonyolít le évről-évre az összekötőtiszt, számokban kifejezni, a csendőrség és rendőrség közötti kapcsolatot, továbbá az összekötőtiszt mellé beosztott csendőrök szakmunkáját.

Év	I.		II.	III.	IV.	V.
	Priorálás		Vidéki telefonbeszélgetések	Járőr-jelentkezések	Bűnügyi megkezelések	Postán továbbított levelek száma
	beérkezett	igenlő				
1930	3.463	1.118	391	1.078	489	1.599
1931	5.349	1.277	268	1.116	1.474	3.296
1932	16.957	3.473	492	1.310	1.880	7.494
1933	32.881	2.710	640	1.492	3.698	13.142
1934	31.367	3.872	884	1.508	4.009	14.345
1935	37.482	5.285	1.262	1.497	6.585	16.772
1936	45.300	7.472	1.342	1.793	8.568	20.018

Mindegyik rovat emelkedést mutat, sőt némelyik rovatnál az emelkedés rohamos. Próbáljuk meg a számokat megeleveníteni. A Nyut. életbeléptetésével — 1930 február 1-én — kezdte meg működését az összekötőtiszt és a melléje rendelt 10 csendőr. Az első és második évben meglátszik, hogy teljesen új, eddig ismeretlen szerv került az őrsök és a hatóságok közé. Természetes, hogy ügyforgalma a maihoz arányítva alacsony volt.

Nézzük azt a kérdést, hogy a Nyut. életbeléptetése előtt az őrsöknek nem volt-e meg az összeköttetésük a budapesti főkapitánysággal? Megvolt, de nem olyan mérvben és módon, mint az utóbbi években. Ismertetésem elején bemutattam a főkapitányság szerteágazó szervezetét. Gondoljunk arra, hogy akkor az őrs — nem ismerve azokat az adatokat, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy egy keresett személyt megtaláljanak, vagy pedig egy lakhely megállapításához, avagy egy egyén priorálásához szükségesek — útjára bocsájtott egy megkeresést, amely sok szükséges adatot nélkülözött, többnyire csak hosszas levelezés után kapta meg a választ. Így is — azt hiszem — több volt az ered-

ménytelen válasz. Nem csodálom, hogy így azután az őrsök elvesztették a kedvüket a szorosabb kapcsolat kiépítéséhez. Egyszóval, hiányzott e téren is az egységesen megszervezett központos irányítás. Amióta ez megvan, természetesen az őrsök és a főkapitányság kapcsolatának a fejlődése.

Szép útja a fejlődésnek mindjárt az első rovat 3463 számától a 45.300-ig. De azért ezeket a számokat nem szabad túlértékelni sem. Ez a 45 ezres szám nem azt mutatja, hogy az őrsök addig nem csináltak semmit, vagy hogy dolgukat rosszul végezték volna, de azt sem, hogy most meg az egyik véletlomből a másikba esve, boldog-boldogtalant megprioráltatnak csak azért, hogy a statisztikai szám emelkedjék. Nem! Ez egyrészt azt jelenti, hogy azelőtt az őrsök lefolytatták a nyomozást s annak befejeztével csatolták a gyanúsítottak a községi előjáróságok által az ott meglévő adatok alapján kiállított erkölcsi bizonyítványát. Hogy abban a gyanúsított előéletének hű képe volt-e leírva, azzal bizony édes-keveset törődtek, de nem is törődhettek, mert az akkori szabályaink többet nem írtak elő.

Nem szabad túlbecsülni ezt a nagy számot azért sem, mert ebben nemcsak a szorosan vett gyanúsítottak, hanem más, távolabbi célok érdekében prioráltak is benne vannak. Itt a helyes képet a priorált egyénekről adott igenlő válaszok száma adja meg. Ez is emelkedőben van, de távolról sem oly rohamos mértékben, mint a priuskérések száma. Itt figyelembe kell venni azt is, hogy 1936-ban a bűnözések száma az Országos Bűnügyi Nyilvántartóhivatal adatai szerint 25.000-rel növekedett.

Az őrsöknek az összekötőtiszttel való távbeszélőkapcsolata is minden évben emelkedőben volt, különösen az 1935. évben emelkedett ugrásszerűen. Ennek okát csak abban találhatjuk, hogy az őrsök bátrabban nyúlnak a telefonkagyló után. Átvizsgáltam ugyanis az 1934. és 1935. évi távbeszélőbeszélgetésekről vezetett előjegyzéseket, de az emelkedésnek más magyarázatát nem találtam.

A III. és IV. rovatban foglaltak emelkedésére később fogok kitérni, míg az V. rovatban feltüntetett postai ügyforgalom emelkedését az I. és IV. rovat emelkedése indokolja.

Az alábbiakban boncolgassuk a legutóbbi év tevékenységét, hogy meglássuk: az évi összesítés miként oszlik meg havonta. Melyik hónap milyen munkát és forgalmat eredményez. Mennyi és mely őrsök veszik igénybe a rendőrség és csendőrség együttműködését. E célból minden egyes rovatot vegyünk külön.

Ha tiszta képet akarunk kapni a mai összesített kimutatásom első rovatában szereplő 45.300 priorált egyént feltüntetett munkáról, úgy ezt a rovatot szét kell bontani összetevőire. Külön kell tárgyalni, hogy hány egyénről kértek priust tudakozó lap, távbeszélő és ujjnyomatlap útján. De egyben azt is kell vizsgálni, hogy hány őrs kérte a priusokat.

	H ó n a p											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Hány őrs fordult tudakozó lappal priusért	912	866	878	869	995	1123	1724	1679	1196	1085	1018	761
Hány egyént kért priorálni	2565	2063	2141	2259	2664	4153	7677	7832	3873	3239	2854	1994
Ezek közül mennyi igenlő	445	298	511	443	532	603	645	718	553	666	614	578

A fentebbi kimutatás első rovatában feltűnik, hogy az első hat hónapban emelkedést, az év második felében süllyedést mutat. A csúcserőket a július hónapban éri el, amikor a januári 912 örsről 1724 örsre emelkedik. Az augusztusi szám nem sokkal marad a júliusi alatt, míg a szeptember, október és november hónapok majdnem egyszinten mozognak, hogy azután a december hónap a januári szám alá süllyedjen. Ugyanez a helyzet a priorálandó egyének számánál és az előfordulások számánál is.

	H ó n a p											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Távbeszélőn kért prius	24	55	50	30	48	50	78	79	72	46	35	42
Ebből igenlő	20	32	27	19	26	22	38	40	38	35	20	26

Itt a hullámszás nem oly nagy, sőt mondhatni, hogy alig van eltérés az egyes hónapokban. Ennek érthető az oka, mert távbeszélőn csak azoknál az őrizetbe vett egyéneknél kérnek az örsök priust, akik őrizetben vannak.

Itt érdekes megfigyelni, hogy a kért priusoknak több, mint 50%-a igenlő. Ez azt mutatja, hogy csendőreink jó nyomozó érzékkel dolgoznak, gyanujuk nem alaptalan s nem bizonytalan tapogatódzás, amit végeznek.

	H ó n a p											
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Ujjnyomattal kért prius	104	145	182	84	142	137	113	115	105	79	90	81
Ebből mennyi igenlő	25	43	63	36	55	51	62	38	26	38	30	23

Ennél a kimutatásnál nagyjában ugyanazt mondhatjuk, mint az előbbinél. Itt azonban egy másik körülményt is figyelembe kell venni. Míg a tudakozólappal vagy távbeszélőn adott prius az örsnek csak támpontokat ad a nyomozáshoz, amennyiben felhívja a figyelmet arra, hogy a gyanúsított, vagy az egyébként priorálni kért egyén, büntetve volt már, vagy álnévet is szokott használni, addig az ujjnyomattal priorálni kért egyénnél minden kétséget kizárólag meg lehet állapítani az illető multját és személyazonosságát. A tudakozólappal kért priusnál a gyanúsítottak nem kel egyebet tennie, mint egy olyan ismerősének a személyazonosságát elfogadható okmányokkal — önmagára nézve — igazolnia, akiről biztosan tudja, hogy még nem volt büntetve, már is tiszta multtal áll a nyomozó járőr előtt. A gyakorlatból tudjuk, hogy ez elég sűrűn előfordul. De ezt bizonyítja az is, hogy az 1936. évben ujjnyomattal alapján priorálni kért 1377 egyén közül 65 esetben sikerült bebizonyítani, hogy hamis nevet használt és sikerült a valódi nevet is az örsszel közölni.

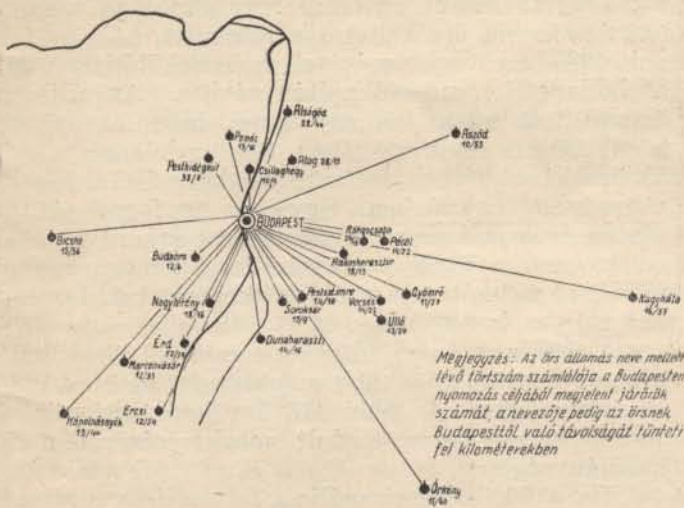
Felhívom itt is a figyelmet a daktiloszkópia fontos szerepére. Ezen a téren is számottevő eredményt ért el az összekötőtiszt mellé beosztott két daktiloszkópus. 1936-ban az örsök 116 esetben fordultak helyszíni ujjnyomattal az összekötőtiszthez. Az eredmény meglepő. A 116 eset közül 49 esetben állapították meg a tettes személyazonosságát. Az eredmény közel jár az 50%-hoz. Ez igazán beszédes bizonyítéka a daktiloszkópia gyakorlati fontosságának. érdekes

volna sokkal többet foglalkozni vele az örsökön, hogy ne csak 116 ilyen érdeklődés fusson be egy év leforgása alatt, — ami igen alacsony szám, — hanem annak sokszorosa.

Vizsgáljuk meg a továbbiakban, milyen képet mutat az 1930—1936. évi forgalomról az előbbieken közölt táblázat III. rovata, amely az összekötőtiszt-nél — tehát Budapesten — megjelent járőrökről szól. Talán az első látásra mindenki sokallja, hogy ennyi járőr jelent meg egy évben Budapesten, de mindjárt más képet kapunk a dologról.

Az 1793 járőrből csak 1078 járőr jelent meg nyomozás céljából. A többi — 715 — részben őrizetbe vett egyének átadása, illetve átvétele, továbbá a kir. ügyészségeknél és más letartóztatási intézeteknél lévő egyének kikérdezése végett jelent meg. A nyomozási esetekben természetesen benne vannak nemcsak a gyanúsítottak, orgazdák, hanem a sértettek, tanúk és minden más egyének, akiket a járőröknek egy-egy sürgősebb nyomozás alkalmával ki kellett kérdezniük. Sok olyan járőr is megjelent Budapesten nyomozás céljából, melynek a megjelenését esetleg a főkapitánysághoz intézett megkereséssel el lehetett volna kerülni. Persze, ezt így utólag könnyebb megállapítani, mint előre látni s csupán azért említettem meg, hogy a statisztikámnak hű képét adjam.

A nyomozás céljából megjelent 1078 járőr 256 örsről való volt. Ezt természetesen úgy kell érteni, hogy ez a 256 örs a Budapest körül fekvő 24 örsből, a III—VII. kerület 95 örséből, továbbá a nyári hónapokban a balatonmenti örsökből került ki. Szemléltetően a vázlat tünteti fel, hogy a járőrök honnan, mely örsökről jelennek meg.

A Budapestet környező 24 örs legtávolabbi 60 km-re esik Budapesttől. A zöm vagy a közvetlen határos örsökből, vagy pedig 10—15 km-nyire fekvő örsökből való. Nagy szerepet játszik itt a közlekedés sűrűsége és olcsósága, továbbá azok a telepek, amelyekre a Budapestre kitiltottak kihúzódtak. Megfigyelhető az is, hogy olyan csendőrségi területeket is sűrűn szeretik látogatni a Budapestre kiránduló bűnözők, amely telepekről a lakosság munkába Budapestre jár be, vagy pedig csak nyári tartózkodásra rendezkedik be és lakását télire kellő felügyelet nélkül hagyja.

A nyomozó járőrök nem kis százaléka Budapesten nem annyira a gyanúsítottakat, mint inkább

azok orgazdái és a lopott tárgyakat keresi. Érdekes volna ezeknek az őröknek a tevékenységi kimutatásait és a kiderítetlen eseteik százalékát is vizsgálat alá venni, de ez ennek a cikknek a keretein túlmenne.

Vizsgáljuk az 1930–1936. évek forgalmáról szóló — előbbieken közölt — táblázat IV. rovatában feltüntetett megkeresések számát. Itt is állandó emelkedést tapasztalunk. Már előre leszögezem, hogy statisztikámnak ez a tétele eltér a valóságtól. Ugyanis a Nyé. tartalomjegyzék 28. tételszáma alá felvenni rendelt parancs világosan és kétséget kizáróan rendelkezik aziránt, hogy a Csüsz. 19. pontjában elrendeltek az őrök tartsák be és a budapesti főkapitánysághoz címzett megkereséseiket mindenkor az összekötőtiszt útján küldjék, mégis nap-nap mellett számtalan olyan ügydarabra adott választ továbbítok az őröknek, amelyeknél a megkeresés közvetlenül — tehát az összekötőtiszt megkerülésével — futott a főkapitánysághoz. Ennek más magyarázatát nem tudom adni, mint azt, hogy egyes őrök nem tartják be az utasításban előírtakat, de nem kísérik kellő figyelemmel a naponta megjelenő Nyé. tartalmát sem, vagy ha át is olvassák, a Nyé. tartalomjegyzékét nem helyesbítik megfelelő gondossággal. Nem akarom az őröket befeketíteni, de jobb a hibákat belátni és jóvátenni. Ezért nyomatékosan felhívom az őrök figyelmét a fent idézett rendelkezés pontos betartására, mert ezáltal a szolgálat folytonosságát segítik elő.

Ezután a kis kitérő után vizsgáljuk meg, hogy hány őrőről, hány ízben és mely őrökről jött a legtöbb olyan megkeresés, amelyekre az őr választ is várt. Itt nem tudok oly könnyen áttekinthető képet nyújtani, mint az előző rovatoknál, mindamellett igyekszem érzékeltetni a helyzetet. 547 őr fordult 1936-ban megkeresésével az összekötőtiszt útján a budapesti rendőrfőkapitánysághoz. Az általam összeállított adatokból azt látom, hogy az 547 őr közül 130 őr csak egy ízben, 112 őr két ízben, míg 59 őr három ízben intézett megkeresést a főkapitánysághoz egy évben. Egy őr ügyforgalmát tekintve és a mai nagy jövőst-menést számítva (filléres gyorsok, stb.) le kell számítani a megkeresések számából a 3-nál nem több megkereséseket. Így marad már csak 246 őr.

A 246-os számot vizsgálva csak 70 őröt találunk, amelyik 10-nél több megkeresést intézett a főkapitánysághoz. A többi 176 őr 3-nál többször, de 10-nél kevesebbszer fordult megkeresésével a főkapitánysághoz.

Ha a 70 őröt vizsgáljuk, elsősorban megtaláljuk az összes Budapest környéki őröket, továbbá a balatonmelléki, a nagyobb ipartelepeken lévőket (de itt sem mind), a forgalmasabb vasúti elágazásoknál fekvőket, továbbá azokat, amelyeket évente többször keresnek fel a filléres olesó gyorsvonatok.

Eddig azonban csak mennyiségileg vizsgáltuk meg ezeket az adatokat. Most nézzük meg őket minőségileg is. Itt már egészen más képet kapunk. Ugyanis a legtöbb megkeresés tanúkikérdezés, vagy pedig kihágási ügyekben, illetve közlekedésszettel kapcsolatosan kért kikérdezést. Komoly bűncselekményekben gyanúsítottak kikérdezése végett eltekintve egy-két esettől, nem fordultak az őrök a főkapitánysághoz.

Térjünk azonban vissza az eredeti 547 őrshöz és nézzük, hogy azok hány megkeresést intéztek a főkapitánysághoz. A fentemlített őrök 2709 esetben intéztek megkeresést. Ha ezekhez még hozzávesszük a hat (a budapesti 1. nyom. ao. és a törzsalsztály nem jön számításba) nyomozó alosztály 114 megkeresését, úgy az összes választ váró megkeresések száma 2823 darab lesz. Ezt a mennyiséget leszámítva, kimutatásunk 8568 darabjából marad 5745 darab megkeresés, amely a következőkből áll. Nagy része a főkapitányság által küldött megkeresésekre adott válasz, másik nagy része pedig általános nyomozás elrendelését kéri a Budapest környékén elkövetett lopások ügyében. További része ezeknek a nyomozásoknak a beszüntetését kéri. Igen tetemes mennyiséget tesznek ki az erkölcsi bizonyítványok kiállítását célzó kérések is. Természetesen itt nem lehet a megkeresések sokféleségét felsorolni, de ez nem is célja az ismertetésemnek.

Befejezésül még csak annyit, hogy ismertetésemnek kizárólag az a célja, hogy az őrök részleteiben is megismerjék ezt a munkát és lehetőleg a legvégsőkig kihasználják azt az előnyt, amit vezetőink a közbiztonsági szolgálat gyors és zavartalan lebonyolítása céljából az összekötőtiszt intézményében is rendelkezésükre bocsátottak.

A tanyai közigazgatás rendezése.

A falu és tanya a mi világunk, sorsunk közös vele azóta, hogy a csendőrszolgálat első portyázásukra a laktanyából elindultak. Ez pedig nagy idő, nagy út volt a mai napig. És nehéz, amit azonban sokáig inkább csak mi magunk tudtuk úgy egymásközt, mert az országos közvélemény, meg az országos politika csak az utóbbi években kezd ráébredni a kérdésre és kezd komolyan foglalkozni vele. Ezt a mi, eddig sok tekintetben észre nem vett nehéz utunkat most a belügyminisztérium kiadásában megjelent vaskos kötet világítja meg, amely beszámolóját a tanyavilágról a következő mondatokkal vezeti be:

„A tanyakérdés Magyarország egyik legfájdalmasa. Az ország mai területén kb. hétszázezer ember él a legelhangyoltabb társadalmi, gazdasági és kulturális viszonyok között valóságos középkori állapotban. A tanyai nép zöme a társadalmi és művelődési központoktól távoleső községi külterületeken lakik, majdnem kizárólag önerejére támaszkodva, minden közületi támogatás nélkül, holott a közületi terhekből szintén kiveszi a részét. A tanyai nép elhangyoltsága főképpen társadalmi és gazdasági kérdés, de a maga összességében nemzeti problémát is jelent, mert a tanyai lakosság majdnem száz százalékig magyar anyanyelvű. A tanyai viszonyok rendezetlensége miatt kiszámíthatatlan mennyiségű nemzeti és faji érték megy veszendőbe, amit a magyar állam, létének mai válsága idején, nem nélkülözhet. Lényegében ez a tanyakérdés. Nem szükséges tehát bővebben fejtegetni, hogy a tanyakérdés megoldása, éppen a nemzeti erővesztés meggátolása érdekében, a legfontosabb állami érdekek közé tartozik.”

Igaz, itt csak a tanyavilágról s benne hétszázezer emberről van szó, de hát a falvak élete nem esik

messze a tanyákétól. Érthető, hogy az illetékes helynek ezeket a nyílt szavait és aztán a teendőkről hozzájuk fűzöttéket mi, csendőrök különösen nagy örömmel fogadjuk. Minden, ami falunak-tanyának fáj, nekünk is fáj s minden, ami falunak-tanyának jobb sorsot ígér, az nekünk is előnyöket, színvonalasabb munkalehetőséget, szebb, jobb és még eredményesebb testületi jövőt is jelent.

Ennek megfelelő érdeklődéssel tanulmányoztuk át ezt a belügyminiszteri beszámolót a tanyavilág mult, jelen és jövő sorsáról. Végre hivatalosan és egységesen összegyűjtve, rendszerezve látjuk ennek a nagy kérdésnek annyi időn át gazdátlan és szerteágazó, felméretlen anyagát. Világos szóval látjuk leírva a bajokat. Leplezetlenül és a hozzáértők tudásával felmérve, boncolgatva és minden hajszálrészletében mérlegelve. És látjuk nyomban ugyanilyen rendszerbe foglalva a feladatokat, segíteni, tennivalókat is. Megmondják itt az illetékesek nyíltan, hogy máról holnapra a túlsok tennivalót elvégezni nem lehet, fokozatos fejlődés lesz ennek is az útja, de nem évtizedeket, hanem csak éveket kérnek a feladatra. S hogy már az elgondolás, az egész jövő fejlődésnek az alapja így együtt, készen van, nekünk ez egymagában is kézzel fogható eredmény, mert a tanyavilág igényeiben sohasem volt mohó és tudja értékelni a pusztá jószándékot is.

Ha talán úgy gondolnák az olvasók, hogy túlságosan közigazgatási, száraz a téma ezekhez a szavakhoz, szíveskedjék mindenki visszapillantani a mi ötven esztendőnkön és elvonultatni a lelki szemek előtt ebben a magárahagyott világban portyázó sok-sok ezer járőrünket. Nekünk ebben a most hivatalosan is középkorinak elismert világban olyan színvonalra kellett emelnünk a közbiztonságot, a közrend tiszteletét és tudatát, hogy legalább ezen a téren a tanyavilág is lépést tudjon tartani az országos színvonallal. Mi a tevékenységi kimutatásainkban nem érvelhettünk azzal, hogy a tanyavilág sötét világ. Nekünk ott is, ahol az emberi élet általános színvonala megmaradt a pandúr-korszakban, korszerű csendőröknek kellett lennünk. Milyen erőfeszítés kellett ehhez, nem nehéz kiszámítani. Mi minden sötétiséggel, akadállyal kellett a járőreinknek megküzdenniük, könnyű elképzelni, hiszen minden hivatás, feladat és eredmény viszonylagos, a környezettől nem függetlenítheti magát. S hogy ez a sötét tanyavilág mégis emelkedett valamit az évtizedek során általános színvonalában is, annak nem utolsó sorban a mi járőreink a hősei, meg a tanyai tanítók. Rajtunk és rajtuk kívül „hivatalos” ember alig fordult meg odakint. A mi járőreink oktató, bátorító, korholó, buzdító és vigasztaló, sokszor kemény szavai kapcsolták hozzá ezt a sötét világot az ország életéhez annyi sok éven át.

Túlságosan szerények lennénk, ha ezt most mind nem írtuk volna ide. Új idők küszöbén állunk, a tanyavilágot a kormány most már szerves közigazgatási úton és eszközökkel is be akarja kapcsolni a nemzet vérkeringésébe. A tervek készen állanak s ha holnap nem látjuk is a megvalósulásukat, de az elindulás megtörtént most már a helyes, határozott úton s ott nincs megállás. Ebben az értelemben fordulópontnak mondhatjuk a tanyavilág életében a szóban forgó kötet megjelenését, ez hát a pillanat számunkra, hogy mi is megmondjuk

Tollforgó-palánták...
(Szakál Pál I. tőrm. v. — Budapest — felv.)

most az egyszer: nem volt könnyű feladat a tanyavilágba kimenni csendőrnek és meg is maradni ott csendőrnek. Több volt ez hivatásnál: misszió volt. Mély és biztató tanulság a fiatalabb csendőrnemzedéknek, hogy érdemes helytállani, küzdeni. Mert, hogy most már a tanyavilág — és benne a falu — ügye országos probléma lett, ez sommás elismerése a mi eddigi nehéz munkánknak is. Az utánunk jövőknek már csak könnyebb lehet a dolguk, mint ahogyan az alábbiakban ismertetett elgondolások, célkitűzések azt várhatóvá teszik.

A könyvet *Mártonffy Károly* belügyminiszteri osztálytanácsos, *Alsó László* belügyminisztériumba berendelt árvaszéki elnök és *Benisch Artúr* tanügyi főtanácsos szerkesztette.

A probléma méreteit *Alsó László* tanulmánya azzal érzékelteti, hogy a szorosan vett tanyai lakosság lélekszáma két vármegye összes népességének felel meg. Rámutat azután, hogy a tanyakérdés lényegében közigazgatási probléma, amely elsősorban a tanyai — külterületi — közigazgatás megszervezésével oldható meg. Minden társadalmi és gazdasági probléma bizonyos közigazgatási igényekben is jelentkezik, már pedig a tanyák népének sem társadalmilag, sem gazdaságilag, sem közigazgatásilag nincs meg a lehetősége a szervezkedésre, kölcsönös támogatásra s ez minden bajának az eredete. Az utak sokszor járhatatlanok, nincs posta, piac, nehézkes az értékesítés és a beszerzés, nincsenek meg a belterjes gazdálkodás feltételei, nincs közegészségügyi szolgálat, nincs orvos, baba, halottkém, nincs állategészségügyi szolgálat, a kulturális viszonyok a mélyben járnak, nincs rendszeres vallás-erkölcsi oktatás stb. És amennyire nehéz a tanyavilágnak meglegnie a távoli közigazgatás szerveinek a gondozása nélkül, éppen olyan nehéz az utóbbiaknak a tanyavilágot a nagy távolságokon át mégis számbavenni és legalább az adóbeszedést lebonyolítani. Debrecen határában pl. Ohat pusztá 67 km távolságban van attól a hatóságtól, amely a gondozására hivatott. (Hát ez igazán középkori maradvány. *Szerk.*)

Részletesen ismerteti azután a tanulmány egyes vármegyék tanyarendszerének a kialakulását, a különbségeket, aránytalanságokat. Megállapítja, hogy a kérdést tanyakörzetek kiépítésével kell megoldani. Tanyai jegyzőségeket kell szervezni s ezeket a tanyakörzet igényeinek megfelelő segédszeméllyel és eszközökkel ellátni. Ezek a jegyzőségek voltaképpen közigazgatási kirendeltségei a községeknek.

A tanyakörzet legjobban elérhető pontja lesz a tanyaközpont. Itt csoportosul minden közigazgatási, kulturális és gazdasági szerv, intézmény, amely a tanyakörzet életét szabályozni hivatott. Ezek közé sorolja a tanulmány a csendőrsöt is. Itt most röviden kitérünk ezzel kapcsolatban arra, hogy a tanyai közigazgatás kialakulása bizonyára az örs-hálózatunkra sem marad egészen hatástalanul, ez azonban inkább létszámkérdés, ami többé-kevésbé ma is fennáll. Nem is annyira ez a fontos nekünk, hanem az, hogy a tanyakörzetek, illetve tanyaközpontok sokkal könnyebbé teszik majd az örsök és járőrök helyzetét. Ma még — talán a tanyai tanítószágon kívül — senkire sem támaszkodhatik a csendőr, a tanyai közigazgatási szervezet azonban sűrűn biztosít majd számára támpontokat. Egészen más feladat közigazgatásilag gondozott tanyai nép körében közbiztonsági szolgálatot végezni és más anélkül. Eltekintve a lakosság színvonalemelkedésétől, sok olyan gond szakad le a csendőrrel, amit most sokszor akarva-nemakarva is neki kell magára vennie, legalább annyira, hogy a panaszkodásokat meghallgatja, tanácsokat ad, eligazít ügyes-bajos dolgokat. Hiszen a csendőr most képzettségénél és jószándékánál fogva kissé a közigazgatást is képviseli a tanyavilágban, bár ez nem tartozik a hivatásához. Mindezek a gondok a tanyaközpontok révén leszakadnak róla és többet, alaposabban, könnyebben, eredményesebben, részletesebben foglalkozhatik majd magával a feladatával: a közbiztonsággal. Sajnos, nincs olyan sok megyénk, hogy kétfelvényi területnek ez a kérdése ne lenne számunkra komoly területi és közbiztonsági kérdés, a tanyai közigazgatási szervezetet tehát mi már ma nagy örömmel és megkönnyebbüléssel látnánk megvalósítva.

Alsó László tanulmánya a továbbiakban részletesen, pontos adatokkal építi fel a tanyai közigazgatás szervezeti, jogi, anyagi stb. vonatkozásait. Nem elveket szegsz le csupán, hanem térképek alapján, egészen részletes földrajzi, közigazgatási, gazdasági stb. adatok segítségével szabja meg a tennivalókat.

A kötet másik tanulmányát Benisch Artúr írta a tanyai közigazgatás területi rendezéséről. Arra alapozza egész elgondolását, hogyha az államnak, a városoknak és falvaknak mégis megvan valahogyan a fedezetük arra, hogy rendezett közigazgatási viszonyok között éljenek, akkor meg kell lennie a fedezetnek a tanyavilág számára is. A tanyavilág népe is dolgozik és adózik, tehát kapnia is kell valamit. Különben a megoldás részben költségmentesen, részben pedig a meglevő városi, községi költségvetések racionálisabb felosztásával alig valami többlet révén megtalálható. Elmondja a tanulmány a Közigazgatás-racionalizálási Bizottság munkálatainak a haladását, kialakulását és szerepét ebben a térképezésnek, Statisztikai Hivatalnak. Felvonult az államgépezet minden érdekelt szerve, hogy a munka eredménye teljes legyen: mindenről részletes, tiszta képet kapni. Az eredmény nagy vonásokban: 136 tanyakörzetre, — 15 már működik — 397 kistanyakörzetre van szükség. A kis-körzeteket össze lehet vonni, erre is megvan a részletes tervezet. Az egész kérdés megoldása a számítások szerint kb. hárommillió pengő, ami az ügy fontosságát tekintve, nem mondható túlságosan nagy összegnek.

Mozolovszky Sándor a külterületi lakotthelyek topográfiájával — területi helyzet, kiterjedés, határ — foglalkozik a kötetben, Thirring Lajos a külterületi népesség statisztikai anyagát ismerteti, Kiss István pedig a tanyakérdés multját írja meg.

Mindezek bennünket is igen érdeklő kérdések, de szerény terjedelmű lapunknak nem lehet feladata, hogy a rengeteg adattal zsúfolt, vaskos könyvet ennyire részletesen ismertesse. Amit azonban írtunk róla, azt örömmel, szeretettel és a szebb, boldogabb tanyavilág reményében írtuk.

Tagadhatatlan, hogy az utóbbi években a földnépe sorsa következetesen és mind erőteljesebben foglalkoztatja a kormányzatot és a közvéleményt. Az az érzésünk, hogy ez a folyamat most már nem szalmaláng. A város végre nem csak népszínművekben, hanem a gazdasági életben, kultúrában, közigazgatásban, az élet minden szerves vonatkozásában most már csakugyan magához öleli a falut. Ha pedig ez beteljesedik, a trianoni ütközet egyik csatáját megnyertük.

Harc a csempészet ellen.

Írta: BODOLLA SÁMUEL pénzügyőri főszemlélsz.

Hosszú pénzügyőrségi szolgálatom és 15 évi szakaszvezetői időm alatt örömmel tapasztaltam, hogy a csendőrség nagyrésze is segítségünkre volt a jövedéki kihágások megakadályozásában és az elkövetett kihágások felfedezésében. Még nagyobb örömmel vettem, hogy a „Csendőrségi Lapok“-ban is foglalkoznak egyes csendőrbajtársak a jövedéki kihágások eseteivel. Ez a körülmény adta kezembe a tollat s ezért óhajtok rámutatni a megrögzött jövedéki kihágóknak és a csempészeknek a nemzetre, a kincstárra és a becsületes adófizetőre kiható káros tevékenységére.

Mint tudjuk, az állam államjövödelmekből, egyenes- és közvetett adókból, illetékekből stb. tartja fenn magát, ezekből fedezi kiadásait, fizeti közalkalmazottait s tartja fenn intézményeit. Az állam támogatására — iskoláztatás, élet- és vagyonbiztonság stb. stb. — annak minden polgára számíthat, de az állami kiadásokhoz is minden polgárnak hozzá kell járulnia, tehát adót mindenkinek kell fizetnie. Ez alól a kötelezettség alól sokan szeretnének kibújni, sokan pedig az államot tudatosan és megfontolt szándékkal megkárosítják. Ilyenek a csempészek, a kincstár parazitái, akik belföldön adó vagy illeték alá eső tárgyakat az adó vagy illeték lefizetése nélkül tilosan hoznak forgalomba, külföldről vámilleték lefizetése nélkül tilosan hoznak be árukat. Ténykedésük rendkívüli káros voltát igazolja, hogy — csak a gyakran előforduló tárgyakat említve — pl. 1 kg csempész dohányra 3 P 71 fill., 1 kg tűzkővel 500 P, 1 kg mesterséges édesítőszerrel 528 P-vel van megkárosítva a kincstár. Csupán 1 kg mesterséges édesítőszernek külföldről történt becsempészése esetén több közalkalmazott fizetésével felérő összeggel rövidítik meg a kincstárt s ezenkívül több belföldi egyént — cukorrépatermelőt, mezőgazdasági és ipari munkást — ütnek el keresettől. Tudnunk kell azt is, hogy ellenségeink nemcsak túrik, de elő is segítik a területükről való csempészetet, mert azzal

nemcsak saját mezőgazdaságukat és iparukat lendítik fel, hanem a mi háztartásunk egyensúlyát is gyengítik, munkásaink keresetét csökkentik s ezáltal országunk jólétét és nyugalma komolyan veszélyeztetik.

Mi, pénzügyőrök ezzel tisztában vagyunk és minden erőnkkel igyekszünk a jövedéki kihágásokat, a csempészetet megakadályozni, de a Trianonban megszabott létszámunk olyan csekély, hogy a nemzet érdeke megkívánja más szervezetek, különösképpen pedig a m. kir. csendőrség és rendőrség támogatását. Sajnos, a nagyközönség még nem látta be a csempészet veszedelmes voltát s nincs segítségünkre, mint bűncselekmények nyomozásában a csendőrségnek és rendőrségnek.

Kétségtelen, hogy a csendőrségnek más a hivatása, de mi nem is kívánjuk, hogy a jövedéki kihágások felfedezésével töltsék idejüket, csupán azt kérjük, hogy adott esetben minden észleletükről értesítsék illetékes szerveinket, a pénzügyőri szakaszokat, ami jövedéki kihágásra vonatkozik vagy arra lehet következtetni. A csendőr mindenhová eljut, a társadalom különböző tagjaival érintkezik és sok mindenről értesül. Természetes, hogy neki elárulnak — lopással nem kapcsolatos — jövedéki kihágásokat, vagy más ügyből kifolyólag lefolytatott eljárással kapcsolatban azok önként adódnak elő. Ilyen esetekben hazánkra volna kár, ha a jövedéki kihágási eset vagy ennek gyanuja felett a csendőr napirendre térne s nem értesítené a pénzügyőrséget még akkor is, ha szerinte „bagatell ügy”-ről volna szó. Mint előbb láttuk, sem a kincstár, sem a nemzet összességére nem lehet közömbös az, hogy egyik ember becsületesen fizeti az adót, míg a másik kivonja magát az alól vagy éppen csempészetet űz. Ha az előadottakon kívül figyelembe vesszük még azt is, a csempészzel rendszerint olyan egyének foglalkoznak, akik más bűnözéstől sem riadnak vissza, hivatásuknál fogva is együttes erővel kell ellenük küzdenünk.

Hogy munkánk sikeresebb legyen, az alábbiakban rövid áttekintő tájékoztatást kívánok nyújtani egyes adónemekre fennálló törvényes rendelkezésekről, hogy azáltal könnyebben megállapíthassák a csendőr bajtársak, mikor is áll fenn súlyos jövedéki kihágás esete, miáltal a kincstárt károsodás éri:

1. *Szeszadó.* Minden szesz vagy pálinka adó alá esik. Szeszt vagy pálinkát csakis engedélyezett szesz-, pálinka-főzdekben és előre történt bejelentés után szabad termelni.

2. *Söradó.* Ugyanezek a rendelkezések, mint a szeszadóra nézve. Az úgynevezett házisör készítése is tilos.

3. *Cukoradó.* Alapjában véve ugyanazok a rendelkezések állanak fenn, mint a szeszadóra nézve.

4. *Ásványolajadó.* Belföldön előállított vagy külföldről behozott ásványolaj, úgymint: benzin, világító kőolaj (petróleum) stb. adó alá esik. Mezőgazdasági célokra van ugyan adómentesség engedélyezve, de az így beszerzett mennyiségeket másra, mint mezőgazdasági célokra felhasználni, másnak átengedni nem szabad. Az adómentesen beszerzett ásványolajat megkülönböztetés és az ellenőrzés megkönnyítése céljából forgalomba bocsátás előtt vörösrre festik.

5. *Gyujtószeradó.* Mindennemű és fajtájú belföldi és külföldi gyufa, továbbá gyujtószerszám (öngyújtó) adó alá esik. Mindkettő gyártása és forgalombahozatala pénzügyi engedélyhez van kötve és ellenőrzés alatt áll. Gyujtószerszámot piaci árusok, házalók nem árusíthatnak, gyujtószerszám megadózását a magyar koronát magába foglaló adójel igazolja, mely a készülékbe láthatóan van beütve.

6. *Tűzkőadó.* Belföldön előállított, vagy külföldről behozott tűzkő adó alá esik. Belföldön jelenleg tűzkövet nem állítanak elő. Külföldről leendő behozatala és árusítása pénzügyi engedélyhez van kötve. Forgalomba csak arra engedéllyel bíró üzletekben és kizárólag I., II. vagy III. számú pergamentpapír borítékba csomagolva történhetik. Az I. és II. sz. csomagolásban 5—5 db., a III. sz. csomagolásban 1—1 db. tűzkő van. Tűzkövet sem árusíthatnak házalók és piaci árusok. (Ugyanis ezeket nehéz ellenőrizni).

7. *Szivarkahüvely- és szivarkapapír-adó.* Mindkettő adó alá esik. Gyártása, külföldről való behozatala és árusítása pénzügyi engedélyhez van kötve. Forgalomba hozni csak adójeggyel ellátva szabad.

8. *Dohányjövedék.* Dohányt termelni, feldolgozni, forgalomba hozni, külföldről behozni pénzügyi engedély nélkül nem szabad. Tilos dohánynak iparszerű gyártására (vágásra) alkalmas gépeket, szerszámokat, eszközöket előállítani, birtokolni, azon saját vagy mások részére dohányt vágni. A dohánygyártmányokat a kincstár állíttatja elő s azok egyedárusági csomagolásban kerülnek a dohányárusok útján forgalomba.

9. *Mesterséges édesítőszer-adó.* Gyártása és forgalma az állam kizárólagos rendelkezési jogát képezi. Árusítása csak arra engedéllyel bíró gyógyszerárakban és egyedárusági csomagolásban történhetik.

10. *Lottó jövedék.* Sorsjáték csak pénzügyi engedéllyel rendezhető. Itt csak a gyakrabban előforduló tiltott szerencsejátékosokra hívom fel a figyelmet, akik különösen vásárok, búcsúk alkalmával szedik áldozatukat a jóhiszemű egyszerű emberek között.

11. *Állami italmérési jövedék.* Mindenféle szeszital forgalomba hozatala, árusítása pénzügyi s azonkívül iparendedélyhez van kötve. Van nagyban, korlátlan, korlátolt kimérés és kismértékbeni árusítás. A korlátolt engedélyek az üzlet nevei szerint (kizárólagos pálinkamérés, kávéház, cukrászda, fűszerüzlet, bortermelő) többfélék. Minden engedélyes az engedély kereteit köteles betartani. Itt említem meg, hogy italmérési üzleteket kéjelgési célokra felhasználni nem szabad. Az esetleg engedélyezett „felíró”, „kiszolgáló” a vendégekkel nem mulathat, azokkal asztalhoz nem ülhet le stb.

12. *Határvám.* Árut a vámhatáron át csak vámúton szabad behozni vagy kivinni. A vámhatáron át behozott vagy azon át kivitelre szánt minden árut — az államfő, idegen állam államfők poggyászait és a postaküldemények kivételével — a vámhivatal vagy vámbemondóőrs elé kell állítani, ott bemutatni és az esedékes vámilletéket, esetleg más adót is le kell fizetni. Vannak vámmentes áruk, tárgyak is, de azokat is hivatalosan kell kezelni.

Az otthon... (Balint Géza őrm. — Budapest — felv.)

Jóval több adónemünk is van (pl. halászat, vadászat, közúti adó), de azokat nem tartottam szükségesnek felsorolni, mert a csendőrségi szolgálattal kevésbé kapcsolatosak. Minden adónemre nézve külön-külön és részletes törvények, végrehajtási utasítások és rendeletek állanak fenn, melyek ismertetése természetszerűleg nem szorítható be egy cikk keretébe. Véleményem szerint a kívánt cél elérésére elegendő ennyi is. Ha arról értesül a csendőr, hogy valaki az 1—12 pontok alatt ismertett rendelkezéseket nem tartja be, bizonyára tudni fogja minden csendőr a hazafiúi kötelességét, mert ennek a szegény országnak a vagyonkájára ügyelni nemcsak hivatásbeli, hanem lelkiismereti kötelesség is. Bizonyára nincs csendőr, aki ezt másként fogná fel. Az elvont adópengőkből és csempészpengőkből milliók vándorolnak illetéktelen zsebekbe és külföldre, miközben a magyarság munkát végző nagy tömege becsületesen vállalja a filléres életgondokat. Ezért kérjük mi pénzügyőrök a csendőrség tagjait, hogy súlyos közbiztonsági gondjaik közepette se tekintsek jelentéktelennek és mellőzhetőnek a jövedéki ügyek szemmel tartását. Nagy szolgálatot tesznek a nemzetnek s így önmaguknak is, ha az állami jövedelem kufárjait ők is nyakoncsípi, ahol érik. Ezek a paraziták megérdemlik a szigort. A pénzügyőrség készséggel áll segítségére ebben a csendőrségnek.

Egyel kevesebb...

Irta: KALNOKI KISS TIBOR határőrhadnagy.

Mint templomi harangra az imádkozni vágyó emberek, vagy a gyárak szirénáinak hangjára a munkások, úgy indulnak útnak az ország minden részéből a haza hívó szavára az ujoncok. Megnyílnak a laktanyák, ezek a nagy, komor épületek, melyek már annyit szerepeltek a polgári emberek képzeletében. Ezzel megnyílik egy új világ, megkezdődik egy új rész a magyar ember életében. Elérkeztek oda, ahova már fiatal gyermekkorukban vágytak, mikor fűzfavesszőn lovagolva, büszkén viselték fejükön a vásárban vett piros csákót és gyermeki lelkük minden önérzetével kötötték fel a sajátkézített fáradót. Elérkezett az az időpont, amivel annyit vigasztalta édesanyja a balul járt kis vitézt, valami ártatlan szerencsétlenség közben és sírásra facsaro-

dott száját félúton megállapította a biztató szó: — Nem baj, kisfiam, meggyógyul, mire katona leszel.

Katona, vitéz, harcos, ezek a szép és nagymúltú szavak, melyek együtt születtek a magyar lélekkel és kísérnek történelmünkön keresztül. Mélyen bevésődtek a magyar képzeletbe és a magyar lélek egyik lényegét képezik. Melyek, ha kivesznek és elpusztulnak, velük pusztul a nemzet is.

Eltételezve attól a nagyon kis százaléktól, melyet a mai romboló korszak megfertőzött, a magyar falu egészséges fia büszkén áll ma is a bizottság elé és ősi virtustól dagadó kebelével veszi tudomásul, hogy megfelelt. Szeme ragyog és visszatükrözi azt a fényt, mely tükörképe a benne levő értékeknek. Az ősi erőnek, a tehetségnek, az akaratnak, a ragaszkodásnak a fénye. Szinte olvasni lehet becsületes arcáról, mintha mondaná: itt vagyok, erős vagyok, hazámat szolgálni akarom, vezessetek.

Amikor megkapja behívóját, boldogan esomagol be kis zöld ládájába. Legényesen félrevágott kalappal, öntudatos hetykeséggel, büszkén hagyja ott a falut és énekl... Zsindelyezik a kaszánya tetejét... Hangja tovaszáll, keresztül a rónán, a hegyen, erdőn, mezőn, tanyán, városban és hirdeti vérünk erejét.

Az érkező vonatokról kis csoportokban vezetnek be az ujoncokat, vállukon viszik kis ládájukat és tisztelettel néznek rá az első katonára, a rövid, kemény parancsokat osztogató őrmesterre. A szigorú tekintetek, a parancsoló hangok, feszes mozgások és mélyen hallgató falak kissé összeszorítják lelküket és szorongó érzés fogja el mindegyiket. De ez az érzés csak rövid ideig tart, a magyar ember gyorsan tájékozódik, rugalmas alkalmazkodó képességével gyorsan otthon érzi magát az új környezetben. Leteszi cók-mókját, tempósan cigarettát sodor. Azután előkerülnek a földije, először egy, majd kettő, a többi. Vígán kóstolják a hazait. Az egyik mesél a faluról, a másik a katonaéletről.

Amint szétnéznek a legények között és figyelem a magyar nemzet új hajtásait, egy egyedülálló toronyos alakon akad meg a szemem. Ez nincs együtt a többivel, félénken félrehúzódik az egyik sarokba. Se földije, se ismerőse. Közelebb megyek hozzá és megdöbbenve látom feltűnően hiányos öltözetét. Egy szál ing, rongyos nadrág, rossz cipő. Ez minden ruházata. Sovány. Betegesen sápadt, vékonypénzü legény. Olyan mint a csontváz, kiálló sápadt pofacsontjai ijesztően viselik a halál árnyékát, szemei bágyadtak az éhségtől és a gyengeségtől. Fülén és kezén éktelen sebek. Végtagjai remegnek, melyek még szánsalmasabbá teszik az amúgy is szánsalomra méltó emberi formát. Miután alaposan megnéztem a szerencsétlent, megkérdeztem, hogy hívják.

— Hadnagy úr, alázatosan jelentem, Fehér István vagyok, — kaptam a váratlan katonás választ.

— Hol született?

— Érsekcsanádán, alázatosan jelentem.

— Mivel foglalkozik?

— Foglalkozom én mindennel, ami csak akad. Mesterségem borbélysegéd, de már hat éve nem dolgozom. Nem voltam itthon, külföldön voltam. — Itt erős köhögési roham vesz rajta erőt, vért köp. Utána folytatja beszédét. — Külföldön voltam, az idegenlégióban.

— Az idegenlégióban? — kérdeztem fokozott érdeklődéssel. — Hogy került oda?

— Árva gyerek voltam. Se anyám, se apám. Rengeteget nélkülöztem, éheztem. Amikor már meguntam a szülőfalumban a nincstelenséget, elhatároztam, hogy elmegyek Pestre munkát keresni. Neki-vágtam gyalog az országútnak. Amint megyek az úton, egyszer csak nagy autó áll meg mögöttem és vezetője kissé idegen magyarsággal megkérdezte, hogy hova megyek. Én elmondtam az utam irányát és célját, mire ő felajánlotta, hogy elvisz az autóval. Örömmel vettem igénybe a kedvező alkalmat és megköszöntem a szívességét. Utközben elmesélte, hogy egy igen gazdag francia gyáros és ha van kedvem dolgozni, szívesen alkalmazna gyárában mint munkást. Szereti a magyarokat, mert mind kitartó és becsületes emberek. Én kapva-kaptam az alkalmon és boldognak éreztem magam, hogy szerencséhez jutok. Hegyeshalomig hosszabb pihenő nélkül mentünk. Ott a vendéglőben pártfogóm itatni kezdett. Már alkoholos állapotban írtam alá a munkaszerződést, melyről később kiderült, hogy az idegenlégió toborzóíve volt. Amikor először mutatkozott a józan-ság és magamhoz tértem, a magyar határ már messze mögöttünk volt. A gépkocsi sebesen robogott idegen országutakon. Számunk is felszaporodott, valamelyik városban felvettünk egy urat, ki szintén hozott egy jelentkezőt. Tulajdonképpen, hogy hova megyek és mi lesz velem, csak Marseille-ban tudtam meg. Amikor tiltakoztam és hivatkoztam arra, hogy én dolgozni akarok, azzal nyugtattak meg, hogy ott majd dolgozhatom. Nevem ott volt a Hegyeshalomban aláírt szerződésen, melyen akkor már láttam a felírást, hogy „Légion étrangère“.

— Három napig voltunk Marseille-ban, azután hajóra tettek és áthajóztak Marokkóba. Egy évi keserves szolgálat után meguntam a durvaságot és utólért a honvágy. Megszöktem. Szökésem nem sikerült. Hetven kilométer után az éhségtől összeestem. Egy portyázó járőr megtalált és vissza vittek az erődbe. Azután még nehezebb napok következtek, beosztottak a büntető századba. Itt nem volt más, mint munka, munka és munka, tekintet nélkül a forrásra. Vályogtéglákat készítettünk szünet nélkül. Ha nem ment, jött az ostor és kavicsbörtön. — Itt félbeszakítottam.

— Milyen volt az a kavicsbörtön?

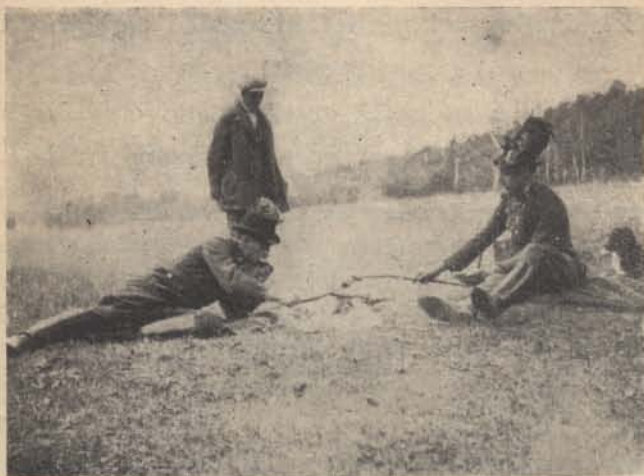
— Az egy kavicsal kirakott betonmedence, melynek nem volt teteje. Nappal rettenetes meleg, éjjel iszonyatos hideg volt. Ide zárták be azt, aki csak egy téglát is eltört véletlenül. Utána a csapások egymásután jöttek. Megkaptam a sárgaságot, a maláriát, a tüdővérszt. Két bennszülött harcban is résztvettem, sebeim is vannak. Így szolgáltam végig az öt évet. Most itt vagyok, nincs semmim. Fülelem, kezem lefagyott, katonának se leszek alkalmas.

— Voltak-e még többen magyarok az idegenlégióban?

— Igen, a kétezer között, akikkel együtt voltam, ötven magyar volt.

Tovább nem beszélgettem Fehér Istvánnal, mert hívták a bemutató bizottság elé. Nem vált be. Bajmegállapításra beutalták a kórházba. Orvosok véleménye szerint nem sokáig marad életben.

Szívem elszomorodott és lelkem fellázadt... Egyel kevesebb... Megint feláldoztuk egy embert idegen oltáron. Megint leszakított egy hajtatást az idegen hatalom a magyar nemzet fájáról és hagyta elhervadni. Itt egyel kevesebb. De hol hiányzik

(Pákozdi Gyula — Torony — cső. felv.)

az a másik ötven, aki még ott maradt. Látom, amint hajszolják őket testvértelen részvétlenséggel. Látom, miként hurcolják elernyedtestüket a kegyetlen hőségben. Hallom, mint csattog az ostor és szivárog testükből a vér. A magyar testből. A mi testükből, melyre közömbösen néz a keményszívű idegen.

Szívja vérüket a kékruhás vámpír, míg élet van bennük. Azután visszadobja a vérnélküli testet, mint kifacsart citromot, hogy ravatalát mi készítsük el.

Most egyet, azelőtt megint egyet, sőt százat, ezreket, szinte az egész nemzetet vittük a vérpadra idegeneknek. Harcainkban határt nem ismertünk, vitézségünkkel rettegésben tartottuk a félvilágot és évszázadokon folytatott csatákban lettünk távoli országok idegenlégiója.

Küzdelmünk jutalma egy csonka ország. Ez nagy ár a becsületes munkáért. Hagyjunk fel fényezésünkkel. Szokjunk le régi szokásainkról. Tanuljunk meg végre küzdeni magunkért is. Itthon. Itt, ezen a csonka földön, ha éhezve, ha fázva is. Gyűjtsük össze az ország Fehér Istvánjait. Fogjuk meg egymás kezét. Vezessük egymást. Ne hagyjuk szétfoszlan a nemzetet.

Világosítsuk fel embereinket és mutassunk rá hiszékenyséjük káros voltára. A nyughatatlanságuk, természetük hátrányaira és az idegenek részvétlenségére.

Ne hagyjuk meglopni hazánkat nemzetközi ügynököktől, akik embertelenül kihasználva gyenge emberek nyomorúságos helyzetét, lelkiismeretlenül viszik őket a pusztulásba. Hirdessük mindenféle működésük kárát és tegyük ismertté modern emberkereskedelmük kegyetlen valóságát.

Egy megtámadott testben szükség van minden sejtre, bajban levő országban az ország minden fiára. Egyetlen ember is óriási veszteség. Mert kéz a kézben, váll-váll mellett hiány nélkül összes erőnket kihasználva tudjuk csak ismét boldoggá tenni nemzetünket.

A m. kir. csendőrség 1890 január 1. óta volt hivatva a hadrakelt sereg táborig csendőrségének megfelelő részét felállítani. Mozgósítás esetén a hadsereg minden táborig csendőrségi szolgálatra kijelölt csendőr pótlására egy-egy tartalékos altisztet volt átadandó a csendőrségnek. Így is történt ez 1914-ben. Az akkor átadott altisztek több, mint négy évet szolgáltak a csendőrségnél.

Ki tudja legszebben leírni az első szolgálatát?

(Pályázat.)

Határidő május 15, az eredményt a június 15-i számunkban fogjuk közölni. A legjobb pályázatot fényképezőgéppel jutalmazzuk.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kaptuk a következő verses „életleírást“:

Kend nyugdíjas, ráér...

Hosszú szolgálatnak nyugalom a vége,
Amikor elértem, felnéztem az égre.
Hála az Istennek, most már megpihenek,
Nem parancsol senki, magam ura leszek.

Nem lesz többé nekem zsarnokom az óra,
Nem pislogok félve a nagymutatóra.
Nem is olvasgatom, mikor üt és hányat,
Nem kell itthonhagynom a jó meleg ágyat.

Csak akkor kelek fel, amikor jól esik,
Az egész környéken kívánságom lesik.
Életnek, itatnak s vakarják a hátam.
Bizony ezt az időt, jaj de régen vártam.

Most, hogy már így vagyok, ezek a remények,
Igen megváltoztak, soványak, szegények.
Harmincéves vágyam füstbement fogalom,
Mindjárt elmondom hát, milyen a nyugalom.

Rám virradt az első nyugalomnak napja,
Feleségem így szólt: hűl-e kend apja?
Rám is villantotta gyanusan a szemét:
Most én igényelem fele segítségét.

Elvégre ezt nekem esküvel fogadta,
De hát, amíg szolgált, nem volt foganatja
Már egy kis segítség én reám is rám fér,
Meglátja, hogy nem sok, de meg aztán — ráér.

Ezelőtt az asszony, háziállat, gyermek,
En nálam mindnyájan korábban felkeltek.
Most már hajnalonta az ágyban nem férek,
Azon a jogcímen, hogy most már — ráérek.

Emiatt nem kéne legkorábban kelni,
Ráérnék bármikor most sétára menni.
Tereptan, rajzolás, ezerféle dolog,
Most már enélkül is lehetnének boldogok.

Amikor szolgáltam, rám figyelt mindenki,
Még a gyermeknek sem volt szabad mulkanni
Most már mindenkinek szabaddá lett a tér,
Itt van a nagy jogcím: az öreg már ráér.

Éjjel, ha a cica elnyiffantja magát,
Így szól majd az asszony: eredj! itt a kabát!
Bocsásd ki öregem, várd is meg, te nem félsz,
Majd aztán lepihensz, te legjobban — ráérsz.

Hogy ha az üzletbe, vagy piacra megyek,
Ott is várakozó biztosan én leszek.
Elfárad a nyelvem, már oly sokszor kérek,
De hát leintenek, várjak, én — ráérek.

Ha meg leülhetnék, jönnek az unokák,
Szilaj, borzas fiúk, maszatos kislánykák.
Mind az én nyakamba jönnek kislegények,
Cibálnak s túrnóm kell, mivel hogy — ráérek.

Édes jó Istenem! hát ha már ráérek,
Én üljek azért is, akit elítélnék?
Hol volt ez a sok baj idáig elbújva?
Vagy csak arra vártak, hogy menjek nyugdíjba?

Mindennek megvan a maga nehézsége,
Na! majd ha meghalok, megpihenek végre.
Csak hogy álmodt láttam, ami megmutatta,
Mi vár túlvilágon szegény nyugdíjasra.

A mennykapu előtt, ott áll egy nagy sereg,
Egyik bosszankodik, másik meg kesereg.
Azt kérde, mit vár künn ennyi szellemutas?
Rámondja egy bakter: ez itt mind nyugdíjas.

Van itt, kérem, olyan, aki kétszáz éve
Portyázgat odakünn s vár a bemenésre.
Mert ha az ajtóig némileg el is ér,
Péter így kiált rá: kend nyugdíjas, ráér!

Na! ha valamikor még újra születnék,
Majd tudni fogom már, hogy mivé válnék.
Legyek szellemmunkás, napszámos, vasutas,
Akármilyen, csak éppen ne legyek nyugdíjas.

Darabos János,
ny. alhadnagy.

(Közlöttük azért a nagy-nagy igazságért: ilyen hosszú verset csak az írhat, ki valóban — ráér. Szerk.)

Öregasszony a tavaszban. (Monori Pál törm. — Szeged — felv.)

Ismeretlen Péterke.

Szemének vágyát könny takarta.
Gúnyája rongy-cafatban lengett,
Az ötéves kis Péterkénél
Sohase láttam szegényebbet.

Amikor láttam a tél végén
Felsebzett csóré apró lábát,
Szomorú lelke reszketését
És csöpp testén a fagy virágát, —

Amikor láttam, megállottam,
Repülő sasnál sebesebben
És ott ebben a szörnyű sorsban:
Az emberek közt ember lettem.

Hisz édest, jót még ő nem érzett,
Bohó mosollyal még nem játszott,
Emberevő bácsiknak hitte
A kakastollas katonákat.

Emberevő és lángostoros
Kézvel sok ember bűnét mérve,
Kis Péterkéhez lehajoltam
Egy csókot ejtve köntösére...

Topánkát húztam kis lábára,
Meleg ruhába öltöztettem,
Kezébe sok cukorkát adtam,
Hogy tudjon hinni édesebben.

Mosoly-madárkás lett az arca,
Lelkére szelíd színek estek:
A súlya megkönnyebbült rajta
Egy láthatatlan szent keresztnek!

S az új érzések új honában
Amíg a gyermek kedvét lelte,
Én tovamentem, mint egy álom. —
Az útporba egy könnyet ejtve...

vitéz Gereöffy Géza százados.

Szerellem a „fixen” túl.

Irtá: ENDRE LÁSZLÓ tiszthelyettes
(Szigetmonostor).

Tudom, hogy soraimmal az idősebb bajtársaknak nem fogok valami új dolgot mondani, de én nem is az idősebbek, hanem a fiatalabb bajtársakhoz, azokhoz akarok szólni, akiknek még nem igen volt alkalmuk meggyőződni arról, hogy egy meg-gondolatlan cselekedettel tönkre teszik egész életüket, jövőjüket.

Hosszú csendőrségi szolgálatom ideje alatt is, de különösen most, amióta a nősülési szabályzat napvilágot látott, alkalmam volt meggyőződni, hogy alig 2—3 éves csendőrök nagy előszeretettel érdeklődnek az új nősülési szabályzat iránt. Egy kis számtani művelettel (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) iparkodnak az időt megrövidíteni, hogy hát hány év múlva lehet majd a kérvényt benyújtani, hány évig kell még a menyasszonynak várni, azután hány év múlva fog az ügy elintézését nyerni? Az eredmény természetesen mindig kedvezőtlen lesz, mert hát ő még fiatal. Ő nem tágit. Ilyenkor jön az elkeseredés, elkedvetlenedés, nem érdemes a csendőrségnél szolgálni, öregek leszünk, mire meg-nősülhetünk. Most, hogy fiatalok vagyunk, az „öreg” nem szívesen engedi meg a szolgálaton kívüli eljárást, sőt vannak, akik egyenesen megtiltják. És a végén természetesen ez a legfájdalmasabb pontja az egésznek — ha a menyasszonyom megtudja majd a való tény, hogy neki mennyit kell még bizonytalanságban várakoznia reám, ott hagy, mint szent Péter az oláhokat, kiadja az utamat és akkor nekem végem van, nem érdemes tovább élni. Ilyenkor aztán előkerül a patkós alakú pénzér-szényből a karikagyűrű, — mert annak még ott a helye s csak akkor kerül a tisztelt titkos vőlegény úr ujjára, ha eltávozásra, vagy éppen szabadságra megy —, melyben bele van vésve az eljegyzés napja. Ha véletlenségből az ember kezébe kerül ez a karikagyűrű és az ember megnézi és benne levő dátumot összehasonlítja az illető csendőr szolgálati ide-jével, majdnem az az eredmény jön ki, hogy az illető még próbaesendő, de legjobb esetben egy-két évi szolgálat után már titkos eljegyzett vőlegény volt.

A férjhezmenendő leányok nagy előszeretettel kacsintgatnak a tollas kalap felé, mert hát a csendőr igen jó márka ezen a téren. Egy-két bájos, ravasz kacsintgatásnak a szerelmes csendőr „bedől”, eljegyezteti magát. Ezzel azután az illető vőlegény úr nagyszerű takarékkönyvet váltott ki magának. Mert hát jön a karácsony, újév, húsvét, születés- és név-nap. Mindig meg kell lepni valami értékesebb ajándékkal, mert ha nem, akkor vége mindennek, a szemrehányások csak úgy zúdúlnak feléje, ha meny-asszonyával szembe kerül. Ezek az ajándékok sokba kerülnek ugyan, de nem tesz semmit. Elég garancia az állás, a csendőr nagyon jó pénz. Izidor is nagyon tisztában van a helyzettel. Ad az hitelbe is. A csendőr meg ész nélkül vásárol, mert hát meg kell mutatni, hogy szereti a menyasszonyát.

Természetesen mindezekről az „öreg” nem min-dig tud idejében meggyőződni, mert hát a gavallér nagyon óvatos. Néha azért a tyúk mégis kikaparja a nagy titkot. Előkerül egy-egy csekk-feladóvevény

és kijön az igazság. Sokszor meg a hitelező maga egyenesen az őrsparancsnokság címére küld egy kereskedelmi szellemben megfogalmazott kártyát, melyben értesít, hogy X. úr ennyit, meg ennyit vásárolt nála hitelbe, de ebből csak ennyit fizetett. Hátralék még ennyi. Kéri, figyelmeztesse az illetőt számlájának kiegyenlítésére.

A szerencsétlen mindezekkel mitsem törődik. Érdemes a hűséges menyasszonyért egy kicsit reszkírozni. Ha jön a kivizsgálás, hát csak majd megúszom valahogy s ha nem, hát kis „egészségügyi szabadság” nem árt. Letelik. Le bizony, de az ilyen szabadság nem előnyt, hanem hátrányt hoz. Maga is észreveszi már, de azért még mindig nem az eszével, hanem a szívével gondolkodik. Észreveszi továbbá, hogy mellőzve is lesz az előléptetésben. No, nem baj, van még egy mentség. Itt az igényjogosultsági előny. Gyerünk. Holnap már jelentkezik is kihallgatáson és benyújtja az igényjogosultsági igazolvány kiadása iránti kérelmét. Az őrsparancsnok iparkodik jó tanácsal ellátni, még nincs minden elveszve, erős akarat, szorgalom, tanulás és tanulás, 1–2 év és minden rendbe jön. Ő nem tágit. Pár hét múlva jön a parancs, hogy kérése teljesíthető nem volt. Azután néz egy nagyot, hogy tulajdonképpen mi is történt vele. Egy hétig sem lehet megvigasztalni, nem lehet vele beszélni, mert hát neki mindenki ellensége, azért nem sikerül semmi.

Ebbe még csak beletörődne már, de hát előkerül a jegygyűrű, a menyasszony arcképe, a pár nappal azelőtt kapott levél, melyben a menyasszony választ vár, hogy mi van már az ügygel, mennyit kell még várni. A türelem már fogytán van. Most azután végső fokon áll a dolog. Vagy lemond a menyasszonyról, vagy megvált a testületből és elveszi feleségül a hűséges menyasszonyát. Mert hát csak megélnék ők is úgy, mint mások, még a jég hátán is.

Hogy a menyasszonyok sokszor mennyire hűségesek, vagy ha azok is voltak, milyen boldog házasság lett a dolog vége, néhány esettel iparkodom világossá tenni.

1925. évben a budapesti őrsön teljesítettem szolgálatot. Akkor is sok volt a jelentkező. Mint kapuügyeletes irányítottam őket az irodába. Egyik reggel bejön egy jelentkező. Köszön. Bemutatkozik, hogy ő is csendőr volt. Leszerelt. Most újból szeretne visszajönni. Elment a felvételi irodába. Kis idő múlva visszajött. Kérdeztem, mi az eredmény? Az okmányaimat fogják kérni volt kerületemtől és azután. Mikor szerelt le, melyik kerületnél és miért? A fővárosi kerülettől 28 nappal ezelőtt, volt a felelet. Nyilatkozat alapján szereltem le. Az okot nehezen, de végre kibökte. Hej, megbocsáthatatlan bűnt követtem el s most mindennek vége, ha két napon belül nem tudok ismét felszerelni, oda a három évi katonai és négy meg fél évi csendőri szolgálatom, mert hát 30 nap után megszakítás. De hát akkor miért szerelt le, ha ismét vissza akar jönni, faggattam tovább. Végre aztán megmondta, hogy egy nő miatt. Egy éves csendőr korában eljegyezte magát egy nővel. Mint csendőr nem vehette el. Leszerelt. Mikor szerelt, jött rá, hogy a nő hűtlen lett hozzá. Egy cipészsegéd is udvarolt a leánynak, sőt annak is eljegyzett menyasszonya volt. Így neki már nem kell. Szeretne visszajönni. Nem vették vissza sem a pesti, sem a volt kerületénél.

Ugyancsak a budapesti őrsön 1926-ban egyik napon a kapunál voltam. Bejött egy civilruhás. Kérde, van-e felvétel, mert ő vissza szeretne jönni. Hozzátette, hogy négy nappal megelőzőleg szerelt le a debreceni kerülettől, nyilatkozat alapján. Egy nagyon gazdag alföldi lány miatt. Három évig volt a menyasszonya. A leány nem akart tovább várni s így szerelt. Leszerelés után boldogan rohant a leányhoz, hogy most már semmi sem áll útjukban, hogy egymásé lehetnek. Nagy volt a csalódás, mert mikor a leány civilben meglátta, csak annyit mondott, hát maga tényleg szerelt, hiszen maga is csak olyan ember, mint egy másik civilben, hát nem leszek a felesége. Elment. Őt sem vették vissza.

Ez az eset a budapesti kerületnél történt 1931-ben. Az illető a szentendrei és pomázi őrsön is szolgált. Alacsony emberke volt. Pökendi. Elment végkielégítéssel, mert hát nem érdemes szolgálni, nem lehet megnősülni. Mint őrmester szerelt le. Kapott ezer és egynéhány pengőt. Kb. fél év múlva jön be a laktanyába, akkor is kapus voltam. Kérde, mi újság? Hogy megy a civil élet? Rosszul, volt a felelet. Megnősült? Nem. Hát csak nem veszek el egy olyan nőt feleségül, akinek több udvarlója is van és aki megcsalt. Szeretnék ismét felszerelni, azt hiszem, sikerülni fog, hiszen én derék csendőr voltam és hát beleegyeznék, hogy a végkielégítést, amit kaptam, a gazdasági hivatal levonná. Mégis csak jobb volt a testületnél. Nem vették vissza. Erre is meg volt az ok, mint a többinél.

1935-ben Szentendrén szolgáltam. Szolgálatom Pilisszentlászlóra vezetett. Betértem egyik házhoz s mikor onnon kijöttem, az udvaron egy igen rossz ruhába öltözött ismeretlennel találkoztam. Idegen! Ismeretlen! Szut! Igazoltatni! Félrehív, hogy ne hallja az asszony, aki a lakásból kikísért. Felmutat egy cselédkönyvet, cselédnek szeretne valahol beállni, de seholsem kap munkát. Jó magyaros neve volt. Későbbben előbbi nevét is megmondta, u. i. magyarosított neve volt. Az igazolványok így rendben voltak. Láttam, hogy kételkedem benne, akkor a másik zsebéből kivett egy viasszosvászon táskát. Mindjárt ráismertem, hogy kiknek van ilyen. Benne különböző fényképek voltak. Azt mondta, a szárny területén 4 évig szolgált. Leány miatt szerelt le, de nem vette el feleségül. Az okot már nem is kérdeztem.

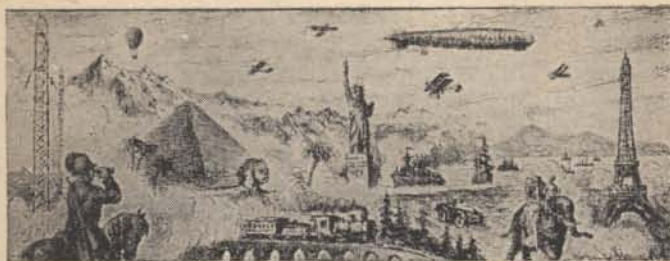
Akiről most szó lesz, az velem egy napon lett próbacsendőr. 1919-ben a kommün bukása utáni harmadik nap jelentkeztünk próbacsendőrnek Gödöllőn. Aszódra osztottak be mindkettőnket. Pár hét múlva társamat áthelyezték Galgamácsára. Kb. 15 nap múlva postát vittem Aszódról Galgamácsára. Társam dicsekedett, hogy neki már menyasszonya van, egy gépész leánya és csodaszép. Nem ismertem a nőt, de kezdtem irigykedni, hogy neki olyan gyorsan akadt menyasszonya. Nem baj, majd nekem is lesz. Közben én más őrsre kerültem. Kb. fél év múlva hallottam, hogy szerelt és megnősült. 1935 húsvét előtt, nagypénteken szolgálatom a galgamácsi őrskerületbe vezetett s gondoltam, meglátogatom régi ismerősömet is. Többektől érdeklődtem, míg végre valaki megmutatta, hogy hol lakik a családja és mondta, hogy ő is csendőr volt, de jelenleg valahol Budapesten tartózkodik, csak családja lakik

itt. Elmentem a lakáshoz, a konyhaajtó nyitva, szembe velem 12 éves fiú jött, de láttam rajta, hogy a szerencsétlen hülye. Köszöntem, a fiú nem felelt. A házból egy asszony jött ki, legalább 45–50 évesnek látszott, rongyos öltözet, arca sápadt, a nélkü-lőzés lerítt arcáról. Láttam, meg van ijedve. Köszöntem, alig hallhatóan fogadta. Kérdeztem, itt lakik Szücs úr? Én vagyok a felesége, felelte. Majdnem elszédültem. Miért keresi a férjemet? Megnyugtattam, nem rossz ügyben jöttem, mire kissé felvidult az arca. Talán ismeri a férjemet? Igen, feleltem. Utam erre vezetett, hát szerettem volna vele beszélni. Nehezen és sírva megmondta, hogy már egy éve otthagya őket, Pesten van neki valaki. De azért nem haragszik rája, hiszen a férje. Közben a lakásból kijött még 2 kis meztelen gyerek. Mikor azok az ajtón kijöttek a konyhába, bepillantottam a szobába. A nyomorúságnak és szegénységnek minden porcikája ott volt. Közben még odajött az utcáról egy 10 évesnek látszó, elég rongyosan öltözött kisleányka, kis táskája volt nála, iskolából jött. Anyukám, éhes vagyok, mit ebédelünk? Hallgass és menj be a szobába. A kislány el is ment. Még pár szót váltottunk és én is elmentem. Utánam szólt: ha meglátja férjemet, küldje haza. Még másfél nap és itt a húsvét szent ünnepe. Még egy falat kenyér sem volt a háznál, de volt 3 egészséges és egy beteg gyerek. egy összetört, agyoncsigázott anyja. Kenyérkereső nincs, após meghalt, a család-apa csavarog. Boldog házasság!

Ugyane szolgáltatásom alatt Galgamácsán betértem az egyik henteshez, utánam bejött egy fiatal ember bőrkabátban. Elővett egy könyvet, a hentesnek átadta, aki azt megnézte, majd visszaadta. Aztán becsomagolt egy kis tepertőt és odaadta a fiatalembernek. Az nem fizetett, csak megköszönte és várt. Mikor én kimentem, ő is jött. Hozzám csatlakozott, útközben mondta: Én is csendőr voltam, Nagykátán szolgáltam, betegség miatt szereltem le. Most munka nélkül vagyok, hentes a szakmám, minden henteshez bemegyek munkát keresni, de nem kapok. Ellenben a könyvem felmutatása után mindig szoktam kapni egy kis enni-valót. Gyalog megyek Nagykátára, nincs pénzem. Kért, valamivel segítsen ki. Adtam neki pár fillért. Kis idő múlva én lemaradtam, ő pedig folytatta útját Aszód felé. Én is arra mentem, útközben találkoztam a nagykátai őr egyik járójával. Az egyik ismerős törzsőrmester újságolta, hogy most ment erre a „nagy legény“, kb. két hónapja ruhát cserélt egy nő miatt. Tehát hazudott, hogy betegség miatt szerelt le. Kapott végkielégítést kb. 1000 P-t. Amíg a pénzből tartott, volt dinom-dánom és volt menyasszony. Elfogyott a pénz, nincs menyasszony, nincs kenyér.

Több esetet is tudnék felhozni egymagam, hát akkor mennyi olyan eset lehet, amiről sokan mások hallottak. Láttuk, milyen „hüségesekek“ voltak öt esetben a menyasszonyok és egy esetben milyen „boldog“ házasságot biztosított magának a szerelmes csendőr.

A fiatal bajtársak szívük és nem eszük után cselekszenek, pedig fordítva kellene és kell is cselekedni. Láthatják, hogy sok nő csak az egyenruhát szereti, de különösen az azzal járó fizetést s ha a csendőr ruhát cserélt s nincs meg a „fixe“, szóba sem állanak vele. Kénytelenek vagyunk azt mondani, meg-é-dem'!

Portyázás.

Tele jajjal-bajjal mindennap majd valamennyi újság. Az első oldalon belpolitikai bonyodalom, másodikon külpolitikai. A harmadikon megöltek valakit, negyediken valutacsálók és leánykereskedők díszlenek, ötödiken már magát ölte meg valaki. Didergős lett az olvasó már eddig is, kár továbblapozni. Mert a hatodik oldalon kilakoltattak egy családot, hetediken süketnéma hadifogoly jött meg Szibériából, lapozzunk hát gyorsan a sportra. Ott csak lesz talán valami jó is, de ott meg hét futballista fekszik a kórházban törött lábbal. Nézzük hát a regényt, az elringat netán, de a fekete rém éppen ebben a számban suhan át a szobákon, hogy pillanatok alatt beleöszülnek a ház lakói az olvasóval együtt. A gazdasági rovatban pedig emelkednek az árak és esik az eső. Több lap aztán nincs.

Pedig még lapoznánk. Keresünk valami szépet, jót. Megnyugtatót. Valamit, ami biztatna bennünket, hogy vannak jó és okos emberek. Vannak szerencsések és boldogok. Vannak az életben szépségek, van benne derű és nyugalom. Mohó lélekkel keressük az optimizmus hangját és erejét, de nem találjuk. Keressük a legázolhatatlan emberi életerő jeleit, de nem találjuk. Keressük eddigi küzdelmeink eredményét, ami igenis itt él bennünk és körülöttünk, csak az újságokban nem találjuk. Gyilkosok, öngyilkosok és csalók mellett keressük a napos oldalt, keressük ebben a szurokfekete sajtótétlben a tavasz sugarait, de nem találjuk. Keresünk a holnapra és holnaputánra valami bátorítást, de nem találunk.

Igaz, nehéz világot élünk, de — élünk. S az életnek mindenkor voltak virágai, vannak ma is. Kicsit hervadtak és fagycsipettek, de ha magunk dobjuk ki őket a télbe s a sötétbe, elpusztulnak. Ami szörnyűséget az újságok megírnak, mindaz kétségtelenül igaz. Az ellenben nem igaz, hogy más mondani-való nincs a mai életéről. Van! Ennek a maroknyi nemzetnek a trianoni harca a világtörténelem egyik legszebb legendája. Annyi benne a hősiség fénye, mint amennyi a szenvedés árnyéka. Ez a kétféltizedes példátlan nemzeti hősiség, az életerőnek ez az emberfeletti ereje kimeríthetetlen forrás immár számunkra, hogy a szép és jó hitéből és bizonyosságából is igyunk egy-egy kortyot. Kellenek ezek a kortyok, mint a vándornak a forrásvíz, már pedig az élet vándorának az újság a forrása. Kériünk hát ebbe a forrásba egy kis üdítő, frissítő italt. Egy kis optimizmust. Hitet és biztatást. Beszámolót ne csak a jajról-bajról, hanem a szépről-jóról is. Meg lehet tenni. Láttunk rá példákat, melyek egész nemzeteket emeltek ki a legsötétebb kétségbeesésből máról-holnapra. Csak másként kell mártogatni a tollat.

Az esőkről jut eszünkbe valamelyik közeli elmúlt tavasz és nyár, amikor elégetett a nap mindent. Akkoriban teleharangozták az országot, hogy bűn volt a folyókat szabályozni, a lápokát lecsapolni és a fákat kiirtani. Lehet, mi nem vagyunk szakértők, de úgy látszik, hogy odafent a magasságokban sincsenek tisztában a dolgokkal. Mert miért esik most szüntelenül az eső, hiszen azóta nem tértek vissza a lápokba a folyók és nem nőttek vissza az erdőrengesek. Még szép, hogy most meg azért nem ütik a kormányt, hogy nem pumpált szárazra minden árkot és nem irtott ki minden bokrot az Alföldön, mert hogy ezek csinálják ezt a tenger-esőt. Tanulság egyébként: a nagydob hangja mindig hamis. És mennyi ilyen nagydob bömből köröttünk szüntelen!

A fegyverbeesületről írtunk legutóbbi számunk vezető helyén. Kaptunk néhány helyeslő levelet s a levelekben példákat arra, hogy a csendőr és a fegyvere egy-testvérek. Egyik példa:

A járőrt váratlan támadás érte s az egyik támadó kicsavarta a járőrvezető kezéből a puskát, elfutott vele. Eltűnt az erdő végtelen sűrűjében. A járőrvezető — kétségtelenül szabálytalanul, de most másról van szó — odanyújtotta a kezét járőrtársának:

— Isten veled, én most elmegyek.

— Hová?

— A puskám után! S vagy azzal jövök vissza, vagy sehogy...

Visszajött, hozta a puskát. A támadót pedig vitték a kórházba.

A másik példa:

Egyedül maradt húsvét napján az őrsön az, akiről most szó lesz. Fogta magát, elment locsolkodni s ezen a körútján úgynevezett szalónspiccet szerzett. Kerékpáron haladt az utcán, kicsit megbillent, leesett. Egy italos legénycsoport kinevette. A csendőr erre az egyik legényt pofonütötte, a többiek azonban rárontottak, megverték, elvették a kardját. Szégyenében föbelötte magát.

A harmadik példa:

Elvették egy csendőrtől a puskáját. Föbelötte magát.

Mind a három esetben voltak hibák és hangsúlyozzuk, hogy az öngyilkosságot semmiféle körülmények között nem lehet menteni. Ez azonban mind nem ide tartozó kérdés. Most csak arról volt és van szó, hogy a csendőr és fegyvere — mint írtuk — egy-testvér, egy-élet.

Volt csendőröknek írják magukat azok a névtelenek, akik a tanulmányi bizottságtól nyugdíjuk felemelését kérték. Kicsit furcsa, hogy a tanulmányi bizottságtól, de hát így csinálták, mit tehetünk mi róla? Azt írják, hogy abba a kategóriába tartoznak, amelyeknek legtöbbször kellett dolgoznia a kommün után, éhbérért. Hát ami a „legtöbb” munkát illeti, azt máig is csinálja a csendőr s csinálni fogja ezután is. Éhbérért pedig csendőr soha még nem szolgált. Amikor Trianon az országra zuhant, amikor menekülők ezrei vagonokban laktak és táblabírák maguk talpalták a cipőjüket, természetesen a csendőr zsoldja sem lehetett az, ami ma. De akkor sem volt az éhbér. Azt is írják a névtelenek, hogy

ha nem emelik a nyugdíjukat, olyan esemény fog előfordulni, ami az egész csendőrség szégyene lesz.

Már elő is fordult e szégyen: ez a levél, amelyet nem írtak alá becsületesen a szerkesztők, holott egyiküknek sem tört volna be a feje, ha a fájalmukat tisztességesen megírják és aláírják. Így azonban csakugyan szégyeljük magunkat miattuk. Ha pedig másféle eseményre gondoltak, akkor bizony — csendőrökkel találják magukat szembe, akik nem nézik, hogy ki, kicsoda és micsoda, hanem csak azt nézik, hogy rend legyen. Sajnálunk, ha ez valahol csakugyan előfordulna, de ha erről van szó, akkor már nem a nyugdíjas bajtársat nézzük, hanem azt, aminek ők maguk írják magukat: volt csendőrt, akiből a rend ellensége lett.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy szélhámos leleplezése.

Írta: FERENCZI MÁRTON tiszthelyettes (Hatvan).

A hevesi őrs 1935 október 24-én a miskolci nyomozó alosztálynak a következőket jelentette:

„Folyó hó 22-én Berecz György,* sz. 1894 november 26-án, róm. kat., nős, kerékgyártósegéd orosz fogságból Hevesen lakó szüleihez hazatért. 1914-ben vonult be katonának a 10. honvéd gyalogezredhez és 1915-ben orosz fogságba esett. Azóta Orenburgban élt, ott megnősült, két gyermeke van. Orenburgból 1935 augusztus 16-án indult el, hogy rokonait meglátogassa és október 18-án lépte át a magyar határt.” Az ügyet a baloldali alesoportnak osztották ki.

1935 november 3-án a jászapáti szakaszbizonyosnok távbeszélőn bizalmas ügyben nyomozó kivezenylését kérte. Az alosztálytól engem vezényeltek ki. Jászapátira megérkezve, a szakaszbizonyosnok közölte velem, hogy Jávor János jászapáti lakos az őrsön a következő feljelentést tette:

1935 október 21-én a jászapáti határban levő tanyáján szántott. Munkaközben odajött hozzá egy jólöltözött ember és a nevét kérdezte. Bemutakozott, mire az idegen azt mondta neki, hogy akkor jó helyen jár, mert ő Jávor József kocseri lakos, községi bíró és közgyám. Hagyatéki ügyben jött hozzá, mert Jávor Gergely kocseri illetőségű ember Amerikában elhalálozott és mint rokonnak, neki is hagyott pénzt, ruhaneműt és egyéb ingóságokat. Mivel neki tényleg vannak rokonai Kocséron, nem kétkedett az idegen szavaiban és behívta a laká-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

sába, ahol rokonaként bemutatta a feleségének. Az idegen a feleségét össze-vissza csókolta és ángyikájának nevezte.

Az állítólagos rokon tiszteletére a felesége alaposan kitett magáért, jó ebédet készített és 2–3 liter bort is hozatott az örökség reményében. A késő délutáni órákig elborozgattak, amikor a rokon kikerült, hogy neki Kocsérról Jászapátiig 28 pengő útiköltsége merült fel, ezt térítse meg és fogadjon a részére egy kocsit Hevesre. Kérésének eleget tett és mivel csak papírpénze volt, 30 pengőt adott a rokonnak, aki a vendéglátást megköszönve, eltávozott azzal, hogy a kocséri községi elöljáróság értesíteni fogja az örökség-ügyben.

Mivel a kilátásba helyezett időpontban nem kapott értesítést, ajánlott levelet írt a kocséri községi elöljáróságnak. A kocséri bíró azt válaszolta, hogy hírért sem hallotta az ügynek és őt nem is Jávör Józsefnek hívják.

A megadott személyleírás alapján Berecz György orosz fogságból hazatért egyén került gyanuba és őrizetbe. Eleinte arról sem akart hallani, hogy ő a sértettet ismerné, de a bizonyítékok súlya alatt jobbnak látta a beismerést abban a reményben, hogy ezt a kis csalást enyhe következményekkel megússza.

Már ekkor felmerült az a gondolat, hogy Berecz György talán nem is azonos azzal, akinek kiadja magát. Ezt azonban határozottan állította és állítását a hozzátartozói is alátámasztották. Anyja, egyik nőtestvére és katonatársai olyan adatokat hoztak fel, amelyek előtt meg kellett hajolni.

Berecztől a fényképeket elvettem és összehasonlítottam őket vele. A fényképek nagyon hasonlítottak ugyan hozzá, de az arc orralatti része eltérő volt. A fényképen ugyanis az orralatti rész feltűnően kicsi volt, a valóságban pedig nagy. Ez sehogy sem tett szét nekem, de a család és Berecz György mereven megmaradtak állításuknál.

Berecz Györgyről személyleírást vettem fel és tudakozó lapon prioráltattam az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalban. Azt a választ kaptuk, hogy a nyilvántartásban nem szerepel. Így megszerkesztettem a tényvázlatot és Bereczet átadtuk a jászapáti járásbírósnak. A járásbíró Bereczet az azonnal megtartott tárgyaláson 21 napi fogházra ítélte.

A 21 nap alatt nem maradtam tétlen. Átnéztem a Nyomozati Értesítőt, a Bünyügyi Körözesek Lapját

és megállapítottam, hogy Nagyigmádon, Tiszaszöllősen és Nyiregyháza hasonló módon követtek el csalásokat. A tettes személyleírása is megegyezett nagyjából Bereczével. Szabadulásakor a jászapáti járásbíró épülete előtt vártam a hozzátartozókkal együtt. Amikor az elfogását kijelentettem, Berecz testvére elájult. Őt az ott levő asszonyok gondjaira bíztuk, Bereczet pedig bekísértük az őrsre. Az őrsön ismételtén megkezdtek a kikérdezését, de hiábavaló volt minden, mert tagadott és megmaradt amellett, hogy ő Berecz György, annak keresztelték és az is marad.

A legközelebbi vonattal Tiszafüredre kísértük, ahol több fényképpel megnéztem a Bereczről készült fényképeket és Bereczet. A fényképek azt állították, hogy a fényképek tényleg Bereczet ábrázolják. Ennek dacára sem adtam fel a reményt és kitartottam amellett, hogy emberünk nem Berecz György. Elkísértük Tiszaszöllőre, ahol Gót Gábor sérelmére követelt el csalást 1935 szeptember 7-én. Gót és családja Bereczben határozottan felismerték a család tettesét. Berecz a csalást a következőképpen ismerte be:

1935 szeptember 7-én Tiszafüredről Tiszaszöllőre ment és többektől érdeklődött, hogy kinek van rokona Amerikában. Így jutott el Gót lakására. Ott Gótnak és családjának azt mondta, hogy ő Kerekes János tiszacsegei lakos és Amerikából most jött haza. Ott együtt volt Seres Zsigmonddal, Gót sógorával, aki 150 kilogramm súlyú csomagot küldött részükre. A csomag a tiszacsegei vasútállomáson van és főleg finom ruhaneműt és aranyeműt tartalmaz.

Erre az örömhírré Gótné jó vacsorát készített. Borozgatás közben Berecz azt mondta Gótnak, hogy a csomagszállítás 27 pengőbe került, amit Gót készségesen kifizetett. Berecz ezután átadott Gótnak egy nagy „Doxa” órát azzal, hogy ezt a rokon küldte, amiért azonban 8 pengő vámot fizetett a határon. Gót ezt az összeget is örömmel fizette ki.

Lefekvés előtt abban állapodtak meg, hogy másnap reggel 4 órakor indulnak a csomagért Tiszacsegeire. Berecz úgy tervezte, hogy amikor Gót felkel, neki már csak a hült helyét találják. Ez azonban nem így történt, mert elaludt és Gót csak akkor keltette fel, amikor a lovak már be voltak fogva a kocsiba. Berecz azonban ekkor sem jött zavarba. Indulás közben jól bepálinkáztak, miközben Gótot rávette, hogy menjen fel a padlásra abrakért. Ő Gót távollétét kihasználva, kiment a Tiszapartra és a

Kerékpár
és segédmotoros

AKCIÓS PROPAGANDA ÁRON

csendőröknek részletre is

MAJTHÉNYI BÉLA gépészmérnök
CSEPEL — MOTOR SERVICE
BUDAPEST, IX., VIOLA-UTCA 31.

Legprimább minőségű német gyártmányú varrógépek

(hímző minimális használattal)

A m. kir. csendőrség részére amíg a készlet tart, egy évi részletfizetésre.

Felsőszekrényes	P. 260.—
Súlyszűrés 2 fiókos	„ 320.—
Súlyszűrés 2 fiókos csapó asztallal	„ 340.—
Súlyszűrés, 2 fiókos faállvánnyal	„ 360.—

5 éves garanciával.

HORVÁT VILMOS mechanikai vállalat BAJA.

SZÜCS A. kárpitosmester, lakásberendező

BUDAPEST, IV., Semmelweis-u. 17. **40 éves cég.** Telefon: 189-288.
Komplett lakásberendezések, kárpitozott bútorok. Speciális börtörökészítés, javítás és festés. **FIZETÉSI KEDVEZMÉNY!**

hálószobában előre elkészített ruhaneművel Tiszai irányába eltávozott.

A „Doxa” órát őrizetbe vettük. Tanácsért ismét a Nyomozati Értesítőhöz fordultam. Átnéztem a VI. fejezet „Tárgymutató” rovatát hetekre visszamenőleg. Megállapítottam, hogy az óra Liskai József ónodi lakos tulajdona. 1935 szeptember 5-én betörés útján lopták el tőle több ékszerrel együtt. Berecz erre vonatkozólag előadta, hogy az órát a hajdunánási állomáson vette egy ismeretlen embertől és továbbra is megmaradt, amellet, hogy őt Berecz Györgynek hívják.

Tiszaszöllősen arról értesültem, hogy az amerikai csomag-trükkhöz hasonló csalást követtek el a Polgár községhez tartozó Görbehát-telepen is. Így Bereczet odakísértük. Az őrsön érdeklődtem, hogy család miatt tett-e valaki feljelentést ismeretlen tettes ellen. Kérdésemre azt a választ kaptam, hogy nem. Így meg kellett állapítani, hogy kinek a kárára követtek el csalást, amennyiben Berecz tagadta, hogy valaha is járt volna Polgáron. Fáradtságos puhatolással sikerült megállapítani Mák János személyében a sértettet.

Mák előadta, hogy 1935 szeptember 6-án az esti órákban bezörgetett a lakása ablakán egy idegen azzal, hogy:

— Nyisd ki az ajtót, fiam, hazajöttem Amerikából, én vagyok az apád!

Az ajtót kinyitotta és az idegent beengedte a konyhába. Ott az idegen a nyakába borult, összevissza csókolta és „kedves fiam”-nak nevezte. Majd bementek a szobába, ahol a feleségének borult a nyakába. Ott az idegen megkérdezte tőle, hogy az anyja Diós Jánossal él-e még együtt? Mire ő azt felelte, hogy igen. Az atyja ugyanis nem küldött pénzt Amerikából s így az anyja vadházasságba került Diós Jánossal.

Ez után a családi viszonyok felől való tájékozottságot mutató kérdés után teljesen megbízott az idegenben és azt hitte, hogy tényleg az atyja. A felesége jó vacsorát főzött. „Atyja” a vacsora közben elmondta, hogy 6000 dollárt és 8 mázsa súlyú csomagot hozott Amerikából. A csomag a tiszafüredi vasútállomáson van, fogadjon kocsit és reggel érte mennek. Egyben arra is kérte, hogy kérjen kölcsön vagy 100 pengőt, mert neki csak 1000 dolláros bankjegyei vannak, amelyeket itt a vidéken nem igen tud majd beváltani.

A 6000 dollár megszállította. Azonnal elment Kis Gáborhoz és megfogadta fuvarba 20 pengőért s ugyanekkor 100 pengőt is kért tőle kölcsön. Kisnek csak 30 pengője volt s így csak ennyit adott át az „atyjának”. Másnap reggel 4 órakor elindultak a 65 kilométer távolságra levő Tiszafüredre. Mivel

„atyján” nem volt télikabát, elindulásuk előtt új télikabátját ráadta, hogy meg ne fázze.

Egyekre érve érdeklődtek, kinek volna 150 holdas tanyája eladó. Találtak is egy 180 holdas tanyát, de „atyja” drágálotta és így nem vették meg. Tiszafüredre érve „atyja” azt mondta neki, hogy menjen el a Községháza-utcába és keresse meg Sárosi Zsigmondot. Sárositól kérje meg a beígért 25 liter bort, mert ő Sárosival együtt jött haza Amerikából és az 25 liter bort ígért neki.

A megadott címre elment, de Sárosi Zsigmondot nem találta, ezért az előre megbeszélte találkahelyre, a vásártérre ment, ahol csak Kis Gábor fuvarost találta, aki elmondta, hogy „atyja” elment a bankba dollárt váltani. Ekkor Kis megjegyezte, hogy:

— Te, János, én úgy nézem, hogy ez nem az apád.

Erre veszekedni kezdtek, de azután kibékültek és elmentek a bankba emberüket keresni. Érdeklődésükre ott azt a választ kapták, hogy ott senkisémet járt 1000 dollárost váltani. Itt ő gyanuba vette a bankigazgatót, hogy nem tette-e el láb alól az „atyját”, mert ő már olvasta a Friss Újságból, hogy egy dolláros embert így tüntettek el Pesten. Gyanujának nyíltan kifejezést is adott, mire aztán a bankigazgató nem éppen a legudvariasabb formában kiparancsolta őket a bankhelyiségből. Az udvarra érve, a cselédeánytól megtudták, hogy egy idegen ember ezelőtt kb. 2 órával a banképület hátsó udvarában levő 3 méter magas kerítésen átmászott a másik utcára. A személyleírásból ismert az „atyjára”. Kissel most már kimentek a vasútállomásra abban a reményben, hogy ott találják s már azóta ki is váltotta a 8 mázsa csomagot.

Az állomásra érve, érdeklődésükre azt válaszolta az egyik vasutas, hogy a keresett embert nem látta, de csomag sem érkezett Amerikából senkinek. Így jött rá, hogy alaposan becsapták, oda a télikabátja, a 30 pengő és a 20 pengős fuvardíjat is ki kell fizetnie. Kárát még az is tetőzte, hogy Kis fuvaros elkezdte gúnyolni, mire alaposan összepofozkodtak úgy, hogy gyalog kellett mennie a 65 kilométer távolságra fekvő falujába. A házába éjszaka surrant be, hogy meg ne lássák a szomszédok. Két hétig nem is jött ki a lakásából.

Bereczben határozottan felismerte az „atyját”, aki szintén beismerte a csalást. A kikérdezés során kiderült, hogy Mák egy évvel idősebb, mint Berecz s ennek dacára felült a szélhámos határozott fellépésének és meggyőző előadásának. Ezekután biztosra vettük, hogy emberünk Berecz Györggyel sem azonos, azonban ő állítása mellett rendületlenül továbbra is kitartott.

MEGELÉGEDÉST

NYUJT KERTÜNK, — HA MEGBIZHATÓ
MAUTHNER MAGOT
VETÜNK

MAUTHNER ÖDÖN MAGTERMELŐ ÉS MAGKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-UTCA 33. SZ.

Kerékpár1

a kitűnően bevált, legnagyobb strapát is kibíró „Turán” gépünket gyári garanciával 12 havi részletre szállítjuk a csendőrség tagjainak.
PANNONIA, VI., HAJÓS-UTCA 15.

Ekkor alaposan átvizsgáltam a karján levő tetoválásokat. Nagyító üveggel a jobb karján egy marhafej mellett elmosódott „A. L.” betűket fedeztem fel. Hirtelen rászóltam az állítólagos Bereczre:

— Lajos, miért tagadod még mindig a nevedet?

Igy ismerte be, hogy őt Antal Lajosnak hívják, egyik testvére Kőtegyánban lakik és annál fényképei is vannak. Azt is beismerte, hogy különböző országokban körülbelül tíz évet ült és hogy Magyarországon is büntetve volt kémkedés miatt. Berecz György személyi adatait, viszonyait véletlenül ismerte meg s így tájékozottsága felhasználásával azért férközött be a Berecz-családba, hogy azokat kifossza.

Minden további nélkül természetesen most már azt sem hittük el emberünknek, hogy őt tényleg Antal Lajosnak hívják. A kőtegyáni őr megállapításai, valamint a kapott priusz és a fénykép azonban kétségtelenül igazolták, hogy emberünk tényleg azonos Antal Lajossal. A további nyomozás során rábizonyítottunk még Ónodon 3, Újszászon 1, Vecsésen 1 rendbeli nagybbszabású betöréses lopást és 20 rendbeli csalást.

A csalások közül említésreméltó még Kemecei György nyíregyházi lakos esete, akivel gépkocsin elvitette magát Tokajba. A Tisza-hídnál megállította a gépkocsit azzal, hogy kiváltja a 150 kg.-os csomagot, amelyet a vámpénz megtakarítása céljából oda kocsin fog kihozni. A csomag kiváltására előzőleg 30 pengőt kicsalt és Tokajban eltűnt. Kemecei aznap éjjel 24 óráig várakozott feleségével és a gépkocsivezetővel a tokaji Tisza-hídnál. A várakozást megúnva, hazamentek Nyíregyházára és az esetről nem szóltak senkinek, sőt még a gépkocsivezetőt is lekenyerezték 10 pengővel, hogy ne szíjon senkinek, mert igen szígyenlik az esetet. A többi csalásokat a leírtakhoz hasonlóan követte el.

A nyomozás 21 napig tartott, de nem volt fárasztó, mert minden nap új eredményt hozott. Antalt mult év nyarán ítélte el a pestvidéki kir. törvényszék 3 és félévi fegyházra. Antal egyébként világlátott ember, hét nyelven beszél tökéletesen.

Szélhámosokat, csalókat rendszerint nem sikerül az első cselekmény után ártalmatlanná tenni. A csaló továbbáll és rendszerint egészen addig nyoma vész, amíg a következő csalást el nem követi. Ilyenkor azután az elkövetési mód hasonlósága, az alkalmazott trükk azonossága elárulja, hogy újból ő dolgozott.

FEHÉR BÉLA

m. kir. államvasuti óras-
ÓRA-, ÉKSZERŐZLETE ÉS MŰHELYE
SZOMBATHELY, KÖSZEGI-UTCA 8. SZÁM ALATT

Kívánatra vidékre választékokat vételközvetítés nélkül küldök.
Előnyös részletfizetési feltételek.

Új üzletünkben

különleges kedvezményt

nyújtunk a csendőrség tagjainak. Bútorok, berendezések, szőnyeg, matrac, szőnyeg, paplan, függöny, ágynemű és fehérműanyagok. Kész ruhák, kabátok, szövetek óriási választékban.

Előleg nélkül! Leghosszabb lejáratú részletfizetésre Budapest, VI., Szondy-u. 25.

Vörösmarty-utca sarok.

Szondy-bolt

A Nyé. tanulmányozása ilyen ügyek nyomozásánál nagy segítségére van a nyomozó csendőrnek. A hasonló módon elkövetett bűncselekmények keresése már sokszor a kézrekerült bűnöző teljes bűnlajstromának összeállításához vezetett, vagy pedig éppen ez tette lehetővé a tettes kilétének megállapítását és kézrekerítését.

A csalók igyekeznek az emberek gyengéit ki-tapintani és azután ezeket kihasználni. Itt a csaló áldozatainak a kapzsiságára épített. A felébresztett kapzsiság azután vakká tette az áldozatot, aki hagyta magát kifosztani. Jellemző erre az a sértett, aki elhitte a csalónak, hogy a saját apja, holott a csaló nálánál egy évvel fiatalabb volt.

A leírt nyomozás jellemző példákat ad arra is, hogy milyen kétes értékű a személyazonosság megállapítását felismerő tanuk vallomására építeni, különösen olyankor, amidőn a felismerés évek óta nem látott személyre vonatkozik.

Fárasztó szolgálat után

felüdít a jó

MELEG FÜRDŐ!

De ha nincs a házban vízvezeték?

Ezen könnyen lehet segíteni.

A hófehérre zománcozott

LAMPART

őnfűtő fürdőgarnitúra
(kád és kályha) bárhol

szerelés nélkül

könnyen beállítható. 4-5 kg fával, 40 perc alatt vízvezeték nélkül tökéletes meleg fürdőt ad.

A melegviz, — mint a vízvezeték, csapon át folyik a kádba.

KÉRJEN PROSPEKTUST!

Hivatkozzék e hirdetésre.

LAMPART Gyártmányok Eladása Kft.,
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 19.

Közúti baleset. A győrszentiváni őrs állományába tartozó *vitéz Szabó Imre* tiszthelyettes őrsparancsnok és *Tóth József II.* csendőr alkotta járőrt március 24-én 16 óra tájban a Győr—Gönyű közötti műúton, az úgynevezett halálkanyar közelében, *Somogyi György* budapesti lakos AD. 138. rendszámú gépkocsija elütötte. Vitéz Szabó tiszthelyettest egy Győr felé haladó gépkocsi a győri honvéd- és közrendészeti helyőrségi kórházba szállította. Tóth József II. csendőr a baleset után gyalog bevonult őrsére. A gépkocsi a baleset után egyik útszéli eperfának rohant és üzemképtelenné vált. A gépkocsivezető homlokán könnyebb sérülést szenvedett. A kivizsgálás megindult. Az eddigi megállapítás szerint a baleset a gépkocsivezető gondatlanságából keletkezett.

Fegyverhasználat. A nagydorogi őrs járőre március 29-én rablás és súlyos testisértés miatt elfogta *Horváth István* (Toka) ottani lakost. A tényvizálat megszerkesztése céljából Horváthot a járőr a nagydorogi közsegházára kísérte, ahonnan a közsegi fogdából az ablakon át megszökött és *Német-kér—Paks* irányába menekült. Horváthot a járőr üldözőbe vette és *Nagydorog* község határában löfölgévert használt ellene. A fegyverhasználat eredménytelen maradt. Horváthot a hírközpont a Nyomozati Értesítő alapján nyomoztatja. A kivizsgálás folyik.

Csendőrségi Közlöny 7. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Névátváltások: Bácskai Sándor próba-csendőr családi nevét „Bánhegyesi“-re, Benesik András próba-csendőr „Beszédes“-re változtatta belügyminiszteri engedéllyel. — Szabályrendeletek a Cs. 1. (Szut.) szolgálati könyv helyesbítése. — Postaköltségek csökkentése tárgyában kiadott belügyminiszteri körrendelet értelmezése. — A próba-csendőrök nyugdíjjáruelékot nem fizetnek. — Tetanusz gyógyszerbiztosítása a csendőrségi szolgálati lovak után. — A szabadságra utazó csendőr és próba-csendőr rendfokozatú le-génységi egyének utazási kedvezményének kiterjesztése. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A csendőrségi gyógyházak számára kiadott „Általános határozványok“ módosítása. — Kardtartó készülék rendszeresítése. — A csendőrségi (gyalogosági és lovassági) kard viselésének szabályozása. — Szolgálati bizonyítványok kiállítása. — A banya-

üzemek egypatás állatainak állatorvosi vizsgálatra vonatkozó rendelkezések kiegészítése. — A vasvármegyei Egyházas-rádóc, Kissároslak és Rádócújfalu kisközségek Egyházasrádóc ideiglenes név alatt, Nemeshollós és Rempeshollós községek Nemesrempehollós ideiglenes név alatt, Keményegerszeg és Ivánegerszeg kisközségek Vasegerszeg ideiglenes név alatt, Németszezsöd és Egyházasszezsöd községek Magyarszezsöd ideiglenes név alatt, végül Egyházashollós és Hidas-hollós községek Rábahollós ideiglenes név alatt egyesültek.

A székely hadosztály 1937. évi emléknappja. Meleg bajtársi együttérzéssel hívjuk meg a volt Székely Hadosztály valamennyi harcosát, tisztelt családtagjait, az összes erdélyi egyesületeket és Erdélytől elszakított testvéreinket és barátainkat a volt *Székely Hadosztály 1937. évi május 9-én, vasárnap, tartandó emléknappjára. Az emléknapp rendje:* 1. Gyülekezés 9 óra 30 perckor a *Vilma királyné-út 5. szám* alatt lévő ref. iskola dísztermében. 2. A Székely Hadosztály bajtársi gyűlése, *vitéz Holényi János* tábornok emlékbeszéde a Hadosztály működésének jelentőségéről. 3. 11 óra 30 perckor ünnepélyes Istentisztelet a Vilma királyné-úti ref. templomban. Egyházi beszédet mond *Szabó Imre* esperes úr. *Hymnusz.* Énekli a MÁV Dalárda. 4. 12 órakor *diszfelvonulás* a Hősök emlékkövéhez. 5. A „Hősi emlék“ megkoszorúzása. a) A magyar Hiszekegy. Játssza a m. kir. államrendőrség zenekara. b) Nem! Nem! Soha! Énekli a MÁV dalárdája. c) A Hadosztályparancsnok a koszorút a Hősi emlékre helyezi. d) A kivonultak tiszteletadása. *Hymnusz,* játssza a m. kir. államrendőrség zenekara. e) Díszmenetben elvonulás. 13 órakor *bajtársi díszbéd a Kéményseprő vendéglő* fenntartott teraszán. Teríték P 1.80 vagy étlap szerint. Kérjük a bajtársi ebédén való részvétel május hó 1-ig levelezőlapon a Székely Hadosztály Egyesület címére (Rákóczi-út 15.) okvetlenül jeleníteni, mert különben a tálalás és a jó ellátás nem biztosítható. Családtagok részvétel a bajtársi ebédén kívánatos. Öltözet: Egyenruhában megjelenők kényelmes öltözet, polgári ruhában lehetőleg sötét öltöny. Ünnepélyünk egyes mozzanatait mozgó felvételekben örökítettük meg, melyeket későbbi összejöveteleinken fogjuk bemutatni. Kívánatos volna, ha a hadosztály tagjainak minél teljesebb számáról képezne a felvétel maradandó emléket.

Erdélyi és székely testvérek! Emléknappunk hatalmas felvonulása legyen kiálló, messzhangzó, tüntető bizonyosága, hogy Erdély elszakításába, magyar és székely testvéreink guzsbakötésébe soha bele nem nyugszunk. Ki hiszi ezt el nekünk, ha szavunkat soha sem hallatjuk! Mindnyájukat várunk!

A Székely Hadosztály Egyesület Elnöksége.

Helyesírási szótár. Sok őrson megvan már *Horváth Endre* Helyesírási szótára. Lapunk bővebben ismertette egy régebbi számunkban a hasznos füzetet, melyben minden nehezebb alakú szó írásmódját — az összes többi magyar és idegen szó mellett — megtalálja a forgató. A melléklet pedig a helyesírás tanulásának módját ily módon ismerteti, hogy azt a kevésbé tájékozott is rövidesen megtanulhatja. Ára 3.— P.

Szemlejegyzőkönyv másolat újra kapható

PALLADIS RT., BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2. SZÁM.

T Á M O G A S D A

Hangya

SZÖVETKEZETET, MERT EZZEL

magad és családod

JÓLÉTÉT MOZDÍTOD ELŐ

A csendőrség tagjai féláron, 150 P-ért kapják, ha a szerzőnél (Horváth Endre, Kispeszt, Hungadi-u. 126.) rendelik meg. Az ára levélbélyegeken is beküldhető.

A hirdető helyreigazítása. Az előző számunkban közölt Puch-Méray hirdetés szövege téves szócsere következtében helytelen értelmezésre adhat okot. A gyár a forgalomba hozott motorkerékpárról nem azt akarta hirdetni, hogy ez az első gép, amely 1000 pengős áron alul kapható, hanem az első magyar motor, amely ezen az áron kerül eladásra. A helyes szövegnek tehát a következőképpen kellett volna hangzania: „Ez a 200-as Méray-Puch motorkerékpár az 1937. év legnagyobb meglepetése a motorosok számára, mert az első magyar gép, amelyet 1000 pengőn aluli áron kap meg a vevő hosszú lejáratú részletfizetésre, gyári garanciával.”

SZEMÉLYI HIREK.

Dicséret. A belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője Nagy Pál, Kis Gábor, Szénás József és Bárány Sándor szv. tiszthelyetteseket irodai segéd munkái minőségben huzamosabb időn át tanúsított lankadatlan szorgalmukért és kiválóan eredményes tevékenységükért dicsérettal látta el.

Új szakaszparancsnok. A budapesti I. kerületben: Takács János II. tiszthelyettes; a miskolci VII. kerületben: Nyulás István tiszthelyettes.

Új örs- (különmény-) parancsnokok. A budapesti I. kerületben: Németh János III. tiszthelyettes, Imrei József, Halász Bernát törzsrőrmesterek v.; a miskolci VII. kerületben: Dobó József törzsrőrmester v.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Hollós István törzsrőrmester v. Juhász Ilonával Budapestben. — A székesfehérvári II. kerületben: Horváth György I. törzsrőrmester Csorna Erzsébettel Győrön. — A szombathelyi III. kerületben: Pénzes Mihály törzsrőrmester v. Horváth Ilonával Körömden. — A pécsi IV. kerületben: Gönczy Antal törzsrőrmester v. Tóth Katalinnal Mátészalkán, Puskás Antal törzsrőrmester Durgonics Rozáliával Szekszárdon.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: Szander István főhadnagynak Judit-Sarolta nevű leánya, Baráth László tiszthelyettesnek László nevű fia, Herczeg Antal törzsrőrmesternek Gizella-Mária nevű leánya, Szatmári József őrmesternek József-Gyula nevű fia. — A székesfehérvári II. kerületben: Varga János törzsrőrmesternek János nevű fia, Horváth Bertalan törzsrőrmesternek Margit-Gabriella nevű leánya, Szűcs Lajos törzsrőrmesternek Ilona-Rozália nevű leánya. — A szombathelyi III. kerületben: Farkas Pál II. tiszthelyettesnek Róza-Anna-Borbála nevű leánya, Varga József IV. törzsrőrmesternek Mária-Irma nevű leánya. — Meghalt: Varga János székesfehérvári III. kerületbeli törzsrőrmester János nevű fia Tárnokon, Soós István miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettes felesége, született Csekő Eszter Pélyen.

Halálozás. A pusztaszabolcsi örs állományába tartozó Lukács Sámuel törzsrőrmester március 21-én hajnalban a székesfehérvári honvéd és közrendészeti helyőrségi kórházban meghalt. Március 16-án vakbélműtétet hajtottak végre, de már késő volt.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

MERCEDES IROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselő:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

IROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszoldásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja reá a kézirat oldalára piros írónnal: „Szószzerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, tróképpel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirrattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közzélni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válasz-bélyeggel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitéle felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötéjgyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak itt a magyar gyárban kaphatók
Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Különleges fizetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás. Ébéd- és futószőnyegek, szelencék, paplanok stb. Agynemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-ter 5. sz. Telefon: 1-271-77.
Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Hajdúivadék. Mi is olvastunk arról, hogy a magyar ezredek közül a debreceni 39. gyalogezred kapta a legtöbb arany vitézségi érmét, számszerint negyvenkettőt. Ennek alapján azonban nem lehet azt mondani, hogy ez volt a leg-hősi ezred. Nem, mert minden magyar ezred hő, sőt a leg-hősebb volt. Csodálatos mérközésekben, az egész világgal szemben, a legelső voltak és lesznek. Fogjon kezét a bajtársával, ez jelenti azt, hogy sem a múltban, sem a jövőben nincs ilyen különbségtevésre vagy a vélt elsőbbség hangoztatására semmi szükség, nem szabad egyetlen szálcának, fűszálnak egymás között lenni. Nem kell ilyesmiről vitatkozni. Beszélni kell azonban róla, sokat, amikor csak lehet és mennél ifjabb az, aki előtt beszél, regél, annál később legyen annak vége. Mert hullatni kell a múltak dicsőségének hírét virágjait, plántálni kell, mert szükség lesz rá. Ez nincs sehol előírva, csak a lélekben. A csendőrnek erre számos alkalma van és lesz mindig. Ön már bizonyosan járőrvezető s mint ilyen alkalmat fog találni ahhoz, hogy a szolgálati érdeklődések közé belekösse az ilyen virágokat is.

Öcsény. Bizony, nagyon szomorú dolog, hogy olyan viszonyok vannak ott. Dicséret illeti Önt, hogy ezt látván, szóvateszi, valószínűleg bajtársi körben is, ezzel azoknak is tudtára adja, akik esetleg a történeken nem ütköztek meg. Ismeri a magyar történelmet? Hallott valamit a széthúzásokról? Ismeri ezeknek káros és — sajnos — gyakran, majdnem végzetes következményeit? Ami ott történt, az is ezekhez sorolandó. De nem elég azt csupán látni és tudomásul venni, hanem kötelessége azt tovább jelenteni. Jelentésüket a nyomozó alosztályhoz és a szárnyparancsnoksághoz meg kell tenni. Ha azután orvoslást nem lát azonnal, azt tulajdonítsa az eset kényes voltának, erre már most felhívjuk a figyelmét.

Rábavölgye. Akkor szűnik meg a tagsága, amikor Ön bejelenti, hogy nősülése folytán a rendes tagok közül távozik. Ha ezt elmulasztotta, jogosan kívánhatják a köteles hozzájárulásokat szabadsága tartamára. Most már meg kell egyezniük s ennél első szempont legyen a bajtársiasság és méltanyosság, de semmi esetre nem a kapzsiság.

1886. Kisvárdra az V., Debrecen a II. lakbérosztályba tartozik. Nem lett volna egyszerűbb és gazdaságosabb, ha bekapogtat az ottani gazdasági hivatalhoz és ott kérdezi meg? Nem azért mondjuk ám ezt, mintha mi nem a legnagyobb készséggel feleltünk volna. De hát a józan ész...

Erdély. 1. Az 1932—10. Cs. K.-ben kiadott rendelet: (45.49. eln. VI. c.) is azt mondja, hogy ingatlan után köteles adót fizetni az egyháznak. A kivetés tehát nem jogtalan. Az adó összegére nem tudunk még támpontot sem adni, mert nem ismerjük ingatlan értékét, jövedelmét, stb. Az egyházközség szabályrendeletében az adókiadás szabályozva van. Joga van az adóértékesítés átvétele után 15 napon belül fellebbezni az egyházmegye fejéhez (Debrecen, apostoli kormányzóság, Szent Anna-utca 21.). 2. A tanulmányokat kiváló eredménnyel kell folytatni. Általános jó osztályzattal nem kaphat fia után családi pótlékot.

Remény, Telek. A felvételekből kettő: minden érdekesség és szépség nélkül való, a harmadik messze esik a mi érdeklődési körünktől. Nem közölhetők. Kérdéseire következő számunkban felelünk.

Bp. 26.856. A csendőrséghez való belépés napjának és az ezt megelőző katonai szolgálati idő közlése nem elég ahhoz, hogy két egyenlő rendfokozatú csendőr közötti rangelsőbbség

kérdésében állást foglalhassunk. Ha a kérdés tisztázását kívánja, közölje mindazokat az adatokat, amelyek az előléptetési rendelkezések 9. pontjában erre nézve szerepelnek.

Parád. A testvér nem tartozik azok közé a családtagok közé, akik után családi pótlékot folyósíthatnak. Nem kérheti tehát.

Palicsfürdő. A szegedi nyomozó alosztály parancsnoksághoz kell fordulnia. Sajnos, sógorának nincs jogcíme sehonnan segélyre. A nyugdíjas özvegye, ha második férje is meghalt, első férje után élvezett özvegyi ellátását visszakaphatja. Kérni kell a belügyminiszter úrtól (VI. b. osztály). Csatolni kell a halotti anyakönyvi kivonatot második ura elhalálozásáról. Ezt csak a megírt adatok alapján mondjuk, mert lehetnek esetek, ahol más az eljárás. Ha tehát teljesen tisztán akarja tudni a helyzetet, teljes tiszta képet adjon az özvegy viszonyairól.

Érsekszanád. 1. Az 1934. évi I. t.-c. III. fejezetének 12. §-a értelmében a próbacsendőrök kivételével a m. kir. csendőrség tényleges szolgálatban álló összes egyénei, valamint mindezek hátrahagyottai 1934. január hó 1-től kezdve ellátás szempontjából az 1921. évi XXXII. t.-c. (katonai nyugdíjtörvény) hatálya alá tartoznak. E törvényeik 40. §-ának 4. pontja bizonyos feltételek mellett állandó özvegyi nyugdíjat biztosít olyan csendőregyének özvegyeinek, akik engedéllyel a nyugállományban kötnek házasságot. A nyugállományú csendőregyénységi egyének nősülését az 1935. évi március hó 26-án kiadott 18.400/eln. VI—c. 1935. számú belügyminiszteri körrendelet (7/1935. sz. Cs. K.) szabályozza. Minthogy Ön e körrendelet kiadása előtt nősült meg, kérheti nősülésének kegyelmi úton való utólagos elismerését. A kérvényt a Kormányzó Ur Ó Főméltóságának címezve, közvetlenül Magyarországi Kormányzójának Katonai Irodájába (Budapest, Királyi palota) kell benyújtani. A kérvényhez csatolni kell a házassági anyakönyvi kivonatát, a házastársak születési anyakönyvi kivonatát, valamint az egyházi esketést tanúsító okmányt. Indokolni kell továbbá azt, hogy a nősüléshez miért nem kért előzetesen engedélyt. 2. A m. kir. minisztérium, a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról alkotott 1931:XXVI. törvényekben foglalt felhatalmazás alapján 1931 szeptember hó 1. óta már négyszer rendelte el az ellátási díjak csökkentését, még pedig az 1931. évi 5000. M. E. és 7000. M. E., valamint az 1932. évi 3000. M. E. és 1933. évi 1400. M. E. számú rendelettel. Eme rendeletek alapján csökkentik nyugdíját 15 százalékkal. A szanalási levonás ettől teljesen független. Akinek beszámítható szolgálati ideje tizenöt évnél kevesebb, attól az említett csökkentésen felül még a szanalási százalékot (40 százalék) is levonják. A szanalási levonás tehát nem mentesít senkit a csökkentésektől, viszont a csökkentés azok nyugdíjára is vonatkozik, akiknek nyugdíja nem esik szanalás alá.

Ipoly. A Szt. 257. pontja a téli időszakot általában október 15-től március 15-ig terjedő időben állapítja meg. Ebből következik, hogy a nyári időszak március 15-től október 15-ig tart. A Szt.-nak ez a rendelkezése nemcsak a téli őrzőjára vonatkozik, hanem minden másra, pl. takarodó, ébresztő, napi-rend stb. vonatkozik.

Istenben bízó. A jelégjével máris megoldott mindent. A multa, ugyebár, nem egészen, de a jövőre igen. A többi pedig megmondja ugyancsak a levelében ezzel: érzelmi túláradás. Mert ami történt, az emiatt történt. És még tovább, ugyancsak a leveléből: ismernie kell a csendőrelet szépségeit... De hát Ön ismeri-e? Ha még annyit meséltek is róla mások s ha még annyira közel fért hozzá az érzéseiben mások szava után, mégsem ismeri, mert ez is úgy van, mint minden a világon: csinálni kell, akkor megismerjük. És akkor mást mutat a valóság és mást a képzelet. Mi legkevésbé va-

CONTINENTAL-PORTABLE 34-37

WANDERER gyártja,
csak jó lehet!

CSENDŐRSÉGI ÍRÓGÉPMODELLJEINK

BEÉRKEZTEK! SZENZÁCIÓSAK!!!

Kérjen díjtalan **PRÓBAHASZNÁLATRA** még ma gépet

GOY ÉS KOVALSZKY

BUDAPEST

magyarországi vezérképviselőtől

V., Nádor-u. 11.

gyünk hivatottak arra, hogy a csendőreltet nehézségeire, bajaira, gondjaira, küzdelmeire, vívódásaira, válságaira és ezernyi más valóságára élesebben rámutassunk, de azért ha erről van szó, itt sem hazudunk, mert az senkinek sem használt még, különösképpen pedig Önnek most esetleg túlságosan is sokat ártana. Megmondjuk hát s ez természetes: a csendőreltet sem fenéig tejfel. Nem szabad ide szinte menyasszonyi érzésekkel készülni. Kemény élet, nehéz élet. Sokféle ember van ekkora testületben együtt s a legtöbbszörösebb átlagos színvonal mellett is érzékeny lelkek számára mindennaposak lehetnek a tövisszúrások, amikből aztán a gyengébbeknél, álmodozóknál kiábrándulás is szokott következni. Ön még nagyon fiatal és a csendőreltetet hajlandó egyedül a tavaszi napfényben csillogó és szellőben lengedező kakastoll szépségében látni. Erősen idealista, hiszen minden érzése nyomán fakad a vers. Le kell higgadnia s ehhez idő kell. Később egészen másként fogja látni az életet s benne az egyes hivatásokat. A miénk minden nehézsége és keménysége mellett, így mindennapi reális szemmel nézve is szép, de mégis egészen más, mint aminek az Ön túlfűtött vágyai mutatják. Gondolkodjék ezen s rájön, hogy túlságosan és majdnem végzetesen elsiette a sorsa fölötti ítéletet. Az élet útja széles, beláthatatlanul tágas s ki tudja, hogy kinek melyik ösvény fogja meghozni az igazi utat. Ön sem tudhatja. Csak azt az egyet tudjuk mindannyian bizonyossággal, hogy akármelyik ösvényre térünk, mindenütt kitartásra, szívósságra, küzdőképességre van szükség. Enélkül sehol, ezzel mindenütt boldogulunk. Mint régi barátunknak, ezt annyi jóindulattal és annyi nyíltsággal mondjuk, amennyivel csak mások emberi sorsát meg lehet érteni. Ezekután pedig kérjük, írja meg nekünk részletesen, hogy kérte-e már a felvételét. Ha nem, mikor és hol szándékozik? Szívesen adunk útbaigazítást, támogatást, hogy ha egyáltalában elérhető, mégis elérje a vágyát, amit a levele végén ebben foglal össze: *Mindenható Isten, hozd el azt a napot, amikor felleszem a tollas kalapot.* S ha mégsem, akkor ilyen derék érzésű ember a polgári kalap alatt is megtalálja kényerét és tisztos élethivatását. Fogadja meg, hogy így lesz!

K. J. eső. Cegléd. Késve kaptuk a tudósítást és Ön is késve küldötte a képet. Akkor a lap a nyomdában már össze volt állítva. Mindegy: majd a járőrvezetői tanfolyam után, csak kitartás! A címváltozást előjegyeztük.

Ny. J. tthts. Tata. Mind a kettőt megérdemelte, használja a tárcát egészséggel.

Érdekel. 1. Elfordulhat, hogy a szabadságolási helységről szükséges lesz átmennie a szomszéd községbe, pl. hozzátartozóinak valamely ügyében vagy a rokonai meghívására stb. Ily esetekben nincs akadálya — szerintünk — annak, hogy elhagyja a községet, de gondoskodnia kell arról, hogy ott megtalálható legyen. Helyesen jár el, ha az ilyen esetet az ottani őrsön bejelenti. 2. Amikor az eltávozását kéri, jól tudja, hogy hol és mit akar elintézni. Ha tehát csak X községbe kérte, akkor indokolatlan, hogy másfelé kóboroljon. Nem jó vége van az ilyesminek. Természetesen rendkívüli eset itt is elfordulhat. Jelentkezés nincs előírva. 3. Az áthelyezési szabadságra époly szabadságolási igazolványt kap, mint egyébként.

1903. Ilyen nehéz kérdést még sohasem kaptunk. Nem is vállalhatjuk a felelősséget, mert tanácsunk esetleg egész sorsát eldönthetné egy embernek, a menyasszonynak, aki az öngyilkosságot is megemlítette. Lehet, hogy ez csak amolyan elég szokásos női fogás, de lehet komoly is, amint van erre példa elég. Itt a józan ész, érzések, önértzet, emberségesség és más körülmények annyira összekuszálódnak, hogy egyes-egyedül az érdekelt dönthet, tehát: Ön. Egy igen gyanús körülményt mindenesetre szóvátesszünk: máris az esetleges új kérvény sorszáma érdekli. Csalódásról, vívódásról számol be

két bekezdésben, a harmadikban pedig már kap az új virág után. Nem, ilyen összevisszaságba mi nem szólunk bele, az életet még sem mérik ennyire babszemekkel.

Révay. Az 1934/23. Cs. K-ben megtalálja az osztrák háborús emlékérem megszerzésére vonatkozó rendelkezéseket. Lehet még kérni.

Szabó Imre tiszthelyettes. Sajnáljuk, hogy nem tudunk megnyugtató választ adni, de azt csak az eljáró bíróság teheti meg, mert a per anyagát, körülményeit, a felek viszonyait, a per értékét stb. csak az ísmervén, — állapítja meg az egyéb illetékek nagyságát és annak személyét, akinek ezeket fizetni kell.

Remény. Olvassa el előbb az „1903.” jelű üzenetünket. Azután gondolkozzék, de ne egy napig és ne is egy hónapig. Azután jól fontolja meg újból a terveit, mert nem csupán Önről, hanem más sorsáról is szó lesz. Megszabva nincs az időtartam az új kérvény beadására. Ne siessen.

115.000. Sok minden furcsaságot hallottunk már a Cs. 20-al kapcsolatban, de ezt nem. Ön szabadságon van, nem étkezik az őrsön, csak néha s mégis követelik Öntől a 20 százalékos napi betétet minden napra. Miért nem mutatta meg az utasítást (26/b. pont) a követelődzőnek?

Kastély. Írja meg nekünk az ügy végleges elintézését.

55.555. 1. Foglalkozás ideje alatt tetszés szerint viselheti a kitüntetések vagy a szalagsávokat. (Öltözeti táblázat VI. melléklet.) Foglalkozási időn kívül is ugyanez áll. 2. Szolgálatban a szalagsávok viselése kötelező. Szolgálaton kívül — ha más elrendelve nincs az öltözeti táblázat többi mellékleteiben — nem kötelező a kitüntetés vagy szalagsávok viselése. 3. A táboribarna juhbőrkesztyű napos szolgálatban viselheti, más szolgálatban ellenben nem.

Tavasz. Miniszteri osztálytanácsos a belügyminisztérium VII. o.-ban.

Sármellék. Nem tudjuk okát adni, miért kérdezheti ezt, mert a Szut. 540. pontjának 2. bekezdése világosan előírja, hogy ott, ahol vasúti közlekedés van, fogolykísérőnél azt kell igénybevenni.

Gyónás. Valóban, a Szolgálati Szabályzat nem írja elő, hogy az Űrasztalához való járulás vagy áldozásnál az oldalfegyvert le kell tenni. Már az 1932/3. Cs. L-ban megüzentük, hogy a protestáns katonai lelkészek a tábori püspök elnöke alatt tartott értekezletükön kimondották, hogy a protestáns vallású katonai egyének úrvacsoravétele alkalmával oldalfegyverüket nem teszik le. Tulajdonképpen semmiféle egyházi törvényben nincs előírva, hogy úrvacsoránál az oldalfegyvert le kell tenni, csak egyes lelkészek kívánták ezt abból a magánmeggyőződésükből kiindulva, hogy nem illendő dolog fegyveresen járulni az Úr elé. A protestáns tábori lelkészek határozata nem kötelezi ugyan a polgári lelkészeket, valószí-

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-82, 1-401-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

Világhírű Styria, Wonder, Automoto, Darling, Diadal kerékpárok és alkatrészek, Órák, ékszerek, ezüstárak megbízható minőségben. Versenyképes árban. Kedvező feltételek mellett.

DIADAL Kerékpár Varrógép
SVÁJCI ÓRAHÁZ

Budapest, VII., Thököly-út 26.
(Murányi-utca sarok) T. 14-04-38.
Ezerképes árjegyzék ingyen

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYGEK P 28-tól
Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószyonyegek, fehérneműváznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitoslat
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árendgdmény és kedvező fizetési feltételek

ÍRÓGÉP HUNGÁRIA és RHEINMETALL

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árendgdmény és kedvező fizetési feltételek

nűnek látjuk azonban, hogy ha protestáns vallású bajtársaink azt közlik velük, nem fognak nehézségeket támasztani a jövőben.

Avas. Kár volt elhamarkodnia a dolgot, ennek oka, hogy „jól értesült” bajtársak szavai után indult és nem állott bizalommal előjárója elé, aki feltétlenül tájékoztatta volna a kilátásokról. Sajnáljuk, hogy így alakult a helyzete, reméljük, tanult belőle. Hála Isten, azért nagy baj nincsen. De a lakást jobb, ha felmondja. Ha megkapta az engedélyt, két kis szoba mindig akad, ha nem is azonnal.

7777. Március elején volt újabb kivizsgálás és azóta semmi biztosat nem tud kérvénye sorsáról. Láthatatlanban is megnyugtathatjuk afelől, hogy rövidesen hirt kap. Ennyire nem szabad türelmetlenné lennie, hiszen az arája hadiárvaságára tekintettel, úgys sok bajtársat megelőzött már. Továbbmenő tájékoztatást nem adhatunk, mert felsőbb rendelkezések iránt, amelyek folyamatban vannak, nincs módunkban érdeklődni.

Szabados József. Tegyen nekünk szívességet azzal, hogy jövőben írjon jeligét és sorszámozza meg a kérdéseit. Önnek ez nem nagy fáradság, nekünk viszont nagy segítség. Kérdéseire: 1. Ön írja, hogy „egyszerű” ügyben kérdeztek ki valakit este 21 óra után s azt kérdezi, zaklatás-e ez? Az bizony. Helytelen értelmezése annak a jognak, hogy a csendőr kikérdezhet és megidezhet e célból embereket a községhezátára. A csendőr úgy ossza be a szolgálatában ráháruló feladatait, hogy senkinek ne lehessen eljárása ellen kifogása. Már Ön is érzi, hogy nem egészen helyesen járt el, különben nem kérdezte volna. A szolgálati utasítást így kell értelmezni. Egészen más a helyzet súlyos bűncselekmény esetében, ahol esetleg a kikérdezés elhalasztása a bűncselekmény nyomainak elrejtését, megsemmisítését stb. eredményezné. Azzal nem védheti eljárását, hogy a szolgálat kiírásának időpontja miatt más időben nem volt alkalmunk a kikérdezést elvégezni. 2. Lexikonválaszt kap.

Graz 2. A csendőrlegénység útlevelekérelmeire a 1931/9. és 16. Cs. K.-ben közölték a rendelkezéseket. Természetesen csak polgári ruhában utazhatik külföldre, fénykép is ilyen kell. Adatait, azt tudniillik, hogy csendőr, nem tagadhatja le.

Érdeklődők. A cseled cselekménye család.

Gondolkozó. 1. Őre az üzenetben írtak nem vonatkoznak. 2. A m. kir. honvéd reáliskolai nevelő intézetbe fiának felvételét kérheti, de csak fizetési helyre. Évi ellátási díj 950 P (ez változhatik). Részletes tájékoztatást az ottani polgármesteri hivatalban vagy rendőrkapitányságnál meglevő hivatalos lapból kap. 3. A csendőrség nyugállományú legénységi egyénei pénzintézeti központi kölesönt nem kaphatnak.

Rügyfakadás. 1. Azt, hogy akácfát a mesgyétől mily távol lehet telepitni, helyi szabályrendelet mondja meg. Forduljon a jegyzőhöz. 2. Az anyakönyvvezető jegyző kívánsága az okmányok bemutatására vonatkozóan jogos, még pedig a 20.000/1906. I. M. rendelet alapján. (Ügynevezett házassági utasítás.) Nem kell feltételezni, hogy a jegyző olyat kíván, ami nincs részére előírva. Van annak elég baja és nincs semmi oka, hogy szabálytalanságot kövessen el. A kerületi parancsnokság által kiadott nősülési engedélyt nála be kell mutatnia. A kívánt okmányok bélyegilletkeire töle kérjen felvilágosítást. 3. A csendőr hozzátartozóinak kórházi ápolási rendjéről és az ezzel kapcsolatos tudnivalókról bőven tájékoztatják Önt az 1932/18., 1933/8. és 14. Cs. K.-ben megjelent rendeletek.

55.5555. Ebben a kérdésben a Cs. 20. Utasítás 53. pontja alapján a szárnyparancsnok úr dönt. Kérjen ugyanígy döntést a loápolóval kapcsolatos kérdésben is.

Vásároljunk

BÚTORT

Steiner és Franknál

Kedvező fizetési feltételek!

KAPOSVÁR, FŐ-UTCA 12

A legegyszerűbb és legdiszesebb kivitel elsőrendű minőségben. Jutányos árak.

FEHÉR-nemű

és más ruha szükséglete legolcsóbban beszerezhető kedvező fizetési feltételek mellett

FEKETE József

cégnél, BUDAPEST, VII.,
IZABELLA-UTCA 34.

Tóth István ny. tiszthelyettes. A testnevelési kirendeltségnél érdeklődjek a kérvény sorsa után. Kérje ott el a kérvény iktatószámát. Helyesnek látjuk, ha ugyanakkor elismervényt kér a beadott mellékletekről is. Ha nem küldték volna még el, vegye vissza és ajánlottan küldje el a honvédelmi minisztériumba. Ha azonban elküldték, tudja meg az elküldés idejét is és két-három hét múlva érdeklődhetik ott, ahová elküldték. Valószínűnek látjuk, hogy az már régen a minisztériumban van, ahol, úgy látszik, igen sok a hasonló kérelem. A fiát intse türelemre. A 20 filléres bélyeget lapunk javára irtuk.

Újra itt a tavasz. 1. Ön rádiós szolgálatban lévő csapat-szolgálatot teljesítő altiszt s mint ilyen, nem tartozik a szak-szolgálatosok közé. Viszont, ha rádióállomásvezető vizsgát tesz, többé ősre nem osztható be, de előléptetésnél az előléptetési rendelkezések A. melléklet 11. és 12. függ. rovatban írtak szerint bírálják el. 2. A járásbíróági végzés pótolja a halotti anyakönyvi kivonatot ebben az ügyben. Felterjesztésekor jelentse, hogy utóbbit miért nem tudja beszerezni.

KÉZIRATOK.

Remény. Két leírását a tanulmányos nyomozások közé soroltuk, de nem sok reménye lehet a közlésre, mert bőségesen van jobb is. Szeressük egymást e közleménye nem ulti meg a mértéket.

P. J. nyomozó. Se keltezés, se jelige és a leírásban is hiányok, nagy hiányok, nem közölhető. Annyi bajtárs a irt már lapunkban, azokról vegyen — azt mondjuk: — mintát, tartalomra, formára, szavakra, kifejezésre, mindenre vonatkozóan.

Tárgyilagosság. Gyakorlati példákkal megtűzdelve, élvezhetők olvasóink. Így nagyon száraz elmélkedésszerű az egész. Nem közölhetjük.

1898. M. U. Hasonló sorozatot tervezünk, annak keretében sorra kerül.

Pécs. Átdolgozva sorra kerülnek.

Borvíz 1905. Az öreg csendőrrel írtakat elteesszük a jövő évi csendőrnapi. Nem tudna addig belőle a régi világról valamit kiszedni? Persze: érdekeset, színeset. A másikat közöljük. Úgyesen, elevenen ír. Próbálja máskor is, szívesen elolvassuk.

Szigorított dologház. Öszinte részvétünk! Egyebekben keltő sorra kerül, egyikük — a gyermekről — nagyon szép.

Öreg gyöngyhalász. 1. Közöljük, de inkább a témája kedvéért. Mások között: volt jobb. Reméljük, lesz is még. 2. 1934/9. Cs. L. 48. lexikon.

Cs. Z. Székesfehérvár. Kár volna felhívni rájuk a figyelmet, egyébként: amelyik nyomda még ennyi sajtóhibát sem csinál, alighanem röstelné magát a többi előtt. Ennyi igazán dukál, amíg fáradt szedők és korrektörök lesznek a világon. Egyebekben: minden kéziratot szívesen fogadunk.

B. L. Ücsöd. Késve jöttek. Mindkét alkalomra már ki-szedett verseink voltak. Az üdvözlöt szívesen viszonzozuk.

Sz. J. jön. Eltalálta a jeligéjében. Majd sorát ejtjük, ügyessége dícséretet érdemel.

Kiskunhalas. Március 12—13-i eseményekről nem számoltunk be április 15-én. Az április 1-i szám pedig már készen állott, mikor az anyagot megkaptuk. Így is köszönjük a figyelmet, mindig várjuk is az ilyen híreket, de idejében kérjük.

Humoros. Jó, közöljük. Kívánjuk, még sokáig „érjen rá”.

42 éve a világot uraló eredeti angol The Champion kerékpárokat havi **P. 20.** — és saját készítésű kitiű Royal Star

kerékpárokat **180.** — P-érthavi **16.** — P. részletre, **kerékpáralkatrészeket** **NAGYBANI GYÁRI ÁRBAN.**

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpárnagykereskedés, **Budapest,**

VIII., József-körút 41. Képes árjegyzék ingyen. Alapítva 1869.

Bűnöző nők.

Írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos
(Berlin). (8)

Legelőször is ezek esnek túl az igazoltatáson. Más eljárásban részesülnek azonban a bűnöző szakmabeliek. A betörők, zsebtolvajok, balekfogók s egyéb esőselékek magukon viselik kétes foglalkozásuk ismertető jeleit. Káromkodva, szitkozódva mászik fel egyik a másik után a kocsi. Itt-ott hirtelenül csattan egy kézbilincs, egyik vagy másik veszedelmes fickót máris felismerték és a biztonság kedvéért mindjárt ártalmatlanná tették. A nehéz szolgálat első jutalma már mutatkozik.

Néhány fiatal leány hangosan tiltakozik az elszállítás ellen. Van közöttük egy kis vékony deszkakerítés, esalhatatlannul finom vonalú fiatal, de zállott teremtes. Alig helyezkedik el a kocsi, kezei idegesen kutatnak kizitaskájában. Mielőtt még a kísérő tisztviselő megakadályozhatta volna, gyorsan a szájába vett valamit. Apró fehér tasakok potyognak a földre... Kokain... Ezek mérge, tízezrek haláltokozója, százezrek sanylődésének oka... Kokain... Felháborodva tuszkolja az egyik rendőrt a leányt a kocsi sarkába; veszedelmes némbor lehet... milyen nagy mennyiségű mérget hord magával, ezért biztosan kap néhány hónapot. Amint a szervezet felszívta a mérgező anyagot s a kokain dolgozni kezdett, a fiatal leányka bátortalanul elroppent és nyelve mintha csapágyakon forogva, gúnyos szavakkal ostromolja a rendőrtisztviselőt és a kocsi ülő könnyűvérű leányokat s egyéb kétes elemeket a szavak özönével ellenállásra izgatja. Csak nagy nehézséggel tud a kocsi a rendőrigazgatóságig elvergődni, így is leverték néhány rendőrt csakóját s még néhány-szor kellett a kézbilincsnek csattanni, hogy az utasok feligzgatott kedélyét némileg lehűtsék.

A nyomozást vezető hivatalnok csodálkozva tekint a szájjakodó fiatal leányra, aki abból a fajtából valónak látszik, mint a többi, csak romlottabb. A legtrágárabb szavak özöne Niagara-ként ömlik szájából. Kokaint találtak nála, semmiféle igazolványt nem tudott felmutatni, tehát mint foglyot legelőször is a fürdőbe kísérték.

A fürdősnő szakértelemmel mustrálta a karesú, szépen fejlett arányos testet. A combokon és a karokon számtalan pontocskát mutatja a feeskendő helyét.

Ügyét különös körültekintéssel kezelik és másnapra már pontosan tudják, hogy az alig 17 éves foglyot Werner Hellának hívják, ki a szülői házból és a javító nevelésből már többször megszökött. Mint visszaesőt újra javító nevelésre utalják.

A kódogásra hajlamos fiatal leányon romlottsága sem tudta a származás zománcát lekoptatni. Sajnos, a javító-intézet növekedéivel való tartós együttléte rossz irányba formálta természetét úgy, hogy 21. életéve után látszólag megja-

vult ugyan, de belső énjében teljesen romlottan tért vissza a társadalomba. A fiatal leány mögött bezárultak a javító-intézet, de egyben a társadalom kapui is, mert a leány visszaélt a szabadságával és újra bűnbe sodródott.

Mikor a rendőrségnek legközelebb megint Werner Hellával kellett foglalkozni, ennek már nagy bűn volt az oka. Előéletének a nyomozás folyamán kikutatott egyes adatai és részletei lélektenilag nagyon érdekesek és jellemzőek az akkori állapotokra.

Werner Hella tekintélyes és vagyonos nemesi birtokos leánya volt. Röviddel a leány születése után atyja meghalt. Néhány pénzügyi melléfogás megrendítette a birtok gazdasági mérlegét s a fényűzéshez szokott özvegy egy-kettőre tönkretette a hajdan virágzó gazdaságot. A kis árva élenkeszű, higanyszemű, eleven ördöggé cseperedett fel, aki anyja minden mozdulatát leste és szívesen utánozta. Az egyre növekvő anyagi gondok súlya mázsás teherként nehezedett az özvegyre. Hogy elhessegesse magától a sötét gondolatokat, kokainhoz nyúlt. Az adagok egyre növekedtek. Az elmaradhatatlan következmények nemsokára jelentkeztek és az aszszony hamarosan olyan állapotba került, hogy cselekedeteinek súlyát és következményeit képtelen volt mérlegelni, amellettestileg és szellemileg mindinkább süllyedt. A kis Hellához igazi szeretettel és anyai szívének egész melegével vonzódott. Ez a vonzalom nem kíváncsi cselekedetekben is nyilvánult és megtörtént, hogy csupa boldogságból egyszerűen kokaint adott a serdülő leánykának.

Ennek az életmódnak elkerülhetetlen következményei hamarosan jelentkeztek. Az anyja rövidesen teljesen lezüllött s kizárólag laza erkölcsű és hírhedt férflak társaságát kereste. Semmi kivételtől nem talált abban, hogy leányát minden-hova magával cipelte és a csábításnak kitett jól, rosszul fejlett leánykát is elérte sorsa. Elbukott, bár lelkiileg és erkölcsileg később nem süllyedt olyan mélyre, mint az anyja, pedig annak könnyelmű vére folyt ereiben.

Anyja és leánya közti viszony továbbra is zavartalan maradt, bár életkörülményeik nem voltak zökkenésmentesnek és simának mondhatók. Napközben az anyja leginkább kokainmámorenban fetrengött az úgyban, mialatt leánya úgyszólván egész nap laza erkölcsű egyének társaságában esavargott, hogy új ismeretségei révén anyjának estére pénzszerzési lehetőséget biztosítson. Az alapjában véve jólelkű leány ismételtlen megkísérelte a fertőzől való kitörést, de kevés eredménnyel. Az anyja kétségbeesetten kutatót utána és sietve hazahozatta, mert úgy érezte, hogy leánya támogatása nélkül teljesen képtelen volna tovább élni.

Megrázó, sötét kijelentésekkel esetelte az alig 15 éves leányka sorsát a berlini erkölcsrendészet, úgy hogy a hatóság elrendelte szülővárosába való hazaszállítását és javító-nevelésbe való utalását. Ez volt a teljes lezüllés második állomása. Új sorstársnőivel való folytonos együttléte olyan hátrányosan befolyásolta jellemét, gondolkodásmódját és általában egész magatartását, hogy az első kínálkozó alkalommal megszökött a javító nevelésből és meg sem állt Berlinig, ahol kéjő lett.

A két

elválaszthatatlan!

IRÓGÉPEK, VARRÓGÉPEK, GRAMOFONOK, LEMZEK
RÁDIÓK, CSILLAROK, VILLAMOSVÁSÁLOK, STB. VILLAG-
MOSZÁGI CIKKEL LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA.
Szakszerű javító-műhely. ● Kedvező fizetési feltételek.

MOLNÁR ARTUR

villanyszerelő és műszerész **Pécs, Széchenyi-tér 15.**
TAKARÉKOSÁGI HITELKÖNYVESEKÉRE
VÁSÁROLHATÓ. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása

Modern BÚTOR-házak

20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK HAVI RÉSZLETRE IS

VIII. BAROSS-UTCA 42

Mikor azután később anyját is maga után hozatta Berlinbe, elhasznált idegeinek felvillanyozására már rendszeresen szedett kokaint és morflumot. Anya és leánya majdnem egy esztendőn keresztül hajszolták együtt az élvezeteket s kicsapongásaik közben össze-vissza kalandozták egész Németországot. A költséges életmód miatt bizony állandó pénzzavarban szenvedtek. Hella úgy tervezte, ezen majd úgy segít, hogy férfitörőit rendszeresen kifosztja! Gonosz kiagyálásai azonban csak akkor kerültek kivitelre, amikor a bevezetésben említett razzia folyamánként újra javítónevelésbe került s onnan elbocsátották. Csak a javítóintézetből történt végleges elbocsátás után néhány év múlva szerzett tudomást a berlini nyilvánosság Werner Hella kicsapongó és bűnös életéről.

Gyilkossági ügyben rendőri bizottság szállt ki Friedenauba Berlin mellé és ezzel az esettel kapcsolatban Hellának is igazolnia kellett magát. Egy ismeretlen tojáskereskedő egy nő társaságában betért egy italmérésbe s ott számolatlanul fogyasztotta a likőröket. Súlyos mérgezési tünetek között találták rá, a mentők kórházba szállították, ahol meghalt. Az a feltevés alakult ki, hogy a társaságban levő nő mérgezte meg, de ennek nyoma veszett. A mentőorvos súlyos ópiummérgezést állapított meg, mert a halott szemgolyóját természetellenesen összehúzó állapotban, a pupillákat pedig hosszant beszűkülve találta. A rendőri bizottság megállapítása szerint néha egy ismeretlen nő társaságában tért be az italmérési helyiségbe, ahol azonnal egy intim sarokba vonultak vissza. Fejtűnő volt, hogy mind a ketten csak keserű likőröket ittak. Egy idő múlva a férfi a pulthoz lépett, hogy fizessen, de összeesett s a kórházban meghalt. Társnője nyomtalanul eltűnt. A vendéglős valahogy homályosan emlékezett arra, hogy azt a nőt már valahol látta, sőt huzamosabb gondolkodás után visszaemlékezett, hogy férfiak társaságában fordult meg nála.

A mintaszerűen végrehajtott nyomozás hamarosan kikutatta a halott férfi kísérőnőjét. Werner Hella volt.

Először tagadta, hogy az elhunyt egyénnel betért volna az italmérésbe, de a vendéglőssel történt szembesítés után megért és vallott. A férfi halálát illetően ártatlannak érezte magát, mert el sem tudta képzelni, hogy a likörbe kevert esékely mennyiségű ópium halált idézhessen elő. A bizottság előtt az elfogott leány a következőképpen adta elő az eseményeket.

— E hó 6-án anyámmal Leipzigból Berlinbe érkeztünk. Anyám fivéréknél lakott, én meg elindultam lakáskeresésre. Kibéreltem egy szobát s a háziasszonnyal szemben nyomatékosan vállaltam, hogy nem fogok férfit látogatni fogadni. Hetedikén anyámat, aki súlyos morfinista és testileg teljesen rohas, egy magángyógyintézetbe akartam felvételni, azonban ez vagyontalanságunk miatt nem sikerült. Ezután anyámat morfiumelvonó kúrára Baillorfba szállítottam s arra köteleztem magamat, hogy a költségeket a legközelebbi napokban megfizetem. A következő nap elmentem abba az italmérésbe, ahol előző napon anyámmal együtt jártunk és egy bőröndöt helyeztünk el megőrzésre. Megittam három pohár likőrt és a személyzettel beszélgettem. Egyszer csak belépett egy férfi, akit addig még sohasem láttam. Nagyon vidámnak látszott és mindenáron költekezni akart. Átültem hozzá s nagyvonalúságosan szórakoztatott. Arról azonban, hogy jó üzletet kötött és sok pénzt hord magánál, előzőleg nem tett nekem említést.

Egyszóval nem tudtam, hogy sok pénze van a „pasának”, akivel nem azért ültem le kocintgatni, hogy kiraboljam. Hát bizony jó egypár pohár pálinkát „benyakaltunk” és társam mindig vidámabb lett. Többnyire az én poharamból ivott, mert én sohasem bírtam az egész tartalmát elfogyasztani. Hogy éber maradjak, az állandóan velem hordozott ópiumból néhány cseppet töltöttem az italomba; az ópium mindig megnyugtató s úgy gondoltam, hogy így az italozást is jobban fogom bírni. A férfi figyelte, amint ópiumot csöp-pentgettem. Megmagyaráztam neki, hogy a szokatlan mennyiségű alkohol hatása ellen akarok védekezni. Tovább ivott a poharamból s eszem ágában sem volt arra gondolni, hogy a néhány csepp ópium megárhathat neki. (Folytatjuk.)

A legjobb gazdálkodásvezető

kerestük a március 1-iki pályázatunkban, Legjobbnek bizonyult Kovács Jenő II. öcsényi őrsbeli esendőr gazdálkodása, övé a jutalom. Étrendje bőséges, változatos, aránylag mégis olcsó. A mindössze 84 négyszögletes kertből a nyári szükségleten felül télire is tudott tartalékolni félháza hagymát, 30 kg zöldséget, 15 kg baracklevárt, stb., stb. Salátája 1520 fej termett. Baromfigazdálkodása, téli élelmiszer-, tüzelőanyagbeszerzése annyira tervszerű, hogy szinte állílerre előrelát tavaszig.

Igen jó gazdálkodásvezetők még a következő pályázók: Dajka István eső, Ibrány, Kecskés János eső, Pácin, Süveges András eső, Bogács, Varga Alajos eső, Sárospatak.

Gyermekkor-pályázatunk

a mai napon jár le. Érdekes anyagot kaptunk, sokat érdemes lesz közölnünk is. Egyesek már a pályázaton kifejezték annak, hogy a közlés mellőzését kérik. Ha a többi pályázók közül másoknak is ez volna a kívánságuk, írják ezt meg nekünk sürgősen azzal, hogy a név megemlézése nélkül közölhető-e a leírásuk? Ha ilyen értesítést április 20-ig nem kapunk, a pályázatot közölhetőnek tekintjük.

Ki beszél legszebben magyarul?

(Pályázat.)

A versekben találjuk meg a rokonfogalmak legművészeiből játékát, fokozását, amire közismert példa: megy, fut, rohan a száműzött... De a mindennapi nyelvben is szükség van erre. Mert a gulya, csorda, konda, ménes, nyáj mind más és más állatesort jelent. Az sem mindegy, hogy pálcát, vesszőt, botot, füttykőst, dorongot, karót mondunk-e, mert ez is mind mást és mást jelent. Emberi lakás van: sátor, kunyhó, viskó, tanya, palota. Aztán a lófogatú járómű: taliga, szekér, hintó, homokfutó. A ravasz: álnok, körmonfont, alattomos.

Minél több ilyen rokonfogalom van valakinek az ismereteiben, annál színesebben és értelmileg is tökéletesebben bírja a magyar nyelvet. Versenyezzenek ebben pályázóink. Aki a legtöbb és legtalálhatóbb rokonfogalmesortot közli velünk, azé a jutalom: szép asztali óra. Az egyes fogalmesortokat a pályázók sorszámozva tárgyalják.

Határidő május 15, az eredményt a június 1-iki számunkban fogjuk közölni. Pályázatot csak a csendőrtelenség köréből fogadunk el.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

Katonai térképek, szolgálati könyvek

GRILL FÉLE KÖNYVKERESKEDÉS
GERGELY R. Rt.-nál
Budapest, V. ker., Dorottya-utca 3. sz.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodrony-
kötélgyár részvénytársaság

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.